

ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน
ในโรงเรียนอนุบาลประทีป

สารนิพนธ์
ของ
นิภารัตน์ รื่นสุข

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

372.21
26626๑
จ.3

ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน
ในโรงเรียนอนุบาลประทีป

บทคัดย่อ
ของ
นางนิภารัตน์ รื่นสุข

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2546

๒ 236906

14 ส.ค. 2547

นิภารัตน์ รื่นสุข. (2546). ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพาศินิชย์.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ใน 2 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน ประกอบด้วย การจัดอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และการบริการรถรับส่งนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 83 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เครื่องมือไมโครคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows คำนวณหาค่า ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า $t - test$, $F - test$

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจาก การบริการรถรับส่งนักเรียน ด้านการจัดสวัสดิภาพอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และด้านการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ ตามลำดับ

2. ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ที่มีระดับการศึกษา อายุ และอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ การจัดสวัสดิภาพด้านอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และการบริการรถรับส่งนักเรียน โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

THE STUDY OF PARENTS' SATISFACTION ON INSTRUCTION AND SAFETY
PROVISION IN PRATEEP KINDERGARTEN SCHOOL.

AN ABSTRACT
BY
MRS, NIPARAT RUENSUK

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
October 2003

Niparat Ruensuk. (2003). Parents' Satisfaction on Instruction and safety Provision in Prateeb Kindergarten School, Amphoe Lamlukka, Changwat Pathumthani. Master Project M.Ed. (Educational Administration). Bangkok :Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Lect. Supepun Phatanapanit.

This study aimed to investigate and compare parents' satisfaction with learning activities management and safety provision in Prateep Kindergarten school, Amphoe Lamlukka, Changwat Pathumthani, in 3 aspects : learning activities safety of building and physical environment, and school bus service.

The subjects consisted of 83 kindergarten students' parents. Questionnaire were administered and data were analyzed by the software of SPSS for Windows for mean, standard deviations, percentages, t - test and F - test.

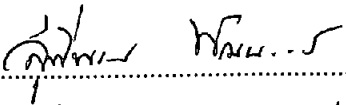
The results revealed that :

1. Parent satisfaction on instruction and safety provision in Prateep Kindergarten school, Amphoe Lamlukka, Changwat Pathumthani was at a high level as a whole and in each aspect. They were ranked as school bus service, safety of building and physical environment , and instruction, respectively.

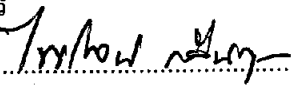
2. There was no significant different among those of parents with different education , ages, and occupations on instruction, safety of building and physical environment, and school bus service as a whole and in each aspect.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้
พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

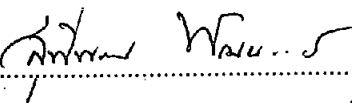
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

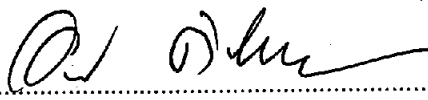

.....
(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

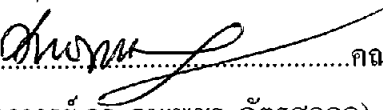
คณะกรรมการการสอบ

.....ประธาน
(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรวรรณ ดันท์เจริญรัตน์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทักษณา แสงศักดิ์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. कमเพชร นิตรสกุล)

วันที่ 16 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยเป็นอย่างดีได้ด้วยความเมตตา กรุณาอย่างสูง จาก อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือด้านวิชาการตลอดจนแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ตันต์เจริญรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ และดร. มารศรี สุธานี คณะกรรมการพิจารณาโครงการสารนิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำสารนิพนธ์ให้มีมาตรฐาน คุณภาพตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ตันต์เจริญรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ นายพนนต์ สุวรรณทัฬหี ดร.กอบกิจ ตันต์เจริญรัตน์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

ขอขอบคุณ ครูใหญ่โรงเรียนพระวิสุทธีวงศ์ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ที่ได้กรุณาประสานการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทดลองใช้ (Tryout) และขอขอบคุณคณะครูโรงเรียนอนุบาลประทีปที่ได้กรุณาประสานการจัดเก็บข้อมูลของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประทีป

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา นายอารี รื่นสุข นางฟาระห์ รื่นสุข นายประทีป รื่นสุข ที่จุดประกายการศึกษา และขอบคุณ นายเรวัต รื่นสุข เด็กหญิงกชกร รื่นสุข และเด็กหญิงนิชกานต์ รื่นสุข ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนอยู่เบื้องหลังความสำเร็จของสารนิพนธ์ฉบับนี้

นิภารัตน์ รื่นสุข

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
	ขอบเขตของเนื้อหา.....	5
	ประชากรในการศึกษา.....	5
	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
	สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	7
	กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา.....	11
	ความหมายของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา.....	11
	ความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา.....	11
	หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา.....	13
	หลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา.....	15
	โรงเรียนอนุบาลประทีป.....	21
	การจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา.....	23
	การจัดกิจกรรมระดับก่อนประถมศึกษา.....	28
	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี.....	30
	การจัดสื่อ อุปกรณ์ ระดับก่อนประถมศึกษา.....	35
	สวัสดิกภาพในโรงเรียน.....	42
	ความหมายของการจัดสวัสดิกภาพในโรงเรียน.....	42
	มาตรการดูแลความปลอดภัยในโรงเรียน.....	43
	ปัญหาอันตรายที่พบในโรงเรียน.....	44
	การจัดการและการบริการด้านสวัสดิกภาพในโรงเรียน.....	45
	อาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ.....	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	การบริการรถรับส่งนักเรียน.....	49
	ความพึงพอใจ.....	51
	ความหมายของความพึงพอใจ.....	52
	ทฤษฎีความพึงพอใจ.....	52
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	58
	งานวิจัยในประเทศ.....	59
3	วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	62
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	62
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
	การสร้างเครื่องมือและหาคุนภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
	ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	67
	ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจผู้ปกครอง.....	68
	ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครอง.....	69
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
	ความมุ่งหมายของการศึกษา.....	73
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	74
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	74
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	86
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	90
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ.....	97
ภาคผนวก ค หนังสือราชการ.....	99
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	107

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 คุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3 – 6 ปี	17
2 สัดส่วนเวลาในการจัดกิจกรรมประจำวัน	19
3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ.....	67
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพนักเรียนใน โรงเรียนอนุบาลประทีป จำแนกเป็นรายด้าน.....	70
5 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	69
6 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน จำแนกตามอายุ.....	70
7 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน จำแนกตามระดับอาชีพ.....	71
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม.....	85
9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพอาคารเรียนและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม.....	86
10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดบริการรถรับส่งนักเรียน จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม.....	87

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัด การเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียน.....	9
2 โครงการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลประจำปี.....	23

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลและสังคม การถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคล เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 : 2) การศึกษาจึงเป็น เครื่องมือที่สำคัญของสังคมในการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง การปกครองและสังคม ระบบ การศึกษาต้องมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับระบบอื่น ๆ ด้วย ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และทาง เศรษฐกิจอย่างรวดเร็วส่งผลต่อการดำรงชีวิตความเป็นอยู่วัฒนธรรมและค่านิยมของคนในชาติ อย่างมาก การจัดการศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและทิศทางให้สอดคล้องกับระบบ สังคมและเศรษฐกิจด้วย

การจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญ ในการพัฒนาการ เรียนรู้ของเด็กในระดับสูงขึ้นไป เพราะสมองและร่างกายของเด็กจะมีอัตราการเจริญเติบโตอย่าง รวดเร็ว ขนาดของสมองจะมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วง 3 ปี แรก และจะเจริญเต็มที่ เมื่ออายุประมาณ 6 - 8 ปี (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. 2542 : 11) โดยด้านสติปัญญาจะพัฒนาได้ถึง 50 % ในช่วงอายุ 0 - 4 ปี และเพิ่มอีก 30 % ในช่วงอายุ 4 - 8 ปี มีเพียง 20 % เท่านั้นที่จะ พัฒนาในช่วงอายุ 8 - 17 ปี (ภรณ์ คุรุรัตน์. 2540 : 44) เด็กในวัยอนุบาลเป็นวัยแห่งการ เรียนรู้ จดจำ และชอบแสดงออก มีความคล่องตัวมากขึ้น สามารถทำกิจกรรมได้หลายอย่าง เป็นวัยที่เริ่มมีการวางรูปแบบพัฒนาการทางสังคม มีความสนใจที่จะเรียนรู้ มีความสามารถในการ ใช้มือได้คล่องขึ้น และมีการเคลื่อนไหวที่รวดเร็ว ชอบการออกกำลังกาย วิ่ง ปีนป่าย กระโดด ไม่ชอบอยู่นิ่ง (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 4) จะเห็นได้ว่าเด็กในระดับอนุบาลจะมีการพัฒนา ในทุกด้านอย่างรวดเร็ว ประสบการณ์ในวัยนี้จึงมีอิทธิพลต่อความพร้อมสำหรับการพัฒนาในช่วง ต่อไป โรงเรียนอนุบาลจึงมีความสำคัญในการที่จะจัดการศึกษาให้กับเด็ก ต้องเสริมสร้าง พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กให้ดีที่สุด

การพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา นับได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความ สำคัญมาก และควรจะเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเพื่อให้เด็กได้พัฒนาไปพร้อม ๆ กัน ในทุก ด้าน ทั้งด้านร่างกายอารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างแท้จริง ไม่ใช่เป็นการให้เด็กเรียนรู้ เฉพาะวิชาการเท่านั้น แต่ควรจะให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาความเป็นไป "เอกัตบุคคล"

พัฒนาการรับรู้ ความสนใจ ความมีเหตุผล ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการตลอดจนมีสุขภาพอนามัยดีและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ด้วยดีและมีความสุข (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2542) การเรียนในโรงเรียนเป็นทางหนึ่งของการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กในวันนี้ ปัจจุบันการเปิดโรงเรียนอนุบาลมีทั้งโรงเรียนอนุบาลในภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งมีความจำเป็นกับสังคมมากขึ้น ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544) ได้มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา การพัฒนาการศึกษาที่ผ่านมาแม้ว่าจะประสบความสำเร็จในการขยายบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับหนึ่ง แต่ก็มีปัญหาในเรื่องความครอบคลุมของบริการและความเสมอภาคทางการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ด้อยโอกาสยังขาดโอกาสในการได้รับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ ในปี 2537 มีเด็กกลุ่มอายุ 3 – 5 ปี เพียงร้อยละ 65.4 ที่ได้รับการเตรียมความพร้อมระดับก่อนประถมศึกษาเด็กทุกคนควรได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างน้อย 1 ปี ก่อนปี 2544 และเด็ก 3 – 5 ปี เข้าเรียนก่อนประถมศึกษาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 ในปี 2544 (คณะบรรณารักษ์. 2540 : 78)

ในสังคมปัจจุบัน ความต้องการในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษาเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ทั้งนี้เพราะภาวะทางเศรษฐกิจและสภาพทางสังคม ซึ่งพ่อแม่จะต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ทำให้พ่อแม่ต้องส่งลูกเข้าโรงเรียนอนุบาลหรือสถานรับเลี้ยงเด็กเร็วกว่าเดิม การจัดสถานรับเลี้ยงเด็กหรือโรงเรียนที่จัดในระดับก่อนประถมศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะช่วยในการแก้ปัญหาของสังคม เป็นการแบ่งเบาภาระให้กับพ่อแม่ และยังมีส่วนร่วมช่วยในการพัฒนาเด็กอย่างถูกต้องเหมาะสมอีกด้วย (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2542) อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษาส่วนใหญ่จะสนองความต้องการของผู้ปกครองถึงแม้ว่าโรงเรียนจะมีปรัชญาเพื่อเตรียมความพร้อม และแต่ในทางปฏิบัติโรงเรียนจะมุ่งเน้นทางด้านวิชาการความรู้ต่าง ๆ ให้แก่เด็กเนื่องจาก ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญในเรื่องการเตรียมความพร้อม และ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ตัดสินใจส่งเด็กเข้าเรียนต่อในโรงเรียนอนุบาลที่เน้นการสอนอ่านเขียน ก็ด้วยเหตุผลเพื่อเป็นการเตรียมเด็กเข้าเรียนต่อในโรงเรียนเอกชนที่มีชื่อเสียง (วิไล ธนวิวัฒน์ . 2541 : 150)

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชน ในปัจจุบันยังด้อยคุณภาพทั้งในด้านการบริหารและจัดการ ขาดคุณภาพในเรื่องวิธีการเรียนรู้ของเด็ก เช่น การเรียนรู้โดยการให้เด็กท่องจำอย่างเดียว ไม่ส่งเสริมให้เด็กใช้ความคิดตั้งแต่เล็ก ๆ การให้เด็กนั่งเล่นอยู่กับที่ทั้งวัน การจัดหลักสูตรที่ตายตัว การเร่งสอนอ่าน เขียน คิดเลข เพื่อให้สอบเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ ไม่ให้อิสระในการแสดงออก ห้ามเด็กพูด ให้นั่งเงียบ ๆ บังคับให้ทำการบ้านทุกวัน ขาดการฝึกอบรมบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ และขาดการบริหารที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 8 – 9) นอกจากนี้ยังพบปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนอีกด้วย จาก สถิติอุบัติเหตุในสถานศึกษา 2537 ของคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งรวบรวมโดยศูนย์ข้อมูล พบว่า เด็กอายุแรกเกิด

ถึง 6 ปี ได้รับอุบัติเหตุถึงร้อยละ 38.6 สถานที่เกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนพบที่สนามโรงเรียนมากที่สุดร้อยละ 30 รองลงมาเป็นระเบียบอาคารร้อยละ 21.7 และบันไดชั้นลงร้อยละ 16 ชนิดของอุบัติเหตุที่พบมากคือการพลัดตกหกล้มบนพื้นระดับเดียวกันเกิดการลื่นถลาโดยวัตถุหรือของมีคม เป็นต้น (คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ. 2537 : 3-4)

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุในโรงเรียน สรุปได้ว่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในโรงเรียนที่พบมาก คือ การพลัดตกหกล้ม การวิ่งชนกันและอุบัติเหตุจากการเล่นกีฬา อุบัติเหตุจะเกิดขึ้นกับนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง (กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ. 2533 : 12) และจากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวเกี่ยวกับโรงเรียนที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษาในประเทศไทย พบว่า ยังไม่มีมาตรฐานเกี่ยวกับเรื่องการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน ซึ่งเป็นสวัสดิภาพที่จำเป็นสำหรับนักเรียนอนุบาล และเพื่อการป้องกันปัญหาอุบัติเหตุในโรงเรียนที่พบเห็นได้จากหนังสือพิมพ์ เป็นต้นว่า เด็กถูกรถโรงเรียนทับตาย เด็กถูกข่มขืนในโรงเรียน เด็กถูกขังตายในห้องน้ำในช่วงปิดภาคเรียน เด็กถูกโต๊ะทับตาย ชิงช้าทับเด็กตาย ซึ่งอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นดังกล่าวถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพนักเรียน

โรงเรียนอนุบาลประทีป เป็นโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลประทีป มุ่งพัฒนาระบบการเรียนการสอนตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 โดยได้ดำเนินการตั้งแต่ ปีการศึกษา 2539 เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ บุคลากรทุกคนมีคุณภาพ มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และจากข้อมูลที่ได้รับ ทางโรงเรียนได้สรุปประเด็นปัญหาจากผู้ปกครองไว้ 3 ด้าน ด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดสวัสดิภาพ และการจัดบริการรถโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้ปกครองบางส่วนไม่เข้าใจหลักสูตร ระบบการเรียนการสอน การประเมินผล และทิศทางการศึกษาในปัจจุบัน จึงมีความต้องการที่จะให้นักเรียน อ่านออก เขียนได้ โดยไม่คำนึงถึงความพร้อมของนักเรียน ในด้านอาคารสถานที่และความปลอดภัย ผู้ปกครองบางส่วนให้ความสนใจในด้านของอาคารสถานที่และความปลอดภัย โดยเน้นในเรื่องของความสะอาด ความเป็นระเบียบ เรียบร้อย ในด้านการบริการรถโรงเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการบริการรถโรงเรียน

จากสภาพปัจจุบันที่โรงเรียนเอกชนต้องมีการแข่งขันสูงและต้องบริหารจัดการให้เป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครองโรงเรียนจึงจำเป็นต้องสำรวจความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียน เพื่อให้สามารถแข่งขันกับโรงเรียนอื่นได้เพื่อให้เกิดความพึงพอใจของผู้ปกครอง

จากปัญหาที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยให้ความสนใจที่จะศึกษาว่าผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประทีป มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน

อยู่ในระดับใด ทั้งนี้เพื่อเป็น ข้อมูลพื้นฐานในการที่โรงเรียนจะได้ใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทาง ประสานความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และการเปลี่ยนแปลงของสังคม นอกจากนี้ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของโรงเรียนอนุบาลจะได้พัฒนา และบริหารจัดการ ในแต่ละด้านให้มีประสิทธิภาพ และให้ สอดคล้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป โดยจำแนกตามระดับการศึกษา อายุ และอาชีพของผู้ปกครอง
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ได้นำไปใช้ในการปรับปรุงการบริหารจัดการการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และมีการพัฒนาคุณภาพ สื่อ อุปกรณ์ ให้มีมาตรฐานเป็นที่ต้องการของผู้ปกครอง และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปกระตุ้นครูและพี่เลี้ยง เพื่อที่ครูและพี่เลี้ยงจะได้นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ ตลอดถึงมีจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับอันตรายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับตนเอง การป้องกันและการหลีกเลี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นกับตนเอง และผลของการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนามาตรฐานโรงเรียนด้านสวัสดิภาพ การบริการ การจัดการ และเพื่อจัดการบริการในด้านความปลอดภัยให้แก่นักเรียนในโรงเรียนอนุบาลอีกด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตของเนื้อหา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. เนื้อหา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 3 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์
- 1.2 ด้านการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน ประกอบด้วย
  - 2.1.1 การจัดอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
  - 2.1.2 การบริการรถรับส่งนักเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เฉพาะระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เฉพาะระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2545 จำนวน 83 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง

สำหรับผู้ปกครองที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จากผู้ปกครองทั้ง 83 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้ แบ่งเป็น

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ปกครองเกี่ยวกับ

3.1.1 ระดับการศึกษา จำแนกเป็น -ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีขึ้นไป

3.1.2 อายุ จำแนกเป็น น้อยกว่า 30 ปี 30 ปี หรือมากกว่า

3.1.3 อาชีพ จำแนกเป็น รับราชการ หรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

กิจการส่วนตัว หรือ เกษตรกรรม รับจ้าง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป ประกอบด้วย

3.2.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์

3.2.2 ด้านการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน ประกอบด้วย

3.2.2.1 การจัดอาคารเรียนและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

3.2.2.2 การบริการรถรับส่งนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการนิยามศัพท์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสรุปรวมออกมาเป็นนิยามศัพท์เฉพาะดังต่อไปนี้

1. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดจากทัศนคติ ความต้องการที่เป็นไปตามความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของ

นักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป ถ้าความต้องการได้รับการตอบสนอง ความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้น ประกอบด้วย

1.1 การจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ หมายถึง การจัดกิจกรรมให้นักเรียนในลักษณะที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริม สติปัญญา และพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน อบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาแก่เด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และ สติปัญญาให้เหมาะสมกับวัย และการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้เป็นสื่อการศึกษา และสื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ต้องการเสนอเรื่องราว ความรู้ ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน สนับสนุนการตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว และการทำกิจกรรมต่าง ๆ อาจจัดเป็นกลุ่มเล็กและหรือเป็นรายบุคคล เช่น การเล่นต่อไม้บล็อก การเล่นเกมทบทวนสมมติ การเล่นน้ำ เป็นต้น

1.2 การจัดสวัสดิภาพของนักเรียน หมายถึง การดำเนินการของโรงเรียนอนุบาลประทีปในการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนจากการใช้ การเล่น รวมถึงการบริการที่ทางโรงเรียนจัดให้สำหรับนักเรียน

1.2.1 การจัดอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งได้แก่การจัดการเกี่ยวกับพื้นที่บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน แสง ความสะอาด สนาม ต้นไม้ บันได ห้องเรียน ทางระบายน้ำ ที่ใช้เพื่อป้องกันและรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน และเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน

1.2.2 การบริการรถโรงเรียน หมายถึง การดูแลรักษาความปลอดภัยของนักเรียนที่ใช้รถที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อการบริการรับส่งนักเรียนจากบ้านถึงโรงเรียนและจากโรงเรียนถึงบ้านเป็นประจำ อาจเป็นรถลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น รถกระบะเล็ก รถตู้ รถเก๋ง รถโดยสารขนาดกลาง และขนาดใหญ่

2. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้อุปการะเด็กที่รับผิดชอบในการเลี้ยงดู และส่งเสียค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียนของเด็ก เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา ซึ่งในการวิจัยนี้ หมายถึง ผู้ที่มีบุตร หรือเด็กในอุปการะเรียนอยู่ในโรงเรียนอนุบาลประทีป สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี

3. สถานภาพของผู้ปกครอง หมายถึง

3.1 ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิทางการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครอง จำแนกเป็นต่ำกว่าปริญญาตรี และ ปริญญาตรีขึ้นไป

3.2 อายุ หมายถึง ผู้ปกครองที่มีช่วงอายุ น้อยกว่า 30 ปี และ 30 ปี ขึ้นไป

3.3 อาชีพ หมายถึง อาชีพปัจจุบันของผู้ปกครองของเด็กที่ทำรายได้หลักให้กับ

ครอบครัว แบ่งเป็น รัฐบาลหรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ กิจการส่วนตัว หรือ เกษตรกรรม รับจ้าง (พนักงานบริษัท)

4. โรงเรียนอนุบาลประทีป หมายถึง โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งจัดบริการการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ตามความในมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ลงวันที่ 16 พฤษภาคม 2539 ตั้งอยู่เลขที่ 22/1 หมู่ 4 ตำบล บึงคอกไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความพึงพอใจของผู้ปกครองในด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีปอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีปไม่แตกต่างกัน

3. ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีปไม่แตกต่างกัน

4. ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีปไม่แตกต่างกัน

กรอบความคิดในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อาศัยกรอบแนวคิดของ กรมวิชาการ (2540) ที่ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไว้ ดังนี้ คือ

1. การจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ จะศึกษากรอบแนวคิดของ กรมวิชาการ (2540) ที่ได้กำหนดแนวการจัดการหลักสูตรสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษาไว้ดังนี้

1.1 เป็นการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมเด็กทุกประเภท ที่มีอายุ 3 – 6 ปี

1.2 เป็นการพัฒนาเด็กโดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา

1.3 เป็นการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผ่านกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.4 เป็นการจัดประสบการณ์ที่让孩子สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข

1.5 เป็นการพัฒนาเด็กโดยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

1.6 เป็นการพัฒนาเด็กโดยครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม

2. การจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียน จะศึกษาจากแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2530) ที่ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานในโรงเรียนเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียน เฉพาะเรื่องอาคารสถานที่ ในองค์ประกอบที่ 7 ประกอบด้วย

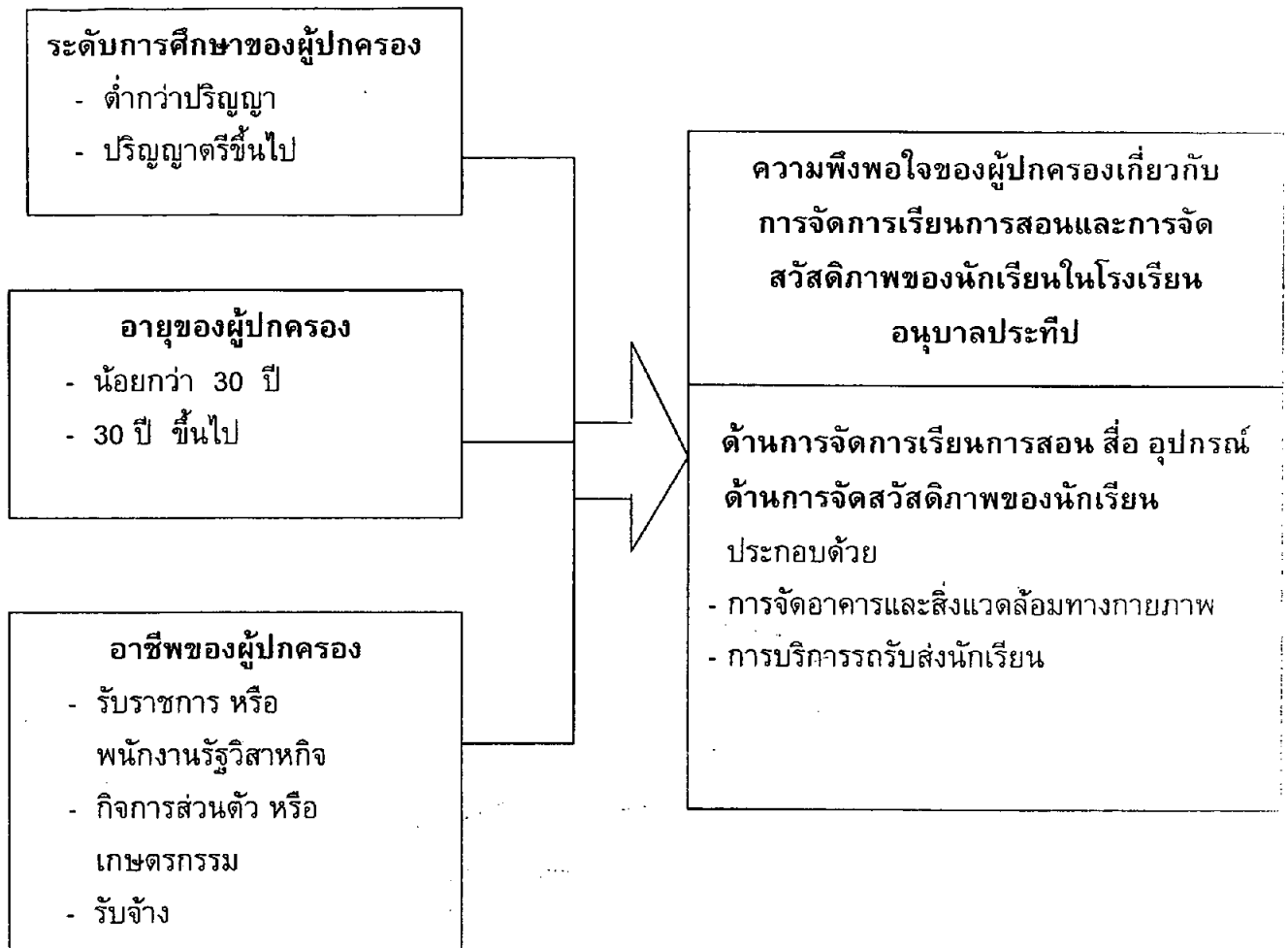
2.1 มีการจัดทำ คู่มือ และตกแต่งให้สถานที่ และบริเวณของโรงเรียนอยู่ในสภาพดี สะอาด เรียบร้อย ร่มรื่น ปลอดภัย สวยงาม และสามารถทำให้เกิดประโยชน์ได้สูงสุด

2.2 มีการจัดอาคารเรียน และอาคารประกอบให้อยู่ในสภาพการใช้งานได้ดี แข็งแรง มั่นคง สะอาด สวยงาม มีระเบียบเรียบร้อยเหมาะสมกับการใช้งานและสภาพของโรงเรียน

2.3 มีการจัดห้องเรียน และห้องประกอบให้อื้ออำนวยต่อการจัดประสบการณ์หรือการเรียนการสอนศึกษาอบรมเด็กและบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อเด็กโดยตรงด้วย

3. กระทรวงศึกษาธิการ (2536 : 2 - 5) ได้กำหนดระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการควบคุมดูแลและการใช้รถโรงเรียน ผู้ดำเนินการรถโรงเรียนจะต้องดูแลเอาใจใส่และถือปฏิบัติในเรื่องของความปลอดภัยตามกฎหมายระเบียบอย่างเคร่งครัด

✕ จากแนวคิดของนักการศึกษาและข้อกำหนดต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้ประสานแนวคิด และสรุปข้อควรศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ไว้ 2 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ ด้านการจัดสวัสดิภาพประกอบด้วย การจัดอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การบริการรถรับส่งนักเรียน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียน โดยเปรียบเทียบจำแนกตามตัวแปรต้น โดยผู้วิจัยได้เลือกสถานภาพของผู้ปกครองในส่วนที่เห็นว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลกับตัวแปรตาม คือ ระดับการศึกษา อายุ อาชีพ จึงได้กรอบความคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบความคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ดังนี้

1. การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
  - 1.1 ความหมายของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
  - 1.2 ความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
  - 1.3 หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
  - 1.4 หลักสูตรการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
  - 1.5 โรงเรียนอนุบาลประทีป
2. การจัดการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา
  - 2.1 การจัดกิจกรรมระดับก่อนประถมศึกษา
  - 2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี
  - 2.3) การจัด สื่อ อุปกรณ์ ระดับก่อนประถมศึกษา
3. สวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียน
  - 3.1 ความหมายของสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียน
  - 3.2 มาตรการดูแลความปลอดภัยในโรงเรียน
  - 3.3 ปัญหาอันตรายที่พบในโรงเรียน
4. การจัดการและการบริการด้านสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียน
  - 4.1 อาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
  - 4.2 การบริการรถรับส่งนักเรียน
5. ความพึงพอใจ
  - 5.1 ความหมายของความพึงพอใจ
  - 5.2 ทฤษฎีความพึงพอใจ
6. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 7.1 งานวิจัยต่างประเทศ
  - 7.2 งานวิจัยในประเทศไทย

1. การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา แต่เดิมมาคนส่วนใหญ่จะเห็นว่าไม่สู้จะสำคัญเท่าไร ส่วนหนึ่งจะเข้าใจว่าเป็นเรื่องของคนในเมืองหรือผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีเท่านั้น จนกระทั่งในรอบ 10 ปี ที่ผ่านมามีการให้ความสำคัญมากขึ้น โดยรัฐได้พยายามจัดการศึกษาให้ทั่วถึงแม้จะอยู่ห่างไกลเพียงใด จึงน่าจะได้มีการมาทบทวนก่อนว่าเหตุใดจึงถือว่าการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษามีความสำคัญจนบางประเทศที่กำลังพัฒนาจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับโดยหวังผลด้านคุณภาพของประชาชน (ราตี ทองสวัสดิ์, 2537)

1.1 ความหมายของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ขวบ ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่น ๆ เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง (เยาวยา เดชะคุปต์, 2542 : 2) การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ก่อนเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา การศึกษาระดับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดและส่งเสริมให้เด็กก่อนประถมศึกษาได้รับการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ตามศักยภาพให้มีความสมดุลย์ในทุกด้าน ทั้งในระดับ ความคิด ค่านิยม พฤติกรรม และกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาพัฒนาการและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535-2539) และเช่นเดียวกับพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาและจัดบริการต่าง ๆ ได้แก่เด็ก ทั้งในรูปแบบศูนย์เด็กของหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ และในรูปแบบโรงเรียน โดยมีเป้าหมายในการจัดประสพการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อมและเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของพัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่จะได้รับการพัฒนาในวัยต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดว่า การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาและบริการต่าง ๆ สำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 3 – 6 ปี โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อมและเกิดการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจริยธรรมให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมและมีการพัฒนาทางสมอง เพื่อเป็นการวางรากฐานของการพัฒนาในวัยต่อไป

1.2 ความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษานับว่าเป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญ เพราะเป็นการพัฒนาเด็ก ซึ่งอยู่ในวัย 0-5 ขวบ เนื่องจากสิ่งที่เด็กได้รับในวัยนี้ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจสังคม และสติปัญญา จะเป็นพื้นฐานสำหรับชีวิตในอนาคต พัฒนาการบางด้าน เช่น ความคิดสร้างสรรค์ หลายองค์ประกอบจะพัฒนาได้ดีในวัยก่อน 6 ขวบนี้เอง ด้วยเหตุนี้เอง

ว่า “เด็กวัยก่อน 6 ขวบถือเป็นวัยทองของชีวิตหากต้องการให้พลเมืองเป็นแบบไหน ก็จะต้องปูพื้นฐานให้ที่ก่อน 6 ขวบ (ราตี ทองสวัสดิ์. 2542 : 1) เด็กในวัยนี้เป็นช่วงที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นช่วงที่เหมาะสมในการวางรากฐาน และเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2536 : 1) วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษาซึ่งกำหนดไว้ว่า จัดขึ้นเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ดังนั้นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษาจึงมีความสำคัญในแง่ของการให้การศึกษาและพัฒนาเด็กให้เป็นไปตามปรัชญาและเป้าหมายของการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้ (วัฒนา บุญญฤทธิ์. 2542: 2)

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542 : 57 – 59) กล่าวถึงการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาประกอบด้วยงานหลัก 6 งาน ได้แก่

1. งานด้านวิชาการ เป็นงานหลักที่สำคัญที่สุด มีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมการเตรียมความพร้อมพื้นฐานต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และคุณธรรมของเด็ก
2. งานด้านธุรการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานของบุคลากร จัดแบ่งหน่วยงานที่จะต้องทำหน้าที่รับผิดชอบงานต่าง ๆ บังคับบัญชาบุคลากร ทำให้บุคลากรทำงานโดยเต็มที่และได้ผลดี และควบคุมให้บุคลากรปฏิบัติงานตามแผนและนโยบาย
3. งานด้านกิจการนักเรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามกฎระเบียบ ข้อบังคับเพื่อศึกษากฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานเรื่องการจัดชั้นเรียนในระดับก่อนประถมศึกษา จัดทำขอบเขตบริการของโรงเรียน ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับการรับสมัครนักเรียนของโรงเรียน ประชุมนิเทศผู้ปกครอง จัดการบริการเกี่ยวกับสุขภาพและอาหารกลางวันและส่งเสริมกิจกรรมให้เด็กมีวัฒนธรรมและจริยธรรม
4. งานด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดทำงานสารบรรณ ควบคุมการดำเนินงานทั่วไป จัดทำและควบคุมดูแลงานเอกสารต่าง ๆ ควบคุมการปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน วัสดุ และครุภัณฑ์ และเสริมสร้างความสัมพันธ์และประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นในด้านธุรการ การเงิน และวัสดุ
5. งานด้านอาคารสถานที่ มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดห้องเรียนและสถานที่ที่จะส่งเสริมการเรียนการสอน ดูแลรักษาและปรับปรุงอาคารสถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ จัดหาอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์และประสานงานในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเป็นแบบอย่างในการจัดอาคารสถานที่
6. งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ชุมชนเกิดความรู้สึกว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน บุคลากรของโรงเรียนจะต้องมีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้โรงเรียนเป็นศูนย์พัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบถึงการดำเนินงานและกิจกรรมของโรงเรียน ขอความร่วมมือจาก

คณะกรรมการศึกษา สมาคมผู้ปกครอง และสมาคมศิษย์เก่า ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รวมทั้งสนับสนุนงานของชุมชนทั้งในด้านการบริการเรื่องอาคารสถานที่ เครื่องอำนวยความสะดวก และให้บุคลากรของโรงเรียนเข้าร่วมงาน

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยแรกของชีวิต เป็นการวางรากฐานที่สำคัญสำหรับชีวิต ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม สติปัญญา และจริยธรรม จึงควรที่จะพัฒนาเด็กเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

1.3 หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2545 : 31 - 32) ได้กล่าวไว้ เกี่ยวกับหลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาว่าการพัฒนาการจัดการศึกษาจำเป็นจะต้องพัฒนาทุก ๆ ส่วน ปัจจุบันตั้งแต่ หลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ โดยยึดหลักดังนี้ คือ

1. หลักการจัดเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. หลักการจัดเน้นพัฒนาการและธรรมชาติของเด็ก
3. หลักการจัดเน้นการเรียนปนเล่น

หลักสูตรก่อนประถมศึกษา 3-6 ปี (กรมวิชาการ. 2540 : 31) ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ดังนี้

1. เป็นการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมเด็กทุกประเภท ที่มีอายุ 3-6 ปี
2. เป็นการพัฒนาเด็กโดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา
3. เป็นการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ผ่านกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. เป็นการจัดประสบการณ์ที่ให้เด็กสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
5. เป็นการพัฒนาเด็กโดยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

6. เป็นการพัฒนาเด็กโดยครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม

ราตี ทองสวัสดิ์ (2542 : 3 - 8) กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ดังนี้

1. มุ่งพัฒนาเด็กโดยองค์รวมโดยผ่านการเล่น เป็นการพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจะทำให้ดีในกิจกรรมการเล่น
2. ยึดปรัชญาการศึกษาปฐมวัย
3. จัดการศึกษาให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก เป็นการช่วยให้เด็กได้

พื้นฐานที่ดีสำหรับชีวิตในอนาคต แต่หากจัดไม่เหมาะสมจะทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนและไม่ได้พื้นฐานที่ดีสำหรับชีวิตในอนาคต

4. คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้น การกำหนดให้เรียนเท่ากันย่อมไม่เป็นผลดี

5. จัดประสบการณ์ในรูปกิจกรรมที่บูรณาการ เนื่องจากเมื่อเด็กพบเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่งจะไม่ได้พบเห็นหรือเกิดการเรียนรู้เพียง 1 วิชา แต่จะได้หลาย ๆ วิชาในขณะเดียวกัน จึงไม่ควรเลือกสอนเพียงวิชาเดียว

6. จัดกิจกรรมอย่างสมดุล โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

6.1 ยึดเด็กเป็นสำคัญ คือ ต้องเหมาะสมกับวัยและสอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก

6.2 กิจกรรมที่จัดควรมีทั้งสงบและเคลื่อนไหว ในการจัดกิจกรรมทั้งสองอย่างนี้ควรจัดสลับกันเพื่อให้เด็กได้พักผ่อนไปในตัว

6.3 กิจกรรมที่จัดควรมีทั้งในห้องเรียนและกลางแจ้ง

6.4 กิจกรรมที่จัดควรมีทั้งรายบุคคล กลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่

6.5 จัดกิจกรรมที่มีทั้งเด็กเป็นผู้ริเริ่มและครูเป็นผู้ริเริ่ม

7. ปลูกฝังความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ

ดังนั้นหลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อมุ่งพัฒนาเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาโดยยึดเด็กเป็นสำคัญ เป็นการพัฒนาเด็กโดยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถคำนึงถึงพัฒนาการ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

1.4 หลักสูตรก่อนประถมศึกษา

หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 เป็นหลักสูตรที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ สามารถนำไปปรับใช้ได้กับเด็กทุกประเภท ทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษ ในทุกหน่วยงาน รวมทั้งปรับให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

สาระสำคัญของหลักสูตรก่อนศึกษามีดังนี้

1. ปรัชญาการจัดการศึกษา

เป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา กำหนดไว้ว่า “ เป็นการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็กบนพื้นฐานที่สนองความต้องการของเด็กที่ต้องการความรัก ความอบอุ่น

ความเข้าใจ และความจำเป็น ที่จะต้องได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างสมดุลต่อเนื่องไปพร้อมกันทุกด้าน ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้จะเป็น ประสบการณ์ตรงที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของ สังคมที่เด็กอาศัยอยู่ ทั้งนี้เป็นไปเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และมีความสุขกับการปฏิบัติกิจวัตร ประจำวัน โดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่างบ้าน สถานศึกษา และชุมชน เพื่อพัฒนาเด็กให้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าต่อไป ”

ปรัชญาการจัดการศึกษาจะกล่าวถึงสาระสำคัญ 5 ประการ

- 1.1 เน้นการจัดการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูที่สนองความต้องการของเด็ก
- 1.2 เด็กต้องได้รับการพัฒนาการครบทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุลและต่อเนื่อง
- 1.3 จัดประสบการณ์ตรงและหลากหลาย เหมาะสมกับวัย ความแตกต่างระหว่าง บุคคลและสิ่งแวดล้อมที่อาศัยอยู่
- 1.4 จัดให้เรียนรู้อย่างมีความสุข
- 1.5 อาศัยความร่วมมือระหว่างบ้าน สถานศึกษา และชุมชนในการจัด

2. หลักการ

- เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับปรัชญาที่กำหนดไว้ 6 ข้อ คือ
- 2.1 เป็นการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมเด็กทุกประเภท ที่มีอายุระหว่าง 3 - 6 ปี
  - 2.2 เป็นการพัฒนาเด็กโดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา
  - 2.3 เป็นการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และ สติปัญญา ผ่านกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคล
  - 2.4 เป็นการจัดประสบการณ์ให้เด็กสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมี คุณภาพและมีความสุข
  - 2.5 เป็นการพัฒนาเด็กโดยบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา
  - 2.6 เป็นการพัฒนาเด็กโดยให้ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม

3. จุดมุ่งหมาย

เป็นการกำหนดคุณภาพของเด็กที่เรียนจบหลักสูตรนี้ แบ่งออกเป็นคุณลักษณะที่ ประสงค์และคุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ จะครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ตามลำดับตั้งแต่ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

3.1 ด้านร่างกาย

- 3.1.1 มีสุขภาพดี เจริญเติบโตตามวัยและมีพฤติกรรมอนามัยที่เหมาะสม

3.1.2 ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็กได้อย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์กัน

3.2 ด้านอารมณ์ จิตใจ

3.2.1 ร่าเริงแจ่มใส มีความสุข และมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

3.2.2 มีคุณธรรมและจริยธรรม มีวินัยในตนเองและมีความรับผิดชอบ

3.3 ด้านสังคม

3.3.1 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับสภาพและวัย

3.3.2 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมนะบอบ

ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

3.3.3 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมในท้องถิ่น และความเป็นไทย

3.4 ด้านสติปัญญา

3.4.1 ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

3.4.2 มีความสามารถในการคิด การแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

3.4.3 มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

คุณลักษณะตามวัย จะระบุพัฒนาการแต่ละด้านของเด็กตามอายุ แยกเป็น 3 ช่วง คือ 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี รายละเอียดแต่ละช่วงกำหนดไว้เป็นขั้นต่ำที่เด็กควรมีความสามารถใช้ในการประเมินพัฒนาการของเด็กแต่ละคน เพื่อส่งเสริมให้เป็นไปตามวัยได้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 คุณลักษณะตามวัยมีของเด็กอายุ 3-5 ปี ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรก่อนประถมศึกษา
ศึกษา มีดังนี้

อายุ พัฒนาการ	อายุ 3 – 4 ปี	อายุ 4-5 ปี	อายุ 5-6 ปี
ด้านร่างกาย	<ul style="list-style-type: none"> - เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้ - วิ่งแล้วหยุดได้โดยไม่ล้ม - ใช้กรรไกรมือเดียวได้ - วาดและระบายสีอิสระได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - เดิน วิ่ง กระโดด ได้ดีเพราะกล้ามเนื้อเริ่มประสานสัมพันธ์กัน - กระฉับกระเฉงไม่ชอบอยู่เฉย - ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้ - มีความมั่นใจในตนเองสูงขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว - กระฉับกระเฉงไม่อยู่เฉย - ใช้กล้ามเนื้อเล็กได้ดี เช่น ดัดกระดุม ผูกเชือกทรงเท้าได้ - ยึดตัว คล่องแคล่ว
ด้านอารมณ์ จิตใจ และ สังคม	<ul style="list-style-type: none"> - พอใจคนที่ตามใจ - ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม - ช่วยตนเองได้ - ชอบเล่นแบบคู่ขนาน เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ชอบท้าทายผู้ใหญ่ - ต้องการให้มีคนฟังคนสนใจ - สนใจผู้อื่น - ชอบเล่นบทบาทสมมติ - ชอบเล่นเป็นกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> - อายง่าย - ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง - ชอบเล่นกับเด็กอื่น - ช่วยตัวเองได้ - ชอบสร้างความพอใจให้ผู้อื่น - ชอบแสดงออกและทำสิ่งที่ถูกต้องเพื่อให้ผู้ใหญ่ชมเชย
ด้านสติ ปัญญา	<ul style="list-style-type: none"> - สนใจนิทานและเรื่องราวต่าง ๆ - สนใจสิ่งหนึ่งจากอย่างรอบรู้ - ชอบทาย "ทำไม" ตลอดเวลา - ร้องเพลงง่าย ๆ แสดงท่าทางเลียนแบบ - พุดประโยคยาวขึ้น - ยังคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมไม่ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - เปรียบเทียบได้ - เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ - เริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม - ชอบถาม "ทำไม" เนื่องจากเริ่มเรียนรู้ได้แล้ว - เข้าใจความเป็นเหตุเป็นผลได้ - พุดเป็นประโยคได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - พุดประโยคได้ยาวขึ้น - รู้คำศัพท์มากขึ้น - ร้องเพลงมากขึ้น - ร้องเพลง ท่องคำคล้องจองได้ - บอกชื่อ นามสกุลของตนเองได้ - นับ 1 – 20 ได้ - บอกความแตกต่างของกลิ่น สี เสียง รส รูปร่าง และจัดหมวดหมู่สิ่งของได้

ที่มา : เอกสารประกอบการอบรมครูโรงเรียนเอกชนก่อนประถมศึกษา 2542 : 153

4. การจัดชั้นหรือกลุ่มเด็ก

การจัดชั้นตามหลักสูตรนี้ให้ยึดอายุเป็นหลัก อาจแบ่งเป็น 3 ช่วง ตามที่กำหนดไว้ในพัฒนาการตามวัย คือ 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี ส่วนชื่อจะเรียกให้เป็นไปตามกำหนดของหน่วยงานที่จัด เช่น ถ้าจัด 3 ช่วง ดังกล่าวข้างต้น อาจเรียก อนุบาล 1 อนุบาล 2 และอนุบาล 3 หรือถ้าจัดเพียง 2 ช่วง คือ 4-5 ปี 5-6 ปี อาจเลือกเป็นอนุบาล 1 อนุบาล 2 เป็นต้น

5. ระยะเวลาเรียน

ใช้เวลาในการจัด 1-3 ปี การศึกษาโดยประมาณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา

6. แนวการจัดประสบการณ์

กำหนดแนวทางสำคัญในการจัดประสบการณ์ และกิจกรรม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายคือยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง จัดให้สอดคล้อง เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้เรียนรู้อย่างสมบูรณ์ ทั้งระบบกาย ใจ และสมอง ให้อิสระเด็กในการริเริ่มทำกิจกรรมของตนเอง ใช้กิจกรรมในรูปแบบการบูรณาการผ่านการเล่นที่หลากหลาย ให้เด็กมีโอกาสได้รับประสบการณ์ตรง เรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 มีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ เด็กด้วยกัน และผู้ใหญ่ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรม ของท้องถิ่น เรียนรู้อย่างมีคุณธรรม ให้ความสำคัญกับกระบวนการมากกว่าผลผลิต รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

7. เนื้อหา

เนื้อหาที่นำไปใช้ในการจัดประสบการณ์และกิจกรรม ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ประสบการณ์สำคัญและเนื้อหาและแนวคิด

7.1 ประสบการณ์สำคัญ เป็นส่วนที่เด็กทุกคนควรได้รับ เพราะจะช่วยให้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เด็กจะได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสื่อ วัตถุ สิ่งของ เพื่อน และบุคคลอื่น ๆ ประสบการณ์สำคัญมี 9 ประการ คือ การสื่อความคิดเป็นเป็นการกระทำ การใช้ภาษา การเรียนรู้ทางสังคม การเคลื่อนไหว ดนตรี การจำแนก และการเปรียบเทียบ จำนวน มิติสัมพันธ์ และเวลา

7.2 เนื้อหาและแนวคิด เป็นสาระที่เป็นสื่อให้เกิดแนวคิดที่ต้องการกับเด็กหลังจากทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ มีความรู้ ความคิด เป็นพื้นฐานที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ต่อไป เนื้อหาและแนวคิดนี้ กำหนดขึ้นจากสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเด็กที่จำเป็นต้องเรียนรู้ เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตจะกำหนดจากตัวเด็ก ใกล้ตัวและไกลตัวออกไปตามลำดับ มี 9 หัวข้อคือ ตัวเรา ครอบครัว โรงเรียนของฉัน บุคคลต่าง ๆ วันสำคัญ ธรรมชาติรอบตัว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การคมนาคมและการสื่อสาร และสิ่งต่าง ๆ รอบตัว

8. กิจกรรมประจำวันและการจัดตารางกิจกรรมประจำวัน

ในแต่ละวันให้จัดกิจกรรมให้ครอบคลุมหัวข้อต่อไปนี้

- 8.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่
- 8.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก
- 8.3 การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
- 8.4 การพัฒนาความคิด
- 8.5 การส่งเสริมการเลือกและตัดสินใจ
- 8.6 การส่งเสริมลักษณะนิสัยและทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวัน

ลักษณะการจัดกิจกรรมให้จัดในรูปของกิจกรรมผ่านการเล่น ซึ่งอาจเรียกชื่อกิจกรรมแตกต่างกันไป เช่น กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เกมการศึกษา ฯลฯ ดังตาราง 2

ตาราง 2 สัดส่วนเวลาในการจัดกิจกรรมประจำวันอาจกำหนดดังนี้

การพัฒนา	อายุ 3-4 ปี ชั่วโมง/วัน	อายุ 4-5 ปี ชั่วโมง/วัน	อายุ 5-6 ปี ชั่วโมง/วัน
1. การพัฒนาทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวัน (รวมทั้งการช่วยตนเองในการแต่งกาย การ รับประทานอาหารสุขอนามัยและการนอน พักผ่อน)	3	1 ½	1 ¼
2. การเล่นดนตรี	1	1	1
3. การแสดงความรู้สึกผ่านวัสดุ	1	1	1
4. กิจกรรมด้านสังคม	½	¾	1
5. กิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่	¾	¾	¾
6. กิจกรรมที่มีครูเป็นผู้สอน	¾	1	1
เวลาโดยประมาณ	7	7	7

ที่มา : เอกสารประกอบการอบรมครูโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา 2542 : 155

กิจกรรมการพัฒนาเด็กแต่ละวันที่เสนอแนะข้างต้นนี้ ได้จัดให้ครอบคลุมกิจกรรมประจำวันที่ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. การพัฒนาทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องของการฝึกให้เด็กได้ใช้ทักษะ

เกี่ยวกับการช่วยเหลือตนเอง และฝึกให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดีงาม

2. การเล่นเสรี เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กมีโอกาสได้เลือกและตัดสินใจได้พัฒนาการคิด และการที่เด็กได้เล่นจะเป็นการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก

3. การแสดงความรู้สึกผ่านวัสดุ เป็นการส่งเสริมให้เด็กพัฒนาการคิด และความคิดสร้างสรรค์ เช่น ศิลปะ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเชิงสร้างสรรค์

4. กิจกรรมด้านสังคม เป็นกิจกรรมที่让孩子ได้ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เลือกตัดสินใจ และเป็นการสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็ก

5. กิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นกิจกรรมที่พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และการให้อวัยวะต่าง ๆ

6. กิจกรรมที่มีครูเป็นผู้สอน เป็นกิจกรรมที่พัฒนาการคิด สติปัญญาที่ครูต้องการให้เด็กเกิดตามวัย

สัดส่วนของเวลาในแต่ละวันที่เสนอแนะไว้สามารถปรับและยืดหยุ่นได้ขึ้นอยู่กับผู้สอน และสภาพการณ์ โดยยึดหลักการจัดตารางกิจกรรมประจำวันประกอบ จัดให้มีความสมดุล คือ มีทั้งกิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียน กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กกิจกรรมที่สงบและเคลื่อนไหว กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและครูเป็นผู้ริเริ่ม ทั้งนี้ควรจัดให้ครอบคลุมกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ที่ระบุไว้ข้างต้น

9. การประเมินพัฒนาการ

กำหนดให้ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของเด็กเป็นรายบุคคล ขณะทำกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละวันและมีการรวบรวมผลงานความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคล รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับการเจริญเติบโต น้ำหนัก ส่วนสูง และสุขภาพของเด็ก และนำผลที่ได้มาวางแผน ปรับปรุงการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่า หลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษาเป็นแบบบูรณาการ และมีการตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเพื่อเป็นแนวทางว่าเมื่อเด็กเรียนแล้วจะเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่ การวัดผลและประเมินผลก็ยังมีแนวทางให้ครูผู้สอนมีแนวทางวัดผลและประเมินผลเด็กได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การสนทนา การตรวจผลงาน การใช้ข้อสอบปากเปล่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะวิชาและวัยของเด็กตลอดจนความมุ่งหมายของการวัดผลแต่ละคราว ส่วนการเรียนการสอนนั้นมุ่งเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กมากกว่าจะมุ่งเนื้อหาวิชา

1.5 โรงเรียนอนุบาลประทีป

ความเป็นมาของโรงเรียนอนุบาลประทีป โรงเรียนอนุบาลประทีป ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 22/1 หมู่ 4 ตำบลบึงคอกไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี มีเนื้อที่ 2 งาน จัดเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พุทธศักราช 2539 โดยมีนายเรวัตกร รื่นสุข เป็นผู้รับใบอนุญาต นายประทีป รื่นสุข เป็นผู้จัดการ นางนิภารัตน์ รื่นสุข เป็นครูใหญ่ มีครู ปฏิบัติงานสอนจำนวน 9 คน มีจำนวนนักเรียน 100 คน

ปรัชญาโรงเรียน พัฒนาการดี กิจกรรมเด่น เน้นคุณธรรม

สีประจำโรงเรียน สีชมพู - สีฟ้า

นโยบาย

1. ด้านการบริหารทั่วไป เน้นการพัฒนาระบบการบริหารจัดการโรงเรียนให้มี ประสิทธิภาพ ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2543 โดยเปิดโอกาสให้ทุกคน คือ ครู ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการพัฒนา
  2. ด้านวิชาการ หรือการเรียนการสอนเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ นักเรียนสามารถ พัฒนาดตนเองได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล
  3. ด้านกิจกรรมนักเรียน เน้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ โดยใช้หลักการ เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติลงมือทำด้วยตนเอง และมีโครงการต่าง ๆ ที่เป็นการ บริการด้านสุขอนามัยความปลอดภัยรวมทั้งคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของ นักเรียนในอนาคต
  4. บุคลากร เน้นการพัฒนาระบบการบริหารบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ มีคุณธรรม ให้ตระหนักในวิชาชีพ หน้าที่รับผิดชอบในสายงานการบังคับบัญชา รวมทั้งเสริม ขวัญและกำลังใจให้รู้สึกมั่นคงในอาชีพของตน
  5. ด้านอาคารสถานที่ มีการปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ ที่จะใช้เป็นศูนย์การเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค โภชนาการ สิ่งแวดล้อม ควบคุม ดูแล รักษา ให้ใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าจัดบรรยากาศให้โรงเรียนเป็นบ้านหลังที่สอง ที่มีความสุ ขภาพปลอดภัย
  6. ด้านความสัมพันธ์ชุมชน สนับสนุนส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดี ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
  7. ด้านธุรการ - การเงิน พัฒนาระบบการบริหารงานธุรการ และการเงินให้มี ประสิทธิภาพ บริการได้อย่างรวดเร็วเรียบร้อย อย่างทั่วถึงทั้งภายในและภายนอก
- วิสัยทัศน์
โรงเรียนอนุบาลประทีป มุ่งพัฒนาระบบการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวง

ศึกษา 2540 โดยเน้นความเป็นสากล ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ บุคลากรมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคม มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน

สภาพปัจจุบันของโรงเรียน

ด้านอาคารสถานที่ อาคารเรียน อาคารประกอบ อยู่ในสภาพสะอาด ใช้การได้ดี ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ สภาพแวดล้อม บริเวณสถานที่ สะอาด ร่มรื่น สวยงาม น่าอยู่น่าเรียน

ด้านบุคลากร นักเรียน มีจำนวนนักเรียน 100 คน นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามศักยภาพ นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถพัฒนาตนเอง และปรับตัวเข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม รู้จักการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

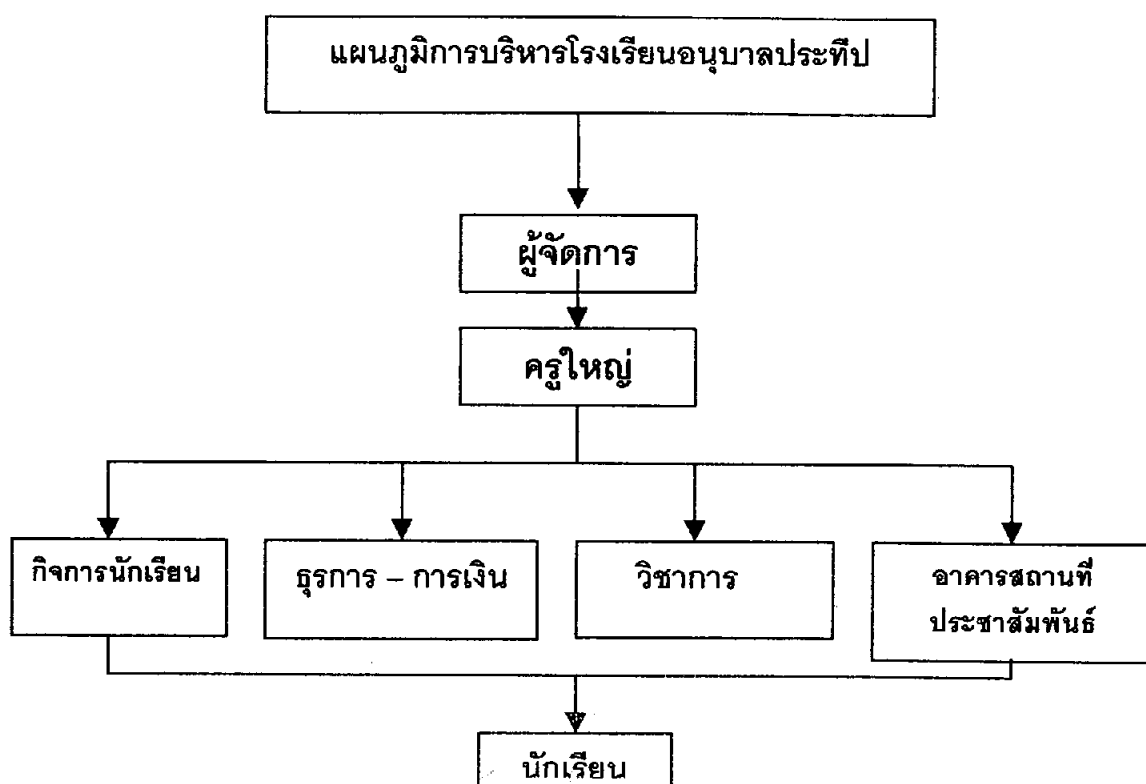
ครู ประจำการ 9 คน มีความรู้ จิตสำนึกและความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพและมีขวัญกำลังใจในการทำงาน มีคุณธรรม จริยธรรมดีงามเป็นพลเมืองดีของชาติภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

สิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค

มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค ทั้งไฟฟ้า น้ำบาดาล ให้สะอาด สะดวกเพียงพอ อยู่เสมอ

โครงการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลประทีป

เป็นระบบการบริหารจัดการในโรงเรียนอนุบาลประทีป เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และเพื่อให้การบริหารจัดการภายในโรงเรียนดำเนินไปได้ด้วยดี โครงการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลประทีป มีโครงการบริหารงาน ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบที่ ๒ : โครงการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลประทีป

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2533 : 6

2. การจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา

การจัดการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา (3 - 6 ปี) ได้มีนักการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องด้านการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาใช้คำที่แตกต่างกัน เช่น การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การจัดประสบการณ์ การจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งความหมายใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ "การจัดการเรียนการสอน" ตลอดงานวิจัยครั้งนี้

การจัดการเรียนการสอน (Instruction) นั้นตามความหมายที่ กู๊ด (Good, 1973 :304) ให้ไว้ใน Dictionary of Education ก็คือ วิธีการที่ผู้สอนดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาด้วยวิธีที่ยั่งยืน และสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้กล่าวถึงแนวการจัดประสบการณ์ว่า คือ ขอบข่ายที่ครูจะต้องจัดกิจกรรม เพื่อให้เด็กได้พัฒนาตามวัยครบทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยมีเป้าหมายให้อ่าน เขียนได้ ดังเช่นในระดับประถมศึกษาแต่เป็นการปูพื้นฐานหรือพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ เช่น ทักษะในการสังเกต โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2536 : 1)

ราตี ทองสวัสดิ์ (2529 : 2) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์และการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและนอกห้องเรียนให้

กับเด็กปฐมวัย โดยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการเล่น การลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี และเพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้ครบทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม สติปัญญา

ศรัณยา สุริยวงศ์ (2540 : 28) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดประสบการณ์และการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้กับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา โดยให้ได้รับประสบการณ์ตรงจากการเล่น การลงมือปฏิบัติซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี และเพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้ครบทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

อารีรัตน์ ญาณะศร (2544 : 2) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรม จัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้เจตนา เพื่อให้เด็กระดับก่อนประถมศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง เกิดทักษะการเรียนรู้ด้วยการลงมือ ปฏิบัติโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้ครบทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดประสบการณ์ต่างๆ ในรูปแบบของการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้เด็กมีการพัฒนาตนตามวุฒิภาวะของเด็กทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม และสติปัญญา

แนวทางการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา

เด็กแต่ละคนมีความสามารถในการรับรู้ตั้งแต่เกิดโดยมีวิธีการเรียนรู้เป็นไปตามระยะของพัฒนาการในแต่ละวัย การจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กระดับก่อนประถมศึกษามิใช่เป็นเพียงการถ่ายโอนความรู้ไปสู่ผู้เรียนเท่านั้น การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเด็กได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจหรือเป็นที่น่าสนใจสำหรับเด็ก (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และธิดา พิทักษ์สินสุข. 2543 : 1) ทศนคติต่อการเรียนรู้ของเด็กก่อตัวขึ้นจากประสบการณ์การเรียนรู้โดยตนเอง ประสบการณ์ดั้งเดิมจะถูกดึงออกมาแผ่ขยายในวิถีทางที่สร้างความรู้สึกสนุกสนานและเป็นที่พึงพอใจ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้ที่พบทวนขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีก ตรงกันข้ามถ้าเป็นประสบการณ์จากการถูกบีบบังคับโดยปราศจากความหมายหรือปราศจากจุดมุ่งหมายแล้ว เด็กจะพยายามทุกวิถีทางที่จะหลีกเลี่ยง ดังนั้น การเริ่มต้นที่ดีในช่วงระดับก่อนประถมศึกษาจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง (Hurst. 191 : 2) แนวการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กก่อนประถมศึกษาต้องสอดคล้องกับพัฒนาการทุกด้านของเด็ก โดยยึดเด็กเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมโดยบูรณาการให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 มีโอกาสสังเกต สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง เพื่อให้การจัดการประสบการณ์และกิจกรรมบรรลุผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ในหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (กรมวิชาการ. 2540 : 34-35) และกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2541 : 9 – 10) ได้กำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กก่อนประถมศึกษาไว้ ดังนี้

1. ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง
  2. จัดให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
  3. ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และเปิดโอกาสให้เด็กริเริ่มกิจกรรมของตนเองโดยครูเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
  4. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และมีบรรยากาศที่อบอุ่น เพื่อให้เด็กมีความสุข
  5. จัดกิจกรรมในรูปแบบบูรณาการ โดยคำนึงถึงพัฒนาการทุกด้าน
  6. จัดประสบการณ์ตรง ให้เด็กเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 มีโอกาสสังเกต สำรวจ เล่น ค้นคว้า ทดลอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง
  7. จัดให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของ กับเด็ก และกับผู้ใหญ่
  8. จัดให้มีความสมดุล มีทั้งกิจกรรมที่เด็กริเริ่มและครูริเริ่มต้องเคลื่อนไหวและสงบ
  9. จัดให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายทั้งรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่
  10. จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมากกว่าผลผลิต
  11. จัดให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมท้องถิ่น และเอื้อต่อการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน
  12. จัดกิจกรรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อส่วนรวม รักธรรมชาติ และรักท้องถิ่น
  13. จัดให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผน ลงมือปฏิบัติ และบอกผลการปฏิบัติกิจกรรม ของตนเองและผู้อื่นได้
  14. จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์
  15. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก
- วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543 : 2 – 4) กล่าวถึงการจัดประสบการณ์ตามแนวทางการปฏิรูป การเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บังคับ ใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 มีผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาอันเป็นวาระสำคัญ แห่งชาติ การปฏิรูปการเรียนรู้โดยยึดหลักเจตนารมณ์ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะในหมวด 4 มีทั้งหมด 8 มาตรา ในการจัด กระบวนการเรียนรู้ รวมถึงการวิจัยและการพัฒนาการเรียนรู้ ในมาตรา 22 มีประเด็นหลักเป็น จุดเน้นที่น่าสนใจในการจัดการศึกษา 3 ประเด็น
1. การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้และพัฒนาตนเองได้
  2. ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด
  3. กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและ

เติมศักยภาพ

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 31 – 37) กล่าวว่า การพัฒนาเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ให้เป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ต้องมีความสมดุลในการจัดกระบวนการเรียนการสอน บรรยากาศ และสภาพแวดล้อม โดยให้เด็กได้สนุกสนานกับกิจกรรมการเรียน และเสริมสร้างประสบการณ์ที่สร้างสรรค์ ให้ผู้เรียนมีความสุขจากการช่วยเหลือ เอื้ออาทร และร่วมมือร่วมใจกัน สามารถจัดการ จัดระบบโดยร่วมมือกันรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อตกลง เพื่อเสริมสร้างวินัยในตนเองสำหรับการอยู่ร่วมกัน และให้ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่รู้ ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง และกระบวนการประเมินตามสภาพจริง ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กให้เป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ควรจะมีการส่งเสริมหรือพัฒนาเด็ก ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยเน้นให้เด็กเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. ส่งเสริมพัฒนาการของสมองทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย ภาษา คณิตศาสตร์ ดนตรี การรับรู้ มิติสัมพันธ์และการรักษารวมชาติ
3. ส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิด และการแก้ปัญหาอย่างเป็นเหตุเป็นผลและในเชิงสร้างสรรค์
4. เน้นการบูรณาการการเรียนรู้และทักษะความถนัดของผู้เรียน โดยส่งเสริมศักยภาพของเด็กทุก ๆ ด้าน โดยการเรียนรู้เป็นหน่วย
5. เน้นการพัฒนาเด็กในด้านการอยู่ร่วมกัน และทำงานร่วมกันตามวิธีประชาธิปไตย
6. ส่งเสริมการเข้าใจตนเอง รู้จักส่วนดี ส่วนบกพร่องของตนเอง และเข้าใจผู้อื่น สามารถชื่นชมกับความสำเร็จของผู้อื่น
7. เน้นการประเมินตามสภาพจริง โดยอาศัยการสังเกต การสัมภาษณ์ การเก็บสะสมแฟ้มผลงานเด็ก

ดังนั้น แนวทางการจัดการเรียนการสอน สำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา จะต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง สนองความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง จัดประสบการณ์ตรงให้เด็กเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมากกว่าผลผลิต เปิดโอกาสให้เด็กริเริ่มกิจกรรมของตนเอง โดยครูเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกให้เด็ก ให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผน ลงมือปฏิบัติและบอกผลการปฏิบัติกิจกรรม ดังเอกสารที่ได้ศึกษามา

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา

J. Mcvicker Hunt กล่าวว่า ระดับพัฒนาการสติปัญญาของมนุษย์ถูกกำหนดโดยยีนส์หรือพันธุกรรมของมนุษย์นั้น มิใช่ข้อ สันนิษฐานที่ถูกต้องเมื่อสติปัญญาของมนุษย์มิใช่เรื่องของถ่ายทอดทางพันธุกรรมแล้ว การเลี้ยงดูในช่วงวัยแรกเริ่มเท่านั้นที่ส่งผลต่อพัฒนาการทางสติปัญญาและการเรียนรู้ของมนุษย์ และ Benjamin Bloom ค้นพบว่าสติปัญญาเป็นเรื่องของ

พัฒนาการที่เพิ่มพูนไปตามวัย การวิจัยของ Hunt และ Bloom จึงก่อให้เกิดการมุ่งเน้นความสนใจไปที่การจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กในช่วงวัยก่อนเข้าเรียน (Morrison. 1992 : 22 - 23) และการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของ กิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ได้พัฒนาทั้งร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา กิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน อาจใช้ชื่อเรียกแตกต่างกันไปในแต่ละหน่วยงานแต่ทั้งนี้ประสบการณ์ที่จัดต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญ 9 ประการได้แก่ การสื่อความคิด ที่เป็นการกระทำ การใช้ภาษา การเรียนรู้ทางสังคม การเคลื่อนไหว ดนตรี การจำแนกและการเปรียบเทียบ จำนวน มิติสัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ) และเวลา และควรให้ยืดหยุ่นตามเนื้อหาที่เด็กสนใจหรือที่ครูมีส่วนริเริ่มกำหนดให้ เมื่อเด็กได้รับประสบการณ์สำคัญ และทำกิจกรรมในแต่ละหัวข้อเนื้อหาแล้ว เด็กจะเกิดแนวคิดตามที่ได้เสนอแนะไว้ในหลักสูตรได้แก่ ตัวเรา ครอบครัว โรงเรียนของฉัน บุคคลต่าง ๆ วันสำคัญ ธรรมชาติรอบตัว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การคมนาคมและการสื่อสาร และสิ่งต่าง ๆ รอบตัว การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันจึงต้องให้ครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้ (กรมวิชาการ. 2540 : 44 - 45) คือ

1. การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่ว ในการใช้วัยว่ะต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี
2. การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัสเล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม ใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ
3. การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก และเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว อาจจัดกิจกรรมโดยใช้ศิลปะเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นบล็อก ฯลฯ
4. การพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหาจึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ หลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล
5. การส่งเสริมให้เด็กได้เลือกและตัดสินใจ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือกเล่นหรือทำกิจกรรมอย่างเสรีตามความสนใจ และความต้องการของตนเองจึงควรจัดกิจกรรมได้เด็ก

เล่นตามมุมเล่น หรือมุมประสบการณ์ หรือศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายใน และภายนอก ห้องเรียน

6. การส่งเสริมลักษณะนิสัยและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กมีสุขนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองได้ในกิจกรรมประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเอง และผู้อื่น จึงควรจัดกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น การรับประทานอาหาร การพักผ่อนนอนหลับ การขับถ่าย การทำความสะอาดร่างกาย การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น การปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม การเก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

ดังนั้น รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้พัฒนาทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา และประสบการณ์ที่จัดต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญทั้ง 9 ประการ

2.1 การจัดกิจกรรมระดับก่อนประถมศึกษา

กิจกรรมที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุดนั้น จะต้องเป็นกิจกรรมที่นักเรียนสนใจลงมือค้นคว้ากระทำด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะและสนับสนุน คอยช่วยเหลือในขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย กิจกรรมที่จัดต้องสอดคล้องกับพัฒนาการครบทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา และเป็นประสบการณ์ตรงจากการได้ลงมือปฏิบัติจริงและมีการกระทำร่วมกับบุคคลอื่นโดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน (วราภรณ์ รักริฉัย, 2542)

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี สามารถนำมาจัดลงในตารางกิจกรรมประจำวัน ได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ทั้งครูและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร โดยมีหลักการจัดดังนี้

1. กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน
  2. จัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนในอัตราส่วนที่เหมาะสม
  3. กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ไม่ควรใช้เวลาเกินกว่า 20 นาที
  4. กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง เด็กมักจะสนุกสนานเพลิดเพลินไม่เบื่อหน่ายง่าย อาจใช้เวลาประมาณ 40 - 60 นาที
  5. กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่ม และบุคลากรเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่สงบกับเคลื่อนไหว จัดให้ครบทุกประเภท กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกาย ควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องการกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยมากเกินไป
- กรมวิชาการ (2540 : 23 - 47) ได้เสนอแนะตัวอย่างกิจกรรมที่ควรจัดเป็นประจำทุกวัน ดังนี้

1. กิจกรรมเสรี เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระเสรีตามมุมการเล่น หรือมุมประสบการณ์ หรือศูนย์การเรียนรู้ ที่จัดไว้ภายในห้องเรียน เช่น มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์ หรือมุมธรรมชาติศึกษา มุมบ้าน มุมร้านค้า เป็นต้น มุมต่าง ๆ เหล่านี้ เด็กมีโอกาสเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและความต้องการของเด็ก ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มย่อย

2. กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ โดยใช้ศิลปะ เช่น การวาดภาพระบายสี การปั้น การฉีก ตัด - ปะ การพิมพ์ภาพ การร้อย การประดิษฐ์ หรือวิธีการอื่นที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์และเหมาะสมกับพัฒนาการ เช่น การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์ การสร้างรูปจากกระดาษปักหมุด

3. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะ และอุปกรณ์อื่น ๆ มาประกอบการเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ เรียนรู้จังหวะและควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้

4. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่จัดมุ่งฝึกให้เด็กได้มีโอกาส ฟัง พูด สังเกต คิด แก้ปัญหาใช้เหตุผลและฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน ได้จัดกิจกรรมด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น สนทนา อภิปราย สาธิต ทดลอง เล่นบทบาทสมมติ ร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง ศึกษาออกสถานที่ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้

5. เกมการศึกษา เป็นการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกฎเกณฑ์กติกาต่าง ๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผล และเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ เกมการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็ก วัย 3 - 6 ปี เช่น เกมจับคู่ แยกประเภท เรียงลำดับ โดมิโน ลอตโต ภาพตัดต่อ ต่อตามแบบ

6. กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียนเพื่อออกกำลังกาย เคลื่อนไหวร่างกายและแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก

กิจกรรมฝึกวินัย

การสร้างนิสัย และระเบียบวินัยให้นักเรียน เป็นกิจกรรมที่ควรจะต้องปลูกฝังอย่างยิ่ง ให้นักเรียนมีความรับผิดชอบรักษาของใช้ส่วนรวม ปฏิบัติตามกฎกติกา ที่ทุกคนช่วยกันสร้างขึ้น มีความเกรงใจผู้อื่นการปลูกฝังนิสัยต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องเริ่มต้นตั้งแต่วัยเยาว์ จะต้องให้ทำบ่อย ๆ จนติดเป็นนิสัย นอกจากจะฝึกโดยการบอกกล่าวชี้แนะแล้ว การร่วมทำกิจกรรมที่สร้างระเบียบวินัยโดยเฉพาะการปฏิบัติต่อเพื่อนต่อห้องเรียนทุกวัน

การจัดกิจกรรมประจำวัน ควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายและส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก ตอบสนองความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ซึ่งมีหลักการจัดดังนี้

1. จัดกิจกรรมในแต่ละวันให้ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านไปพร้อม ๆ กันอย่างเหมาะสม โดยไม่เน้นหนักไปที่พัฒนาการด้านใดด้านหนึ่ง

2. จัดกิจกรรมให้มีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน กิจกรรมที่สงบและเคลื่อนไหว กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดมาก และกิจกรรมที่ผ่อนคลายไม่ต้องใช้ความคิดมากนัก

3. กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น

3.1 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ควรใช้เวลาประมาณ 15 – 20 นาที

3.2 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นอิสระตามมุม การเล่นกลางแจ้งควรใช้เวลาประมาณ 30-60 นาที

4. คำนึงถึงการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เพื่อปูพื้นฐานให้เด็กได้พัฒนาลักษณะนิสัย และทักษะในการใช้ชีวิตประจำวัน

ดังนั้น การจัดกิจกรรมประจำวันที่ให้กับเด็กต้องครอบคลุมการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการคิด ส่งเสริมให้เด็กได้เลือกและตัดสินใจ ส่งเสริมลักษณะนิสัยและทักษะในชีวิตประจำวัน กิจกรรมที่จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้สูงสุดนั้น จะต้องเป็นกิจกรรมที่นักเรียนสนใจลงมือค้นคว้ากระทำด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะและสนับสนุน คอยช่วยเหลือในขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม เช่น กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง เกมการศึกษา เป็นต้น

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพทางอารมณ์ของเด็ก ระดับก่อนประถมศึกษา เด็กต้องได้รับการส่งเสริมตลอดเวลาและอย่างต่อเนื่อง มิใช่แต่กิจกรรมเสริมพิเศษเพียงลำพังเท่านั้น เด็กในวัยนี้สามารถรับสิ่งต่าง ๆ ได้ง่ายและรวดเร็วเรียนรู้ได้ตลอดเวลา กิจกรรมประจำวันที่สำคัญประกอบไปด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

ลักษณะของภารกิจประจำวัน

ตัวอย่างตารางกิจกรรมประจำวัน

7.00 – 8.00 น. รับเด็ก

8.30 – 9.00 น. กิจกรรมหน้าเสาธง

9.00 – 9.20 น. กิจกรรมเสริมประสบการณ์

9.20 – 9.30 น. ดื่มนม

9.30 – 11.30 น. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ/กิจกรรมเสรี/กิจกรรมสร้างสรรค์/
เกมการศึกษา

11.00 – 11.30 น. เล่นกลางแจ้ง

11.30 – 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

12.00 – 12.20 น. แปร่งฟัน เปลี่ยนชุดนอน สวดมนต์ แผ่เมตตา นั่งสมาธิ

12.30 – 14.00 น. นอนกลางวัน

14.00 - 14.54 น. รับประทานอาหารว่าง

14.45 – 15.00 น. กิจกรรมเสริมพิเศษ

15.00 น. กลับบ้าน

การรับเด็ก

เป็นการเริ่มต้นวันใหม่ที่ให้คุณค่าแก่ครูและเด็ก ด้วยความรู้สึกที่ดีต่อกัน หัวใจน้อย ๆ จะฟองฟูด้วยรอยยิ้มที่สดใส จริ่งใจของครู สัมผัสที่นุ่มนวล และสายตาที่เป็นมิตรไมตรี “ การรับเด็ก ” จะเป็นจุดเริ่มต้นในแต่ละวัน เป็นการสร้างความมั่นคงทางจิตใจ อารมณ์ให้เกิดความเชื่อมั่นว่า คุณครูใจดี รักเขา โรงเรียนอบอุ่น และปลอดภัย

สิ่งที่ควรปฏิบัติ

1. รับเด็กด้วยหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส
2. ทักทาย สวัสดีกับผู้ปกครองเป็นแบบอย่างกับเด็ก
3. ทักทาย สวัสดี รับไหว้เด็ก ๆ
4. โอบกอด/สัมผัสเด็กด้วยความรัก
5. เปิดเพลงคลี่นสมองต่ำ หรือเพลงที่มีเนื้อร้องและทำนองเหมาะสมกับเด็ก

เบา ๆ

กิจกรรมหน้าเสาธง

เป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กรู้จักการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มในเชิงระเบียบวินัย รู้จักฝึกการควบคุมตนเอง รู้จักการรอคอยตามลำดับก่อนหลัง ตลอดจนการปฏิบัติตามกติกาข้อตกลงของกลุ่ม

สิ่งที่ควรปฏิบัติ

1. เด็กช่วยกันเก็บของเล่น ล้างมือ ก่อนเข้าแถว
2. ให้โอกาสเด็กผลัดกันชักธงชาติ นำสวดมนต์ และทำสมาธิ
3. เด็กและครู กายบริหารร่วมกัน
4. พาเด็กเดินแถว ชมธรรมชาติ สำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบโรงเรียน
5. วางรองเก้าอี้เรียงให้เป็นระเบียบ ก่อนเข้าห้องเรียน

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

เป็นกิจกรรมหลักที่มีความสำคัญต่อเด็ก ครูจะจัดกิจกรรมได้เหมาะกับเด็กมากน้อยเพียงใด อยู่ที่ความรู้เรื่องพัฒนาการเด็ก และเนื้อหาในหลักสูตรที่ครูจะนำมาจัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ถ้าครูเชื่อมั่นว่า เด็กทุกคนมีความสำคัญสูงสุด เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ เด็กทุกคนสามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพที่เขามีในแต่ละคน ครูจะจัดมวลประสบการณ์ได้เหมาะสมกับวัย ควรให้ออกาสกับเด็ก กิจกรรมเสริมประสบการณ์เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและสำคัญยิ่งต่อพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ครูสามารถพัฒนาให้เด็กเกิดกระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น การยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน และมีความภูมิใจในผลงานของตนเองและผู้อื่น โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละคนอย่างเป็นธรรมชาติ

การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่เสริมสร้าง EQ ควรเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะสำคัญดังนี้

1. เป็นเรื่องที่เด็กสนใจ สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก
2. เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก
3. เด็กสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง โดยการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัว
4. เด็กเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง
5. สามารถนำความรู้ที่เรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ครูต้องเห็นคุณค่าและยอมรับความคิดเห็นของเด็กทุกคน ครูจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้แนะนำ อำนวยความสะดวกและคอยกระตุ้นให้เด็กค้นหาคำตอบด้วยตนเองสร้างความเชื่อมั่นและเป็นกำลังใจให้เด็ก กิจกรรมที่จัดได้แก่ การค้นคว้า ทดลอง สืบหา บันทึกลง ทัศนศึกษา สันทนาการ อภิปราย นิทาน เล่นสมมติ และอื่น ๆ

ตีมนม

นมเป็นอาหารเสริมที่มีคุณค่าต่อร่างกาย ครูสามารถส่งเสริมให้เด็กตีมนม ควรให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องนม เช่น คุณค่า แหล่งที่มา วิธีทำ เป็นต้น

สิ่งที่ควรปฏิบัติ

1. ท่องคำคล้องจองหรือร้องเพลงตีมนม
2. ตีมนมอย่างรู้คุณค่า
3. หาอาสาสมัครแจกแก้ว และรินนมให้เพื่อนหมุนเวียนกัน
4. เด็ก และครูร่วมตีมนมด้วยกัน
5. ล้างปาก ล้างแก้ว เมื่อตีมนมหมดแล้ว

กิจกรรมเสรี

กิจกรรมเสรีเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเลือกเรียนรู้ โดยผ่านการเล่น เด็กควรมีโอกาสได้พูดคุย อภิปราย ชักถาม โดยจัดมุมให้มีขนาด จำนวนให้เหมาะสมกับจำนวนและวัยของเด็ก ควรให้เด็กได้กำหนดกติกา และข้อตกลงในการเล่นเอง การเล่นในมุมเสรีทำให้เด็กได้มีการพัฒนาทางด้านภาษาสูง ทางด้านอารมณ์ จิตใจ เด็กจะได้รับการพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ค่อนข้างสูงเช่นกัน เด็กจะรู้จักวินัยในการเล่นร่วมกับผู้อื่น รู้จักการรอคอย การให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น เห็นอกเห็นใจเมื่อเห็นผู้อื่นทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ฝึกความร่วมมือ ประนีประนอม ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

ครูควรส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้ที่ติดต่อกันเอง ให้เชื่อตนเองมีความสามารถครูควรยอมรับความสามารถของเด็ก และรู้ไว้เสมอว่าเด็กแต่ละคนมีศักยภาพ

กิจกรรมสร้างสรรค์

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาวุฒิภาวะทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม ละสติปัญญา ครูสามารถพัฒนาวุฒิภาวะด้านต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยครูเป็นผู้จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ให้หลากหลายตรงกับความสนใจของเด็ก เด็กจะพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ได้ดี ถ้าได้ทำงานที่ตนเองสนใจ เหมาะกับความสามารถ บรรยากาศของการเรียนรู้เอื้อต่อตัวเขา ควรเปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็ก หรือรายบุคคล และเปิดโอกาสให้เด็กได้ชื่นชมกับผลงานของตนเอง และผลงานของกลุ่ม สิ่งที่สำคัญคือ ครูควรสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก ให้เกิดกับเด็ก

เกมการศึกษา

เป็นกิจกรรมประเทืองปัญญา พร้อม ๆ กับพัฒนาวุฒิภาวะทางด้านสังคมไปพร้อม ๆ กัน เด็กจะสนใจเกมการศึกษาเมื่อเขาได้เล่น ครูอาจจะเป็นผู้เล่นด้วย เพื่อสร้างความมั่นใจในการเล่น ขณะเดียวกันเกมการศึกษาจะช่วยให้เกิดกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การใช้เหตุผล ครูควรจัดเกมการศึกษาให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถ เพื่อให้เกิดความสุข ความภูมิใจว่าไม่มีอะไรยากที่เขาทำไม่ได้

เด็กที่มีความสามารถเล่นเกมการศึกษาได้ อาจช่วยเหลือ แนะนำเพื่อนที่ยังเล่นไม่ได้ ผู้แนะนำจะภูมิใจ เด็กที่เพื่อนช่วยจะรู้สึกตนเองไม่ถูกทอดทิ้ง (เพื่อนช่วยเพื่อน)

การรับประทานอาหาร

การรับประทานอาหารเป็นคุณลักษณะนิสัยที่ครูควรส่งเสริมอย่างยิ่งทั้งมารยาทในการรับประทานอาหารพฤติกรรมอนามัยที่เหมาะสม ตลอดจนการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ รับประทานอาหารอย่างรู้คุณค่า ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดเก็บอาหารของช่วงในแต่ละวัน โดยคุณครูคอยดูแลให้คำแนะนำช่วยเหลือกรณีจำเป็น เด็ก ๆ จะพัฒนาตนเองมากขึ้นโดยลำดับ

สิ่งที่ควรปฏิบัติ

1. ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร
2. รอคอยรับประทานอาหารพร้อมกัน
3. ท่องคำคล้องจองรำลึกพระคุณ
4. รับประทานอาหารด้วยตนเอง
5. รับประทานอาหารอย่างรู้คุณค่า
6. ฝึกมารยาทอาหารอย่างรู้คุณค่า
7. เมื่อรับประทานอาหารหมดแล้ว ยกถาดไปเก็บไว้ที่

เล่นกลางแจ้ง

เป็นความสุข ความพึงพอใจของเด็กอย่างยิ่ง เด็กจะรู้สึกอิสระ ปลอดภัย สนุกสนาน สดชื่นเมื่ออยู่นอกห้องเรียน เด็กจะเล่นสิ่งที่อยากเล่น โดยอาจจะหมายตาไว้ก่อน บางคนชอบที่จะเดินเล่นบริเวณสนามหญ้า ได้ร่มไม้ สร้างข้อตกลง ควรจะเล่นบริเวณใดเมื่อเลิกเล่นแล้วควรทำสิ่งใดบ้าง ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองเล่นเครื่องเล่นที่เด็กชอบ แนะนำการเล่นที่ถูกต้องวิธีปลอดภัย ตลอดจนการเอื้อเพื่อแบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เด็กจะสุขใจที่ได้เล่น ภูมิใจที่มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม มั่นคงทางจิตใจจากการรู้จักช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น

เข้าห้องน้ำ

เป็นการสร้างพฤติกรรมอนามัยที่ดีครูควรให้ความสนใจอย่างยิ่ง อาจแบ่งกลุ่มสาธิตการเข้าห้องน้ำ โดยครูเป็นผู้ดูแลให้คำแนะนำชมเชยเมื่อเด็กทำได้

สิ่งที่ควรปฏิบัติ

1. ฝึกการถอด/ใส่กางเกงด้วยตนเอง
2. ถ่ายให้ถูกที่
3. รักษาความสะอาดห้องน้ำหลังการใช้

นอนกลางวัน

เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถพัฒนาคุณภาพทางอารมณ์ได้เป็นอย่างดี เด็กจะสงบสบาย ผ่อนคลาย อบอุ่น เป็นสุขในบรรยากาศที่มีแสงสว่าง รบกวนน้อยที่สุด เปิดเพลง ดนตรีที่มีคลื่นเสียงต่ำ เด็กที่หลับยากอาจหาหนังสือภาพให้นอนดู ครูควรส่งเสริมการนอนกลางวัน เพื่อสร้างสุขนิสัยที่ดีของเด็ก เพราะการนอนกลางวันเป็นเรื่องจำเป็นมากสำหรับเด็กอนุบาล

สิ่งที่ควรปฏิบัติ

1. ให้เด็กได้จัด เครื่องนอน และเปลี่ยนเสื้อผ้าด้วยตนเอง
2. สวดมนต์ แผ่เมตตา นั่งสมาธิ
3. ฟังเพลงคลื่นสมองต่ำ
4. นอนพักผ่อนในท่าที่สบาย

5. เมื่อเด็กตื่นนอน เด็ก ๆ ช่วยกันเก็บที่นอนเข้าที่เอง

6. ล้างหน้า แต่งตัวเอง

กลับบ้าน...

ครูอาจจะพูดคุยสิ่งที่เด็กได้เรียน เด็กได้รู้ เด็กได้ทำอะไรบ้างในวันนั้น ครูมีความรู้สึกชื่นชมที่เด็กทำกิจกรรมร่วมกัน เด็กมีความสุข สนุกสนาน ลูกศิษย์ของครูเป็นเด็กที่น่ารักทุกคน ขอบขอบคุณที่เด็ก ๆ เป็นเด็กดี ขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ที่มีลูกที่ดี พรุ่งนี้เราพบกันใหม่

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมที่ดีนั้นควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพทางอารมณ์ และให้เด็กมีการพัฒนาการทุกด้าน และมีการส่งเสริมให้เด็กมีระเบียบ มีความมั่นใจในตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออก มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น รู้จัดตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รู้จักให้คำพูดไพเราะต่อผู้อื่น และควรมีการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และมีการส่งเสริมให้เด็กเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

2.3 การจัด สื่อ อุปกรณ์ ระดับก่อนประถมศึกษา

สื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือช่วยให้การเรียนรู้การสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ต้องการ เสนอเรื่องราว ความรู้ ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน สนับสนุนการตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว

ตามพจนานุกรมไทย สื่อ หมายถึง สิ่งที่ทำการศึกษาติดต่อให้ถึงกัน หรือรู้จักกัน สื่อการศึกษา หมายถึง อุปกรณ์ ที่ใช้เป็นสื่อการศึกษา

สื่อ คือ ตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับในการเรียนการสอนสื่อเป็นตัวกลางนำความรู้จากครูสู่เด็กทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยาก กลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจง่ายเรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง การนำสื่อมาใช้ส่งเสริมพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษา มีดังนี้

1. ใช้สื่อที่เป็นของจริง สื่อธรรมชาติ
2. ใช้สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก
3. ใช้สื่อที่ปลอดภัยต่อตัวเด็ก
4. ใช้สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ให้ครบทุกด้าน

สื่อประกอบการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาเด็กระดับก่อนประถมศึกษาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ควรเน้นของจริงให้มากที่สุด ถ้าสื่อของจริงไม่สามารถหามาได้ จึงใช้สื่อที่จำลองขึ้นแทน

กรมวิชาการ (2540 : 23 - 47) ได้เสนอแนะตัวอย่างกิจกรรมที่ควรจัดเป็นประจำทุกวัน ดังนี้

2.2.1 กิจกรรมเสรี อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดมุมแต่ละมุม มีดังต่อไปนี้

2.2.1.1 มุมบ้าน

2.2.1.1.1 เครื่องใช้ในครัวที่เป็นของจริง ขนาดเล็ก หรือของจำลอง เช่น เต้า กระทะ ครก กาน้ำ เขียง มีดพลาสติก หม้อ จาน ช้อน ถ้วยชาม กระดาษชำระ ฯลฯ

2.2.1.1.2 เครื่องเล่นตุ๊กตา เสื้อผ้าตุ๊กตา เตียง เปลเด็ก

2.2.1.1.3 เครื่องแต่งบ้านจำลอง ได้แก่ ชุดรับแขก โต๊ะเครื่องแป้ง หมอนอิง กระຈก ขนาดเห็นเต็มตัว หวี ตลับแป้ง

2.2.1.1.4 เครื่องแต่งกายบุคคลอาชีพต่าง ๆ ที่ใช้แล้ว เช่น ชุดเครื่องแบบทหาร ตำรวจ ชุดเสื้อ ผ้าผู้ใหญ่ชาย และหญิง รองเท้า กระเป๋าถือ

2.2.1.1 มุมหม้อ

2.2.1.2.1 เครื่องเล่นจำลองแบบเครื่องมือแพทย์ และอุปกรณ์การรักษาผู้ป่วย เช่น หูฟัง เสื้อคลุมหม้อ ฯลฯ

2.2.1.2.2 อุปกรณ์สำหรับเลียนแบบการบันทึกข้อมูลผู้ป่วย เช่น กระดาษ ดินสอ ฯลฯ

2.2.1.3 มุมร้านค้า

2.2.1.3.1 กล้องและขวดผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้แล้ว

2.2.1.3.2 อุปกรณ์ประกอบการเล่น เช่น เครื่องคิดเลข ลูกคิด ธนบัตรจำลอง ฯลฯ

2.2.1.4 มุมบล็อก

2.2.1.4.1 ไม้บล็อกหรือแท่งไม้ที่มีขนาด และรูปทรงต่าง ๆ กัน จำนวนตั้งแต่ 50 ชิ้นขึ้นไป

2.2.1.4.2 ของเล่นจำลอง เช่น รถยนต์ เครื่องบิน รถไฟ ถนน สัตว์ ต้นไม้ ฯลฯ

2.2.1.4.3 ที่จัดเก็บไม้บล็อกหรือแท่งไม้อาจเป็นชั้น ลังไม้หรือพลาสติก แยกตามรูปทรงขนาด

2.2.1.5 มุมหนังสือ

2.2.1.5.1 หนังสือนิทาน สมุดภาพ หนังสือภาพที่มีคำและประโยคสั้น ๆ

2.2.1.5.2 ชั้นหรือที่วางหนังสือ

2.2.1.5.3 อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการสร้างบรรยากาศการอ่าน เช่น เสื้อ พรม หมอน ฯลฯ

2.2.1.5.4 สมุดเขียนนิทานบล็อกกลับบ้าน

2.2.1.5.5 อุปกรณ์เสริม เช่น เครื่องเล่นเทป ตลับเทปนิทาน พร้อมหนังสือนิทาน หูฟัง

2.2.1.6 มุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติศึกษา

- 2.2.1.6.1 วัสดุต่าง ๆ จากธรรมชาติ เช่น เมล็ดพืชต่าง ๆ
เปลือกหอย ดิน หิน แร่ ฯลฯ
- 2.2.1.6.2 เครื่องมือเครื่องใช้ในการสำรวจ สังเกต ทดลอง เช่น
แว่นขยาย แม่เหล็ก เข็มทิศ เครื่องชั่ง ฯลฯ
- 2.2.1.7 มุมดนตรี
- 2.2.1.7.1 เครื่องให้จังหวะ เช่น ฉิ่ง ฉาบ กลอง ฯลฯ
- 2.2.2 กิจกรรมสร้างสรรค์ อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมสร้างสรรค์ ได้แก่
- 2.2.2.1 การวาดภาพระบายสี สีเทียนแท่งใหญ่ สีไม้ สีชอล์ก สีน้ำ
- 2.2.2.1.1 สีเทียนแท่งใหญ่ สีไม้ สีชอล์ก สีน้ำ
- 2.2.2.1.2 พู่กันขนาดใหญ่
- 2.2.2.1.3 กระดาษ
- 2.2.2.1.4 เสื้อคลุม หรือผ้ากันเปื้อน
- 2.2.2.2 การเล่นกับสี
- 2.2.2.2.1 การเป่าสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ สีน้ำ
- 2.2.2.2.2 การหยดสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ พู่กัน สีน้ำ
- 2.2.2.2.3 การพับสี มี กระดาษ สีน้ำ พู่กัน
- 2.2.2.2.4 การละเลงสี มี กระดาษ สีน้ำ แป้งเปียก
- 2.2.2.3 การพิมพ์ภาพ
- 2.2.2.3.1 แม่พิมพ์ต่าง ๆ จากของจริง เช่น นิ้วมือ ใบบัว
ก้านกล้วย ฯลฯ
- 2.2.2.3.2 แม่พิมพ์จากวัสดุอื่น เช่น เชือก เส้นด้าย ทราย
 ฯลฯ
- 2.2.2.3.3 กระดาษ ผ้าเช็ดมือ สีโปสเตอร์ (สีน้ำ สีฝุ่น ฯลฯ)
- 2.2.2.4 การปั้น เช่น ดินน้ำมัน ดินเหนียว แป้งโดว์ แผ่นรองปั้น
แม่พิมพ์รูปต่าง ๆ ไม้กวาด แป้ง ฯลฯ
- 2.2.2.5 การพับ ฉีก ตัดปะ เช่น กระดาษ หรือวัสดุอื่น ๆ ที่จะใช้พับ ฉีก
ตัด ปะ กรรไกร ขนาด เล็ก ปลายมน กาวน้ำหรือแป้งเปียก ผ้าเช็ดมือ ฯลฯ
- 2.2.2.6 การประดิษฐ์เศษวัสดุ เช่น เศษวัสดุต่าง ๆ มีกล่องกระดาษ
แกนกระดาษ เศษผ้า เศษ ไม้ กาว กรรไกร สี ผ้าเช็ดมือ ฯลฯ
- 2.2.2.7 การร้อย เช่น ลูกปัด หลอดกาแฟ หลอดด้าย ฯลฯ
- 2.2.2.8 การสาน เช่น กระดาษ ใบตอง ใบมะพร้าว ฯลฯ
- 2.2.2.9 การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์ พลาสติกชิ้นเล็ก ๆ รูปทรงต่าง ๆ
ผู้เล่นสามารถนำมาต่อ เป็นรูปแบบต่าง ๆ ตามความต้องการ

2.2.2.10 การสร้างรูป เช่น จากกระดานปักหมุด จากแป้นตะปูที่ใช้
หนังยาง หรือเชือกผูกดึงให้เป็นรูปร่างต่าง ๆ

2.2.3 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ควรมีอุปกรณ์และเครื่องเล่น ดังนี้

2.2.3.1 เครื่องเคาะจังหวะ เช่น ฉิ่ง เหล็กสามเหลี่ยม รำมะนา กลอง

2.2.3.2 อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว เช่น หนังสือพิมพ์ ริปปิ้น

แถบผ้า ห่วง หวาย ถุงทราย ฯลฯ

2.2.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์ สื่ออุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการส่งเสริม
กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ประกอบด้วย

2.2.4.1 สื่อของจริงที่อยู่ใกล้ตัวและสื่อจากธรรมชาติหรือวัสดุท้องถิ่น
เช่น ต้นไม้ ใบไม้ เปลือกหอย เสื้อผ้า ฯลฯ

2.2.4.2 สื่อที่จำลองขึ้น เช่น ลูกโลก ดูกดาสัตว์ ฯลฯ

2.2.4.3 สื่อประเภทภาพ เช่น ภาพพลิก ภาพโปสเตอร์ หนังสือภาพ

ฯลฯ

2.2.4.4 สื่อเทคโนโลยี เช่น วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องขยายเสียง

โทรศัพท์ ฯลฯ

2.2.5 เกมการศึกษา ประเภทของสื่อประกอบเกมการศึกษามีดังนี้

2.2.5.1 เกมจับคู่ในรูปแบบต่าง ๆ กัน

2.2.5.1.1 จับคู่รูปร่างที่เหมือนกัน

2.2.5.1.2 จับคู่ภาพเงา

2.2.5.1.3 จับคู่ภาพที่ซ่อนอยู่ในภาพหลัก

2.2.5.1.4 จับคู่สิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน สิ่งที่ใช้คู่กัน

2.2.5.1.5 จับคู่ภาพส่วนเต็มกับส่วนย่อย

2.2.5.1.6 จับคู่ภาพกับโครงร่าง

2.2.5.1.7 จับคู่ภาพชิ้นส่วนที่หายไป

2.2.5.1.8 จับคู่ภาพที่เป็นประเภทเดียวกัน

2.2.5.1.9 จับคู่ภาพที่ซ่อนกัน

2.2.5.1.10 จับคู่ภาพสัมพันธ์แบบตรงกันข้าม

2.2.5.1.11 จับคู่ภาพที่สมมาตรกัน

2.2.5.1.12 จับคู่แบบอุปมาอุปไมย

2.2.5.1.13 จับคู่แบบอนุกรม

2.2.5.2 เกมภาพตัดต่อ

ภาพตัดต่อที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ผลไม้ ผัก

ฯลฯ

2.2.5.3 เกมจัดหมวดหมู่

2.2.5.3.1 ภาพสิ่งต่าง ๆ ที่นำมาจัดเป็นพวก ๆ

2.2.5.3.2 ภาพเกี่ยวกับประเภทของใช้ชีวิตประจำวัน

2.2.5.3.3 ภาพจัดหมวดหมู่ตามรูปร่างสี ขนาด รูปทรงเลข

คณิต

2.2.5.4 เกมวางภาพต่อปลาย (โดมิโน)

2.2.5.4.1 โดมิโนภาพเหมือน

2.2.5.4.2 โดมิโนภาพสัมพันธ์

2.2.5.5 เกมเรียงลำดับ

2.2.5.5.1 เรียงลำดับภาพเหตุการณ์ต่อเนื่อง

2.2.5.5.2 เรียงลำดับขนาด

2.2.5.6 เกมศึกษารายละเอียดของภาพ (ลวดโต)

2.2.5.7. เกมจับคู่แบบตารางสัมพันธ์ (เมตริกเกม)

2.2.5.8 เกมพื้นฐานการบวก

2.2.6. กิจกรรมกลางแจ้ง ควรมีอุปกรณ์และเครื่องเล่น ดังนี้

2.2.6.1 เครื่องเล่นสนาม เช่น เครื่องเล่นสำหรับปีนป่าย เครื่องเล่น

ประเภทล้อเลื่อน

2.2.6.2 ที่เล่นทราย มีทรายละเอียด เครื่องเล่นทราย เครื่องตวง ฯลฯ

2.2.6.3. ที่เล่นน้ำ มีภาชนะใส่น้ำ หรืออ่างน้ำวางบนขาตั้งที่มั่นคง ความสูง พอที่เด็กยืนได้พอดี เสื้อคลุม หรือผ้ากันเปื้อนพลาสติก อุปกรณ์เล่นน้ำ เช่น ถ้วยตวง ขวดต่าง ๆ สายยาง กรวย กรอกน้ำ ตุ๊กตายาง ฯลฯ

สื่อ อุปกรณ์ มีความจำเป็นในการพัฒนาเด็กระดับก่อนประถมศึกษาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ควรเน้นของจริงให้มากที่สุด สื่อ อุปกรณ์ ควรให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ปลอดภัย สะอาดและอยู่ในสภาพดี เช่น วัสดุไม่เป็นพิษ ไม่ใช่สีสะท้อนแสง ขนาดใหญ่หรือเล็กเกินไป ตรวจสอบสื่อก่อนและหลังใช้ทุกครั้ง และทำให้อยู่ในสภาพดีและครบชุด (กรมวิชาการ 2540)

การเลือกสื่อ มีวิธีการเลือกสื่อ ดังนี้

1. เลือกให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและเรื่องที่สอน
2. เลือกให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก
3. เลือกให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นที่เด็กอยู่หรือสถานภาพของ

โรงเรียน

4. มีวิธีการใช้ง่าย และนำไปใช้ได้หลายกิจกรรม
5. มีความถูกต้องตามเนื้อหาและทันสมัย

6. มีคุณภาพดี เช่น ภาพชัดเจน ขนาดเหมาะสม ไม่ใช่สีสะท้อนแสง
7. เลือกลูกที่เด็กเข้าใจง่ายในเวลาสั้น ๆ ไม่ซับซ้อน
8. เลือกลูกที่สามารถสัมผัสได้
9. เลือกลูกเพื่อใช้ฝึก และส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็น และกล้าแสดงความคิดเห็นด้วยความมั่นใจ

แนวทางการเลือกวัสดุอุปกรณ์สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา

การจัดสื่ออุปกรณ์ควรพิจารณาหลาย ๆ ด้าน โดยคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสมของสื่อ นั้น ๆ เด็กทุกกลุ่มอายุต้องการสื่อและอุปกรณ์ที่เข้าใจ สามารถลงมือทำได้ด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2535 : 23) แนวทางการเลือกวัสดุอุปกรณ์มีดังนี้

1. เลือกวัสดุอุปกรณ์ที่สะท้อนความสนใจของเด็ก เช่น วัสดุที่ต่อเป็นรูปร่างต่าง ๆ และศิลปะ
2. เลือกวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก เช่น อุปกรณ์ที่เข้าใจสามารถลงมือทำได้ด้วยตนเองเป็นการช่วยกระตุ้นประสาทสัมผัสต่าง ๆ เช่น วัสดุที่ต่อเป็นรูปร่างต่าง ๆ เครื่องเล่นสัมผัสอุปกรณ์ในการเล่นบทบาทสมมุติ วัสดุศิลปะ หนังสือ เทป เด็กจะใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์สร้าง ถ้าเขาสามารถหยิบเล่นได้เองอย่างอิสระ
3. หาวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถนำมาใช้ได้หลาย ๆ วิธี
4. เลือกวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการเล่นประเภทต่าง ๆ ที่แตกต่างกันอย่างเหมาะสมกับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา มีการหมุนเวียนเปลี่ยนสื่อเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เกิดความหลากหลาย
5. เลือกวัสดุอุปกรณ์ที่สะท้อนประสบการณ์และวัฒนธรรมของเด็กในโปรแกรม
6. เลือกวัสดุอุปกรณ์ที่สะท้อนความหลากหลายของมนุษย์โดยไม่มีอคติ
7. แนใจว่าวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ปลอดภัย สะอาดและอยู่ในสภาพดี เช่น วัสดุไม่เป็นพิษ ไม่ใช่สีสะท้อนแสง ขนาดใหญ่หรือเล็กเกินไป ตรวจสอบสื่อก่อนและหลังใช้ทุกครั้งและทำให้อยู่ในสภาพดีและครบชุด

ข้อควรระวังในการใช้สื่อการเรียนการสอน

การใช้สื่อระดับก่อนประถมศึกษา ควรระมัดระวังในเรื่องต่อไปนี้ (กรมวิชาการ 2540)

1. วัสดุที่ใช้
  - 1.1 ต้องไม่มีพิษ
  - 1.2 ไม่หัก และแตกง่าย
  - 1.3 มีพื้นผิวเรียบ ไม่เป็นเสี้ยน
2. ขนาด

2.2 มีขนาดใหญ่เกินไป หรือมีขนาดไม่เหมาะกับเด็ก ยากต่อการหยิบยก และอาจจะตกลงมาเสียหาย แตก เป็นอันตรายต่อเด็ก ใช้ไม่สะดวก เช่น กรรไกรขนาดใหญ่ โต๊ะเก้าอี้ ที่ใหญ่และสูงเกินไป

2.3 มีขนาดเล็กเกินไป เด็กอาจจะนำไปอม หรือกลืนทำให้ติดคอหรือไหลลงท้องได้ เช่น ลูกบิดเล็ก ลูกแก้วเล็ก ฯลฯ

3. รูปทรง

3.1 รูปทรงแหลม

3.2 รูปทรงเหลี่ยม เป็นสัน

4. น้ำหนัก

4.1 น้ำหนักมาก เด็กยกหรือหยิบไม่ไหว อาจจะตกลงมาเป็นอันตรายต่อตัวเด็ก

5. สื่อที่เป็นอันตรายต่อตัวเด็ก เช่น สารเคมี วัตถุไวไฟ ฯลฯ

6. สื่อที่เป็นอันตรายต่อสายตา เช่น สีสะท้อนแสง ฯลฯ

การประเมินการใช้สื่อ

ควรพิจารณาจากองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ครู เด็ก และสื่อเพื่อจะได้ทราบว่าสื่อนั้นช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใด จะได้นำมาปรับปรุงการผลิตและการใช้สื่อให้ดียิ่งขึ้น โดยใช้วิธีสังเกต ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2540)

1. สื่อนั้นช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้เพียงใด
2. เด็กชอบสื่อนั้นเพียงใด
3. สื่อนั้นช่วยให้การสอนตรงกับจุดประสงค์หรือไม่ ถูกต้องตามเนื้อหาและทันสมัยหรือไม่
4. สื่อสันทันช่วยให้เด็กสนใจมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินเด็กอายุ 3 – 6 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่องเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุงวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีพัฒนาการเร็วช้าต่างกัน และสามารถพัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายได้ ถ้าเด็กได้รับประสบการณ์เสริมสร้างอย่างเพียงพอและเหมาะสม การประเมินพัฒนาการควรยึดหลักดังนี้ คือ (กรมวิชาการ. 2540)

1. ต้องประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี

3. สภาพการประเมินต้องมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันของเด็กโดยจัดการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติตามตารางกิจกรรมประจำวัน

4. จัดทำประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน การเลือกใช้เครื่องมือและการจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

5. ไม่ใช้การประเมินด้วยแบบทดสอบ เพราะไม่เหมาะสมกับวัยและระดับพัฒนาการของเด็ก 3 – 6 ปี การประเมินเด็กควรจะขึ้นอยู่กับแหล่งข้อมูลหลาย ๆ ด้านมิใช่ขึ้นอยู่กับคะแนนสอบ สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3 – 6 ปี ได้แก่ การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การรวบรวมผลงานหรือชิ้นงานที่แสดงออกถึงการทำงานอย่างเต็มความสามารถในพัฒนาการแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล ทั้งนี้อาจมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กโดยการจัดทำเป็นแฟ้มรายบุคคล

สรุปได้ว่า การจัดสื่ออุปกรณ์ควรพิจารณาหลาย ๆ ด้าน โดยคำนึงความหลากหลายและความเหมาะสมของสื่อ นั้น ๆ เด็กทุกกลุ่มอายุ ต้องการสื่อและอุปกรณ์ที่เร้าใจ สามารถลงมือทำได้ด้วยตนเอง เป็นการช่วยกระตุ้นประสาทสัมผัสต่าง ๆ เช่น วัสดุที่ต่อเป็นรูปต่าง ๆ เครื่องเล่นสัมผัส อุปกรณ์ในการเล่นบทบาทสมมติ วัสดุศิลปะ มากกว่ากิจกรรมอื่น จะใช้สื่ออย่างสรรค์สร้างและสร้างสรรค์

3. สวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียน

3.1 ความหมายของสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียน

สวัสดิภาพหรือความปลอดภัย หมายถึง การที่ร่างกายปราศจากภัยอันตราย หรือปราศจากการบาดเจ็บ หรือตายทรัพย์สินไม่ได้รับความเสียหาย (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ : 2544) สวัสดิภาพในโรงเรียน หมายถึง การให้การศึกษาคือสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสมแก่นักเรียน และประชาชนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนในด้านเกี่ยวกับสวัสดิภาพที่มีจุดประสงค์เนื้อหา และกระบวนการที่จะทำให้เกิดสวัสดิภาพ หรือความปลอดภัยขึ้นทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า การให้การศึกษากับประชาชนทุกระดับตั้งแต่อนุบาล ถึงอุดมศึกษา และประชาชนโดยทั่วไปเกี่ยวกับอุบัติเหตุเป็นสิ่งที่ป้องกันได้ และจะป้องกันอย่างไร จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาที่เรียกว่า สวัสดิภาพ ซึ่งหมายถึง กระบวนการทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ การกระทำ และนิสัย เพื่อให้มีสวัสดิภาพหรือความปลอดภัยเกิดขึ้น โดยมีจุดหมายให้คนที่ได้รับการศึกษามีจิตสำนึกของความปลอดภัยหรือสวัสดิภาพนิสัย และทุกคนจะต้องช่วยกันร่วมมือให้มีประสิทธิภาพต่อไป

(วิจิตร บุญยะโหดระ. 2530 : 7)

เดอโรเชและไกเซอร์ (Deroche and Kaiser. 1980 : 162 – 163) ได้กล่าวถึงความหมายของงานด้านความปลอดภัยไว้โดยสรุปว่า ความปลอดภัยในสถานศึกษาหมายถึง การ

ดำเนินงานทุกวิถีทางที่ทำให้เด็กปลอดภัยทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียนและการบริการระหว่างบ้าน สถานศึกษาอย่างปลอดภัย

ฮิลเดอร์แบรนต์ (Hilderbrand. 1984 : 205 – 206) ได้สรุปถึงความปลอดภัยในสถานศึกษาปฐมวัยว่า ความปลอดภัยในสถานศึกษาปฐมวัยต้องพิจารณาถึงอันตรายส่วนบุคคลและเด็ก การให้การดูแลใกล้ชิด ฮิลเดอร์แบรนต์ ได้เน้นถึงความสำคัญของการประกันภัยสำหรับเด็กที่สถานศึกษาควรจัดให้ กรมส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ (2533 : 14) ได้ให้ความหมายของการจัดสวัสดิภาพ หมายถึง การใช้มาตรการป้องกันด้านการบังคับ คือการใช้กฎหมาย การออกแบบสิ่งประดิษฐ์อุปกรณ์ เครื่องใช้ทางวิศวกรรม ให้ปลอดภัยแล้ว การศึกษาถึงสาเหตุ และวิธีการป้องกันอุบัติเหตุโดยการให้สวัสดิศึกษาเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านความปลอดภัยทั้งด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติ ทำให้เกิดเป็นสวัสดินิสัย

สรุปได้ว่า สวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียน หมายถึง การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ปลอดภัยและมีการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาในโรงเรียน จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้นักเรียน ครู และบุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุ ตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัย มีจิตสำนึกที่ดีและสวัสดินิสัยในอันที่จะป้องกันตนเอง และผู้อื่นให้พ้นภัยหรือลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุลงได้

3.2 มาตรการดูแลความปลอดภัยในโรงเรียน

สำหรับสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษาในต่างประเทศความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับบุคลากรทุกระดับต้องดูแลรับผิดชอบ การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาจะจัดบริหารหรือเปิดเป็นสถานศึกษาได้ผ่านการจดทะเบียน ซึ่งในการจดทะเบียนขออนุญาตเปิดสถานศึกษาทางรัฐบาลจะตรวจสอบในเรื่องความปลอดภัยเป็นหลัก เช่นความสามารถในการดูแลเด็กของครู 1 คน ควรจะดูแลเด็กได้กี่คน ลักษณะของอาคารเรียน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ปลอดภัยเหมาะสมกับเด็กหรือไม่ การอนุญาตพาเด็กไปศึกษานอกสถานที่ การติดตั้งเครื่องสัญญาณไฟ เครื่องตัดไฟ การฝึกพาหนีไฟอย่างถูกต้องในต่างประเทศ เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ จัดให้การจัดการบริการด้านความปลอดภัยเป็นความสำคัญลำดับแรกของการบริหารการศึกษา สิ่งสำคัญที่กำหนดจัดให้กับเด็ก คือ การให้เด็กเรียนรู้ถึงภัยอันตรายต่าง ๆ วิธีการรักษาความปลอดภัย รวมถึงการลดอุบัติเหตุต่าง ๆ ใน โรงเรียน (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2529 : 134 -135)

อุบัติเหตุเกิดขึ้นได้ทุกขณะโดยเฉพาะกับเด็กเล็ก ๆ ในสถานศึกษา ดังนั้นการให้บริการให้ความปลอดภัยจึงมีความสำคัญต่อเด็กเล็ก ผู้ปกครอง และสถานศึกษาโดยตรง หน้าที่ของโรงเรียนเกี่ยวกับความปลอดภัย มี 6 ประการ (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2529 : 134 - 135)

1. สร้างการเรียนรู้ถึงภัยอันตรายต่าง ๆ ที่สามารถเกิดขึ้นได้จากการจัดบริการและประสบการณ์
2. เด็กเรียนรู้วิธีการรักษาความปลอดภัย และป้องกันมิให้เกิดอันตราย

3. การให้บริการด้านความปลอดภัย สามารถช่วยปลูกฝังนิสัยเด็กให้รักษาความปลอดภัยได้ด้วยตนเอง

4. การช่วยผ่อนคลายความกังวลใจให้แก่ครูและผู้ปกครองในเรื่องอันตรายที่จะเกิดกับเด็ก

5. การลดอุบัติเหตุและการเจ็บป่วยที่เกิดจากภัยอันตรายต่าง ๆ

6. การช่วยลดความสิ้นเปลืองของรายจ่ายที่ต้องใช้เมื่อเด็กได้รับอันตราย

ในหลายประเทศที่ได้กำหนดเกณฑ์ของมาตรฐานการดูแลความปลอดภัย ในโรงเรียน และถือเป็นหลักปฏิบัติที่สำคัญสำหรับประเทศไทย คณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานการบริหารโรงเรียนไว้สำหรับในโรงเรียนเอกชนไว้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในโรงเรียน โดยมีข้อช่วยเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมการบริหารงานทุกด้านของโรงเรียนเอกชน ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับสวัสดิภาพของโรงเรียนเฉพาะเรื่องของอาคารสถานที่ ในองค์ประกอบที่ 7 ประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2530)

1. มีการจัดทำ ดูแล และตกแต่งสถานที่และบริเวณของโรงเรียนให้อยู่สภาพดี สะอาด เรียบร้อย ร่มรื่น ปลอดภัย สวยงาม และสามารถทำให้เกิดประโยชน์ได้สูงสุด

2. มีการจัดอาคารเรียนและอาคารประกอบให้อยู่ในสภาพการใช้การได้ดีแข็งแรง และมั่นคง สะอาด สวยงาม มีระเบียบเรียบร้อย เหมาะสม กับการใช้งานและสภาพของโรงเรียน

3. มีการจัดห้องเรียน และห้องประกอบให้อื้ออำนวยต่อการจัดประสบการณ์ และหรือการเรียนการสอนศึกษาอบรมเด็กและบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบเด็กโดยตรงด้วย

สรุปได้ว่า มาตรการดูแลความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง นโยบายเกี่ยวกับแนวปฏิบัติด้าน สวัสดิภาพในสถานศึกษาว่า มีนโยบายส่งเสริมให้สถานศึกษาวางแผนและดำเนินการควบคุมป้องกันอันตรายและลดอุบัติเหตุในสถานศึกษา

3.3 ปัญหาอันตรายที่พบในโรงเรียน

ไทเกอร์สัน (พรสุข หุ่นรินทร์. 2534 : 1 ; อ้างอิงมาจาก Thtygergon. 1977 : 3) ให้ความหมาย "อุบัติเหตุ" ว่าหมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่เจตนา ไม่คาดหวังไม่ยินดีให้เกิดขึ้น อันเกิดจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัย หรือสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัยทำให้เกิดผลกระทบที่ไม่ปรารถนา มีการบาดเจ็บหรือตาย ทรัพย์สินเสียหาย สามารถหลีกเลี่ยงได้โดยการป้องกันอุบัติเหตุ

ปัญหาอันตรายที่พบเกี่ยวกับการเรียนรู้หาไม่ถึงการณ์ ขาดความรู้และความเข้าใจและทักษะถึงร้อยละ 49.9 (คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ. 2537 : 5) สาเหตุมาจากการพลัดตก หกล้ม การถูกของแหลมทิ่มแทง หรือเกิดจากการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ลักษณะของความบาดเจ็บ อาจเป็น ช้ำ บวม แดง โน ซึ่งอาจมีทั้งต้องนำส่งโรงพยาบาลและไม่ต้องนำส่งโรงพยาบาล ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนี้สามารถให้การดูแลและป้องกันได้

อุบัติเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหามากที่สุด ทั้งทางด้านปริมาณ และความรุนแรงคือ อุบัติเหตุจากจรรยาทางบก (โคมยง เหล่าโชติ. 2538 : 35)

สรุปได้ว่าปัญหาอันตรายที่พบในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา มีสาเหตุมาจากเด็กยังขาดการปลูกฝังจิตสำนึกการและขาดประสบการณ์ด้านความปลอดภัย ดังนั้นโรงเรียนอนุบาลควรจัดการศึกษาสอดแทรกเนื้อหาแบบบูรณาการ ให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติจริงในด้านสวัสดิศึกษา

4. การจัดการและการบริการสวัสดิภาพในโรงเรียน

องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง ของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา คือ “การจัดการสภาพแวดล้อม” ซึ่งถ้าผู้จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สามารถจัดสภาพแวดล้อมให้แก่เด็กในวัยนี้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ก็จะช่วยทำให้เด็กเจริญเติบโตและมีพัฒนาการทุก ๆ ด้าน ได้เป็นอย่างดี และยังเป็นการส่งเสริมความสามารถของเด็กให้พัฒนาไปอย่างเต็มที่

กรมวิชาการ (2540 : 101) ได้มีข้อกำหนดในการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา มีการจัดเตรียมสิ่งแวดลอมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็ก และให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในด้านของความปลอดภัย ความสะอาด ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น ความสะดวกในการทำกิจกรรม ความพร้อมของอาคาร และบรรยากาศในการเรียนรู้

เยาวพา เตชะคุปต์ (2542 : 133) กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งได้แก่ การจัดอาคารสถานที่ การจัดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องเล่น และสื่อการเรียนให้แก่เด็ก รวมทั้งสิ่งแวดลอม ที่เป็นบุคคลที่เหมาะสมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา

สรุป การจัดการและการบริหารด้านสวัสดิภาพในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา หมายถึง การให้บริการด้านความปลอดภัย เพื่อส่งเสริมความปลอดภัย ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ในด้านต่างๆ เช่น ด้านอาคารเรียน และสิ่งแวดลอมทางกายภาพ ด้านสนามเด็กเล่น และด้านรถโรงเรียน

4.1 อาคารเรียนและสิ่งแวดลอมทางกายภาพ

การจัดสวัสดิภาพในโรงเรียน การบริการด้านความปลอดภัย มีคุณค่ายิ่งขึ้นนั้น โรงเรียนต้องจัดสิ่งแวดลอมภายในโรงเรียนให้ปลอดภัย เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงในการป้องกัน อุบัติเหตุและส่งเสริมความปลอดภัย ทั้งนี้โรงเรียนควรจะต้องดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ตั้งโรงเรียนโดยคำนึงถึงความปลอดภัยดังนี้ (กรมพลศึกษา. 2533 : 18 – 19)

1. ที่ตั้งโรงเรียนไม่ควรอยู่ในบริเวณที่อาจได้รับภัยธรรมชาติ
2. ควรเป็นพื้นที่ดินดอน ไม่ควรเป็นที่ลุ่ม พื้นตูดขีมน้ำใต้ดีเป็นดินทรายไม่มีกรวดหรือ หินล่วนๆ ซึ่งจะเป็อันตรายต่อเด็ก

3. ไม่ควรอยู่บริเวณที่มีโครงการขยาย เป็นเขตอุตสาหกรรม หรือมีทางด่วนตัด และอยู่ห่างจากย่านธุรกิจ หรือย่านอุตสาหกรรม ที่มีการจราจรคับคั่ง
4. ควรอยู่ห่างทางรถไฟ และแม่น้ำลำคลอง
5. ไม่ควรอยู่ใกล้ถนนจนเกินไปจะเป็นอันตรายต่อชีวิตนักเรียน
6. ควรมีบริเวณกว้างขวาง ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน ที่มีอยู่ และสามารถขยายเพิ่มเติมได้ เมื่อมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น
7. ควรจัดบริเวณที่จอดรถยนต์ รถจักรยานยนต์ และรถจักรยานให้เป็นสัดส่วน เพื่อไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่เด็กนักเรียน
8. ควรมีรั้วกั้นรอบบริเวณโรงเรียน ถ้าสร้างรั้วถาวรไม่ได้ ก็ควรทำขอบเขตที่แน่นอน เช่น ปลูกต้นไม้เป็นรั้วชั่วคราว
9. ควรอยู่ห่างจากสิ่งรบกวนต่างๆ เช่น กลิ่น เสียง โรงพยาบาล โรงงานอุตสาหกรรม โรงมหรสพ โรงแรม สถานอาบอบนวด ตลอดจนที่จอแจ เพราะเป็นอุปสรรค ต่อการเรียนรู้ของเด็ก แต่ถ้ามีเสียงรบกวน ก็ใช้วิธีแก้ไขให้หนักเป็นเบา ได้ด้วยการปลูกต้นไม้ชนิดใบหนา ประมาณ 2 – 3 แถว เช่น ต้นมะขาม มะขามเทศ จามจุรี เป็นต้น เพราะต้นไม้ชนิดใบหนา ช่วยในการซับเสียงได้พอสมควร
10. ไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีใบเกาะเกาะ หรือมียางที่เป็นอันตราย และไม่ควรรนำกระถางต้นไม้ไปปลูกไว้ตามหัวเสา เพราะอาจหล่นลงมาถูกเด็กนักเรียนได้

นภาพรรณ อุณาภูล (2540 : 14) ได้กล่าวถึง การจัดอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนอนุบาลต้องคำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญ เนื่องจากโรงเรียนเป็นสถานที่แห่งแรกที่เด็กไปเพื่อไปเรียนรู้โลกภายนอก เป็นครั้งแรกของชีวิต ซึ่งอาจเปรียบเสมือนบ้านหลังที่ 2 ของเด็ก ดังนั้นอาคารและสถานที่ต้องเหมาะสมกับเด็กวัยนี้ และโรงเรียนต้องจัดบรรยากาศให้ปลอดภัยและอบอุ่น คล้ายกับบรรยากาศในบ้านซึ่งสิ่งสำคัญที่ควรจัดให้มีได้แก่พื้นที่สำหรับทำกิจกรรม คือ ห้องเรียน ห้องนอน ห้องสำหรับบริการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และมีการจัดบริการพื้นที่สำหรับผู้ปกครอง

การจัดสภาพแวดล้อมที่ทางสถานศึกษาจะต้องดำเนินตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พ.ศ.2540 ในด้านของอาคารเรียน อาคาร ประกอบ ห้องน้ำ ห้องส้วมตลอดจน บริเวณสภาพแวดล้อมโรงเรียน ต้องจัดให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ ร่มรื่นสวยงามและปลอดภัย (กรมวิชาการ : 2540)

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 79) ได้กล่าวถึงการจัดอาคารเรียน ว่าอาคารเรียนจะต้องมีความเหมาะสม ไม่มีหลายชั้นเกินไป ดังระเบียบเกี่ยวกับมาตรฐานขั้นต่ำของ สช.กำหนดว่า ห้องเรียนของชั้นปฐมวัยจะต้องอยู่ไม่เกินชั้นที่ 2 ซึ่งก็เลยกำหนดต่อไปถึงเรื่องบันไดว่าชั้นบันไดจะต้องห่างกันเท่าไรด้วย และการสร้างต้องคำนึงความปลอดภัยสำหรับเด็ก

สรุป ความปลอดภัยในการจัดอาคารเรียนและสิ่งแวดลอมทางกายภาพควรคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กให้มากที่สุด และเพื่อให้เกิดผลครบถ้วนมีผลโดยตรงต่อนักเรียน ทำให้การบริการด้านความปลอดภัยมีคุณค่ายิ่งขึ้น โรงเรียนต้องจัดสิ่งแวดลอมให้ปลอดภัย

4.1.1 การจัดสภาพแวดลอมในห้องเรียน

หลักสำคัญในการจัดตองคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของตัวเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกรอบอุ้ม มั่นใจ และมีความสุข (กรมวิชาการ. 2540 : 102)

เนื่องจากห้องเรียนเป็นห้องที่เด็กใช้เวลาอยู่นานที่สุดในโรงเรียน การจัดห้องเรียนมีพื้นที่พอเหมาะกัจำนวนเด็กและจัดให้อยู่ในสภาพแวดลอมที่ดี จะมีผลต่อการศึกษาของเด็กมาก แต่ถ้าจัดไม่ดีเท่าที่ควรก็เกิดผลเสีย เช่น เด็กไม่ตั้งใจเรียน และเด็กอาจจะยับยั้งการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้ (นิคม ทางแดง และกมลวรรณ ลิ้มปนาทร. 2529 : 164 -165) ดังนั้น ควรจัดห้องเรียนให้ถูกสุขลักษณะและปลอดภัยดังนี้ (กรมพลศึกษา. 2533 : 23)

1. ควรเป็นสีเหลี่ยมผืนผ้า
2. ควรจัดบรรยากาศ แสงสว่างพอเพียงถ้าจำเป็นควรใช้ไฟฟ้าช่วย
3. ภายในห้องควรมีทางเดินได้สะดวก
4. โต๊ะเรียนและม้านั่งต้องเป็นแถว ต้องซ่อมแซมเสมอเมื่อเกิดชำรุด และควรเตือนเด็กไม่ให้นั่งโยกเก้าอี้เล่น

5. กระดานดำควรทาสีเขียวให้เห็นใหม่อยู่เสมออย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง

เขาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 133) ได้กล่าวว่า การจัดสภาพแวดลอมในห้องเรียนควรให้มีชีวิตชีวา มีสภาพคล้ายบ้าน และมีความยืดหยุ่น รูปทรงของห้องเรียนควรเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทั้งนี้เพื่อให้เด็กเคลื่อนไหวและทำกิจกรรมได้สะดวก ห้องเรียนเด็กปฐมวัยควรอยู่ติดกับพื้นดินและไม่ควรมีชอกมุมที่เด็กจะหลบซ่อนได้ ควรมีห้องน้ำและอ่างล้างมือเอาไว้ในห้อง

สรุป การจัดสภาพแวดลอมในห้องเรียน ควรคำนึงว่า เด็กมีความแตกต่างจากผู้ใหญ่ ความต้องการในการใช้เนื้อที่จึงแตกต่างกัน เพราะเด็กตัวเล็กแต่จะเคลื่อนไหวรวดเร็วและต้องการเนื้อที่มาก ห้องเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยควรมีขนาดใหญ่พอที่เด็กจะทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้โดยไม่รู้สึกอึดอัด การจัดสภาพภายในห้องควรให้มีชีวิตชีวา มีสภาพคล้ายบ้าน และจัดห้องเรียนให้ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย

4.1.2 การจัดสภาพแวดลอมนอกห้องเรียน

การจัดสภาพแวดลอมนอกห้องเรียน มีความสำคัญไม่น้อยกว่าสภาพแวดลอมในห้องเรียนเลย กล่าวคือ พื้นที่นอกห้องเรียนที่เด็กเล่นแต่ละคนควรมีอย่างน้อยประมาณ 100 -150 ตารางฟุต เพื่อที่เด็กจะได้ใช้พื้นที่เหล่านั้นสำหรับ การกระโดด การปีนตลอดจนการออกกำลังกายต่าง ๆ เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ได้ การจัดพื้นผิวสนาม ตลอดจนตั้งสนามไม่ควรเป็นคอนกรีต

ทั้งหมด แต่ควรมีบางส่วนเพื่อให้เด็กใช้จักรยานเล่นได้ และจะต้องมีพื้นที่ที่เด็กสามารถทำกิจกรรมการขุดดินทราย ตลอดจนการปลูกต้นไม้ได้ ส่วนอุปกรณ์ที่จะติดตั้งนั้นจะต้องพิจารณาว่า อุปกรณ์ใดสามารถจะโยกย้ายและนำไปใช้ในห้องได้ ก็ไม่ควรจะติดตั้งอย่างถาวร ควรจะเก็บไว้และติดตั้งเมื่อต้องการให้เท่านั้น (ประภาพรพรณ เอี่ยมสุภามิตร. 2529 : 539 - 540) การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารบริเวณรอบ ๆ โรงเรียน รวมทั้งจัดสนามเด็กเล่น พร้อมเครื่องเล่นสนาม จัดระวางรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณโรงเรียนและบริเวณนอกโรงเรียน ดูแลรักษาความสะอาด ต้นไม้ให้ความร่มรื่นรอบ ๆ บริเวณโรงเรียน จัดที่ติดข่าวประชาสัมพันธ์ผู้ปกครอง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก (กรมวิชาการ. 2540 : 106)

สรุป การจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน มีความสำคัญอย่างมากเพราะการที่เด็กได้ออกมาเล่นนอกห้องเรียนทำให้ได้พัฒนาร่างกายและมีจินตนาการที่ดี

4.1.3 การจัดสนามเด็กเล่น

ปราณี แก้วเจริญ (2531 : 245 - 246) กล่าวถึงการจัดสนามเด็กเล่นว่าโรงเรียนที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา ควรจัดให้มีสนามเด็กเล่นไว้เพื่อสนองความต้องการของเด็กแม้ว่าโรงเรียนจะไม่มีเนื้อที่มากนักเพื่อเด็กจะได้ออกกำลังกาย เคลื่อนไหวตามใจชอบได้เล่นสนุกสนาน กับเพื่อนเด็กจะมีอารมณ์แจ่มใสและมีสุขภาพจิตดี สนามเด็กเล่น มักจะจัดเป็น 2 ส่วน คือ สนามหญ้า เป็นที่สำหรับเด็กวิ่งเล่นและใช้เสมือนเป็นห้องเรียนก็ได้ เช่น ครูเล่นนิทานที่สนาม เด็กวาดภาพที่สนาม เด็กจะเป็นสุขที่ได้วิ่งเล่น กระโดดดูธรรมชาติรอบ ๆ ตัว สนามหญ้าจำเป็นต้องมีการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี พื้นสนามเรียบระวางอย่างให้มีอิฐ หรือก้อนหินสิ่งแหลมคมตกอยู่ในสนาม

สนามเด็กเล่น เป็นที่ตั้งเครื่องเล่นสนามเด็ก เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เคลื่อนไหวใช้กล้ามเนื้อใหญ่ เด็กชอบปีนป่าย กระโดด ห้อยโหน เครื่องเล่นสนามจึงมีลักษณะราวโหน ป่อทราย และเครื่องมือในการเล่น เป็นต้น

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดตั้งเครื่องเล่นก็คือ เครื่องเล่นชนิดหนึ่ง ๆ จะต้องให้ห่างพอสมควร มีเนื้อที่ซึ่งในขณะที่เด็กกลุ่มหนึ่ง กำลังเล่นจะไม่ไปชนกับเด็กกลุ่มอื่นที่กำลังเล่นอยู่และเครื่องเล่นสนามอาจสร้างจากวัสดุท้องถิ่นก็ได้

การจัดสนามเด็กเล่นให้สอดคล้องกับหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ นั้นสนามเด็กเล่นควรมีพื้นผิวหลายประเภท เช่น ดิน ทราย หญ้า พื้นสำหรับเล่นของเล่นที่มีล้อรอบทั้งที่รม ที่โล่งแจ้ง พื้นดินสำหรับขุด ที่เล่นน้ำ ป่อทราย พร้อมอุปกรณ์ประกอบการเล่นเครื่องเล่นสนามสำหรับ ปีนป่าย ทรงตัว ฯลฯ ทั้งนี้ต้องไม่ติดกับบริเวณที่มีอันตราย ต้องหมั่นตรวจตราเครื่องเล่นให้อยู่ในสภาพแข็งแรง ปลอดภัยอยู่เสมอ และหมั่นดูแลเรื่องความสะอาด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 107)

นิภา มนูญปิฎ (2527 : 310) กล่าวถึง ความปลอดภัยในการใช้สนามเด็กเล่น ว่า สถานศึกษาควรพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ควรแยกสนามเด็กเล่นออกจากสนามเล่นอื่น ๆ
2. มีทางเดินเฉพาะสำหรับเข้าออกไปยังจุดต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียน
3. ใช้สีเป็นเครื่องหมายและสัญลักษณ์ช่วยให้นักเรียนได้เห็นอย่างชัดเจน
4. ชุดเครื่องเล่นสนามไม่จัดตั้งไว้กระจัดกระจายตามจุดต่าง ๆ ในสนามควรจัดตั้งไว้เป็นกลุ่ม ๆ ดีกว่าและปลอดภัยมากกว่า
5. อุปกรณ์การเล่นควรเล่นควรเลือกมาให้เหมาะกับกลุ่มอายุของเด็ก
6. ควรมีกฎระเบียบการเล่นและการใช้สนามเล่นที่เด่นชัด
7. เครื่องเล่นสนามไม่ควรตั้งในบริเวณที่ขวางกั้นการเล่นเกมต่าง ๆ
8. ชุดชิงช้าจำเป็นต้องตรวจสอบความแข็งแรง มีเบาะรอง มีขอบกั้นไม่ให้ตกลงได้
9. กระดานลื่นควรจัดในที่ร่ม
10. ชิงช้าสนามควรมีขนาดความสูงต่าง ๆ กันเพื่อให้เด็กได้เลือกเล่นตามความเหมาะสม

11. บ่อทราย บ่อขี้เลื่อย ควรจะรองพื้นใต้ชิงช้า และควรทำความสะอาดบ่อทราย บ่อขี้เลื่อยอยู่เสมอ

12. กระดานหกโดยเฉพาะปลายกระดานที่แตะพื้น ควรป้องกันไม่ให้นักเรียนใช้นิ้วมือจับต้องจะทำให้ได้รับอันตราย

13. ควรแนะนำอุปกรณ์การเล่นสนาม และกำหนดข้อบังคับในการเล่น
14. กะบะทรายต้องตรวจดูไม่ให้มีเศษแก้ว หรือของมีคมปะปน
15. ย่างน้ำดื่ม ต้องระวังความสะอาดไม่ให้พื้นลื่น และเป็นไปตามสุขาภิบาล

4.2 การบริการรถรับส่งนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2536 : 2 - 5) ว่าด้วยระเบียบการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน มีหน้าที่ดังนี้

1. ควบคุมดูแลและเอาใจใส่เรื่องความปลอดภัยในการรับส่งนักเรียน
2. จัดให้มีเครื่องหมายแผ่นป้ายพื้นสีส้มสะท้อนแสงขนาดกว้าง 35 ซม. ยาว 85 ซม. มีข้อความว่า "รถโรงเรียน" เป็นตัวอักษรสีดำ ความสูงไม่น้อยกว่า 15 ซม. ติดอยู่ด้านหน้า และด้านท้ายของตัวรถ ให้มองเห็นได้ระยะ 50 เมตร และมีชื่อโรงเรียนติดอยู่ด้านข้างทั้งสองของตัวรถพร้อมทั้งหมายเลขโทรศัพท์ (ถ้ามี)
3. คัดเลือกพนักงานขับรถและผู้ดูแลนักเรียนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้
4. จัดให้มีสัญญาณไฟสีเหลืองอำพันไว้เปิดปิดเป็นระยะ ในขณะที่ใช้รับส่งนักเรียน ติดไว้ ที่ด้านหน้าและด้านท้ายของตัวรถ เพื่อให้ผู้ที่ขับรถสวนทางมาหรือขับตามหลังสามารถมองเห็นได้ชัด ในระยะไม่น้อยกว่า 150 เมตร

5. จัดให้เครื่องใช้ที่จำเป็นเพื่อช่วยเหลือนักเรียนเมื่อมีอุบัติเหตุหรือเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นดังต่อไปนี้

5.1 เครื่องดับเพลิง

รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารจำนวนที่นั่งไม่เกิน 20 ที่นั่งต้องมีเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารที่มีจำนวนที่นั่งเกิน 20 ที่นั่งต้องมีเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 2 เครื่อง เครื่องดับเพลิงต้องมีขนาดพอสมควร และติดตั้งไว้ภายในรถที่เหมาะสมพร้อมที่จะใช้ได้ทุกขณะ

5.2 หม้อนทูปกระจก 1 อัน

5.3 เหล็กชะแลง 1 อัน

หม้อนทูปกระจกและเหล็กชะแลง ต้องเก็บไว้ในที่ปลอดภัย และสามารถนำไปใช้งานได้สะดวก

6. จัดให้มีแผ่นป้ายแสดงเตือนเรื่องความปลอดภัยในการโดยสารตามที่กรรมการขนส่งทางบก ประกาศกำหนด หรือตามที่กรรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบติดไว้ภายในรถตำแหน่งที่สามารถมองเห็นได้ง่าย

7. จัดให้มีเครื่องมือปฐมพยาบาลประจำรถโรงเรียนทุกคัน

8. รายงานผลการจัดรถโรงเรียนให้โรงเรียนทราบทุกเดือน

9. รายงานให้ทางโรงเรียนทราบโดยทันทีที่เกิดเหตุ หรือมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้น

10. แจกผลการตรวจสภาพรถประจำปีให้โรงเรียนทราบทุกครั้ง

โรงเรียนมีหน้าที่ในการกำกับดูแลจัดรถโรงเรียน

1. กำกับดูแลการจัดรถโรงเรียนของผู้ดำเนินกิจการ การจัดรถโรงเรียน

2. จัดให้มีระเบียบรถโรงเรียน ทะเบียนประวัติของพนักงานขับรถและพนักงานควบคุมนักเรียนตามแบบที่กำหนดให้

3. รายงานผลการใช้รถโรงเรียนต่ออธิบดีกรมเจ้าสังกัดหรือหน่วยราชการที่ควบคุมดูแลสำหรับในเขตกรุงเทพมหานครและรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่ควบคุมดูแลที่ตั้งอยู่ในพื้นที่สำหรับจังหวัดอื่น ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ตามแบบที่กำหนดท้ายระเบียบนี้ ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุให้รายงานให้ทราบเป็นการด่วน

คนขับรถโรงเรียน

คนขับรถเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่ทำให้บริการรถโรงเรียนมีความปลอดภัย ในสหรัฐอเมริกาได้มีกฎระเบียบข้อบังคับที่เป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการคัดเลือกคนขับรถอย่างเคร่งครัด โดยต้องพิจารณาเกี่ยวกับอายุ ลักษณะนิสัย ความมั่นคงทางอารมณ์ สมรรถภาพทางร่างกาย ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการขับรถ (พรสุข หุ่นรินทร์. 2534 : 119) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ต้องมีอายุระหว่าง 21 – 65 ปี

2. เชื่อถือได้ ซื่อสัตย์ มีศีลธรรม
  3. ไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ไม่รับประทานยาฆ่าและสิ่งเสพติดอื่นขณะขับรถ
  4. พุดจาสุภาพ
  5. มีอารมณ์มั่นคง
  6. มีใบอนุญาตขับรถรถยนต์ ไม่มีประวัติฝ่าฝืนกฎจราจร และไม่มีประวัติอุบัติเหตุ
อย่างน้อยเป็นเวลา 3 ปี ก่อนมาสมัครเป็นคนขับรถ
  7. สมรรถภาพทางกาย ร่างกายต้องแข็งแรงสมบูรณ์ ไม่เป็นโรคติดต่อหรือโรคอื่นใดที่เป็นอุปสรรคต่อการขับรถ
  8. ได้รับการตรวจสุขภาพ จากแพทย์เป็นประจำทุกปี
  9. สายตาต้องไม่สั้น เกินกว่า 20/40 การมองเห็นและการรับรู้อยู่ในสภาพปกติ
  10. การได้ยินไม่บกพร่อง
- ผู้ควบคุมดูแลนักเรียนมีหน้าที่ดังนี้
1. ต้องตรวจสอบจำนวนนักเรียนแต่ละเที่ยวให้ถูกต้องครบถ้วนตามจำนวนรายชื่อนักเรียน พร้อมทั้งทำบัญชีรายชื่อนักเรียนที่ใช้บริการตามแบบที่กำหนดท้ายระเบียบนี้
  2. ประจำอยู่กับรถโรงเรียนตลอดเวลา ที่รับส่งนักเรียน เพื่อควบคุมดูแลและช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดความปลอดภัยตลอดการเดินทาง
  3. รายงานให้โรงเรียนทราบทันทีที่เกิดอุบัติเหตุ หรือมีกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้นให้โรงเรียนหรือ สถานที่ที่ตกลงกันได้
  4. ให้ผู้ดำเนินการรถโรงเรียน จัดให้มีการประกันรถยนต์ โดยให้ความคุ้มครองผู้โดยสารและบุคคลที่ 3
  5. สีของรถโรงเรียนเป็นสีเหลืองคาดดำ ตามแบบของกรมการขนส่งทางบก สำหรับรถโรงเรียนที่มีเป็นอย่างอื่น แตกต่างจากตามที่กล่าวตามวรรคหนึ่งก่อนวันที่ระเบียบนี้จะใช้บังคับ ให้คงใช้ได้ต่อไป จนกว่าจะได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข ให้เป็นไปตามระเบียบนี้ ทั้งนี้จะต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน 4 ปี นับแต่วันที่ระเบียบนี้บังคับใช้
  6. เพื่อให้เกิดความสะดวกในการติดต่อ ควรจัดให้มีเครื่องมือสื่อสาร ที่สามารถติดต่อกับโรงเรียนหรือผู้ปกครองขณะที่ใช้รถโรงเรียนได้
- สรุป จากระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการควบคุมดูแล การใช้รถโรงเรียน ผู้ดำเนินการรถโรงเรียนจะต้องดูแลเอาใจใส่ และถือปฏิบัติในเรื่องความปลอดภัยตามกฎหมายระเบียบอย่างเคร่งครัด

5. ความพึงพอใจ

การสร้างพึงพอใจให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด ทัศนคติและค่านิยมของบุคคล ดังนั้น การทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ จึงเป็นที่ปรารถนาของบุคคล

5.1 ความหมายของความพึงพอใจ

นักวิชาการในสาขาจิตวิทยา และสังคมวิทยา ได้ทำการศึกษาค้นคว้าและได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ ซึ่งมีความหมายคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ ดังนี้

กู๊ด (กาญจนา ภาสุรพันธ์ อ้างอิงจาก : Good. 1968 : 320) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกพอใจซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจและทัศนคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

วอลเลอร์สแตน (ชวลิต เหล่ารุ่งกาญจน์) อ้างอิงจาก : Wallerstein. 1971 : 256) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า “ ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย “ และอธิบายว่าความพึงพอใจเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนแต่สามารถคาดคะเนได้ว่ามีหรือไม่มีจากการสังเกตพฤติกรรมของคนเท่านั้น การที่จะทำให้คนเกิดความพึงพอใจจะต้องศึกษาปัจจัยและองค์ประกอบที่เป็น สาเหตุแห่งความพึงพอใจนั้น

สุนิดา รัตนโกมล (2539 : 16) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อสนองความต้องการทางร่างกายและจิตใจที่จะทำให้ตนเองมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของสังคม

สุวัฒน์ ไบเจริญ (2540 : 27) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้น ๆ เมื่อบุคคลอุทิศร่างกาย แรงใจ และสติปัญญาเพื่อกระทำในสิ่งนั้น

อุบลลักษณ์ ไชยชนะ (2543 : 36) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติที่เป็นไปตามความคาดหวัง ที่จะทำให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

ยุคลธร เขตพงษ์ (2544 : 13) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดจากความต้องการที่มนุษย์คาดหวังไว้ ถ้าความต้องการได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้หรือมากกว่า ความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้น แต่ถ้าความต้องการไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

จากความหมายของคำว่า ความพึงพอใจที่บุคคลต่าง ๆ ได้กล่าวไว้ สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดจากทัศนคติ ความต้องการที่เป็นไปตามความคาดหวัง ถ้าความต้องการได้รับการตอบสนอง ความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

5.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

การสร้าง ความพึงพอใจให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด ทัศนคติและค่านิยมของบุคคล ดังนั้นการทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในหน่วยงาน จึงเป็นที่ปรารถนาของบุคคลทุกคนและทุกระดับ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างเสริมความพึงพอใจได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วยทฤษฎีสำคัญ ดังนี้

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow – Hierarchy of Needs Theory)

ตามแนวคิดของมาสโลว์ ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ โดยกล่าวว่ามนุษย์ทุกคนมีความต้องการ และความต้องการนั้นจะเริ่มจากความต้องการ ซึ่งอยู่ในระดับที่ต่ำ ที่สุดจนไปถึงความต้องการในระดับขั้นสูงสุด (Maslow : 35 - 38)

ลำดับขั้นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ตามแนวคิดของมาสโลว์ แบ่งเป็น 5 ขั้น คือ

1. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological) เป็นความต้องการพื้นฐานที่สุดของมนุษย์เป็นความต้องการเพื่อการอยู่รอด ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำดื่ม อากาศ ที่อยู่อาศัย ความต้องการทางเพศ การขับถ่าย การพักผ่อนนอนหลับ ความต้องการ ความอบอุ่น ตลอดจนความต้องการที่จะถูกกระตุ้นอวัยวะรับสัมผัส อย่างไรก็ตาม ถ้าต้องการอย่างหนึ่งที่ยังไม่ได้รับความพึงพอใจ บุคคลก็จะตกอยู่ภายใต้ ความต้องการนั้นตลอดไป ซึ่งทำให้ความต้องการอื่น ๆ ไม่ปรากฏ หรือกลายเป็นความต้องการในระดับที่รองลงไป
2. ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย (Safety Needs) จะเป็นความต้องการที่เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัย ความมั่นคง การได้รับการปกป้องคุ้มครอง เป็นอิสระจากความกลัว วิดกกังวลและสับสน ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและรวมถึงความต้องการผู้ให้ความช่วยเหลือหรือผู้ปกป้องคุ้มครอง
3. ความต้องการทางด้านสังคม (Social Needs) บุคคลต้องการได้รับความรักและการยอมรับ จากสมาชิกในครอบครัว กลุ่มเพื่อน ผู้ร่วมงาน บุคคลจะรู้สึกหว่าเหว และเจ็บปวดมากเมื่อถูกทอดทิ้งให้อยู่อย่างโดดเดี่ยว ไม่มีใครยอมรับ บุคคลจะรู้สึกหว่าเหว และเจ็บปวดมากเมื่อถูกทอดทิ้งให้อยู่อย่างโดดเดี่ยว ไม่มีใครยอมรับ หรือถูกตัดออกจากสังคม ซึ่งบุคคลจะพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ซึ่งความรักและการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
4. ความต้องการได้รับการยกย่อง (Esteem Needs) เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตนเอง ในเรื่องของความรู้ ความสามารถ ความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยกย่องสรรเสริญ เมื่อทำงานสิ่งหนึ่งใดได้สำเร็จ และความพึงพอใจในการที่มีฐานะเด่นทางสังคม
5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self - Actualization) เป็นความปรารถนาที่จะได้ศักยภาพสูงสุดที่ตนมีอยู่ ทำในสิ่งที่คิดว่าจะเป็นหรือจะทำได้ เช่น ความปรารถนาที่จะเป็นเจ้าของกิจการที่มีชื่อเสียง เป็นพนักงานตัวอย่าง ฯลฯ เป็นความต้องการที่จะให้คนได้รับความสำเร็จและสมหวังในสิ่งที่ตนคิด หรือที่ต้องการทุกอย่าง

5.2.1 การบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management = TQM.)

TQM คือ หมายถึง ระบบการบริหารงานที่เน้นคุณภาพในกิจกรรมทุกๆ ด้านขององค์กร การให้มีคุณภาพสูง โดยผู้บริหารระดับสูง สนับสนุนกิจกรรมการปรับปรุงคุณภาพซึ่งเป็นหน้าที่ของบุคคลในองค์กร ที่ต้องให้ความร่วมมือ และรับผิดชอบร่วมกัน "Total" หมายถึง ผลรวมทั้ง

หมด ยอดรวม "Quality" หมายถึง คุณภาพต่าง ๆ เช่น ความพึงพอใจของลูกค้า มาตรฐานการผลิต หรือปัจจัยที่ทำให้การบริหารเกิดประสิทธิภาพ "Management" หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการตั้งแต่การวางแผนจนถึงการควบคุมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ดังนั้น TQM. (Total Quality Management) จึงหมายถึง "กิจกรรมหรือกระบวนการที่ต่อเนื่องในการปรับปรุงคุณภาพของการทำงานทุกส่วน อย่างครบวงจร"

แนวความคิดของ TQM. มีการพัฒนาการมาจากแนวความคิดต่าง ๆ 4 ระดับ

1. เริ่มจาก Inspection หมายถึงการตรวจสอบผลงานที่ทำด้วยวิธีแบบต่าง ๆ เช่น ในสหรัฐอเมริกาใช้สถิติควบคุมคุณภาพ เรียกว่า Statistical Quality Control (SQC) คือการใช้สถิติทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิต เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและประหยัดต้นทุนต่าง ๆ

2. พัฒนามาเป็น Quality Control (QC) กลุ่มคุณภาพงาน หมายถึง คุณภาพในการผลิตทุกขั้นตอนโดยผู้ป้อนเป็นผู้นำมาประยุกต์ใช้จนประสบผลสำเร็จ

3. Quality Assurance (QA) การประกันคุณภาพ หมายถึง การประกันมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ ในราคาที่สมเหตุสมผล เพื่อให้ลูกค้าเกิดความเชื่อมั่นตลอดไป แล้วขยายตลาดได้อย่างทั่วถึง

4. Total Quality Control (TQC) การควบคุมคุณภาพอย่างทั่วถึง หมายถึง การทำกิจกรรมทั้งหมดให้เกิดคุณภาพทั่วทั้งองค์กร แทนที่จะเจาะเฉพาะด้านการผลิตเท่านั้น การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรนี้บางครั้งเรียกว่า "การบริหารคุณภาพโดยรวม" (TQM.)

องค์ประกอบของ TQM.

โครงสร้างระบบงาน หมายถึง ลักษณะการจัดระบบงานในหน่วยงานเพื่อการพัฒนา โดยมีปัจจัยหลัก ได้แก่ นโยบาย หรือแผนงานของหน่วยงาน การเลือกใช้ วิธีการทำงาน เครื่องมือต่าง ๆ รวมถึงกำลังคน การระดมความคิดเพื่อแก้ปัญหาและนำสู่การพัฒนา บุคลากร ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจธรรมชาติของผู้ร่วมงานมีความเข้าใจขีดความรู้ ความสามารถของแต่ละคน และพร้อมที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้การทำงานเกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน พยายามให้แต่ละคนมีส่วนรับผิดชอบงาน สร้างความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของผลงานตนเอง การให้รางวัลหรือการตอบแทนด้วยสิ่งจูงใจต่าง ๆ เมื่อผู้ปฏิบัติงานได้ปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมาย การประเมินผล เป็นการประเมินว่างานที่ปฏิบัติอยู่บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใดวัดผลงานได้จากความรวดเร็วถูกต้อง และตรงต่อความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน ผลผลิตได้ทันเวลาและมีการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศหรือมุ่งสู่การผลิต ที่มีทั้งคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารคุณภาพโดยรวม เป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องร่วมมือร่วมใจกันอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดผลผลิตที่มีคุณภาพ โดยกระบวนการบริหารคุณภาพของหน่วยงาน John Ruskin กล่าวไว้ว่า "Quality is never an accident; it always The result of intelligent effort" มีความหมายว่า "คุณภาพไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่เกิดขึ้นจากความพยายามที่ชาญ

ฉลาด" นั่นคือ การทำให้เกิดคุณภาพต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจ พยายามใช้ความรู้ ความสามารถปรับปรุงและพัฒนางานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ (ศิริอร ชันทรหัตถ์. 2541)

หลักการของ TQM.

การบริหารคุณภาพโดยรวม (TQM) ได้อาศัยหลักการของวงจรเดมมิง (Deming Cycle) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. Plan หมายถึง ขั้นตอนการวางแผนเพื่อเลือกปัญหาตั้งเป้า แก้ปัญหาและการวางแผนแก้ปัญหา
2. Do หมายถึง ขั้นตอนการแก้ปัญหาและนำวิธีการแก้ปัญหาไปปฏิบัติ
3. Check หมายถึง ขั้นตอนการเปรียบเทียบผลการแก้ปัญหาโดยการเก็บข้อมูลก่อนและหลังการแก้ปัญหามาตรวจสอบผลเป็นอย่างไรและตรงตามเป้าหมายหรือไม่
4. Action หมายถึง ขั้นตอนวิธีการแก้ปัญหาที่ได้ผลมา กำหนดเป็นมาตรฐานเพื่อยึดถือปฏิบัติต่อไป เป็นการกำหนดมาตรฐานเพื่อกำจัดปัญหาให้หมดไปอย่างถาวรนอกจากนั้น เอ็น แอล และคณะ (มศษ. 2539 : อ้างอิงจาก Engel and Others. 1990 : 301 - 302) ได้ประมวลประเภทความต้องการของผู้บริโภคไว้ดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Need) เป็นความต้องการพื้นฐานเพื่อให้มีชีวิตอยู่รอด ซึ่งมีความหิว ความกระหาย และอื่น ๆ ที่ร่างกายต้องการ
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Need) เป็นเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัยทางร่างกาย
3. ความต้องการผูกพันและเป็นเจ้าของ (Affiliation and Belongingness) ความต้องการให้ เป็นที่ยอมรับของคนอื่น
4. ความต้องการความสำเร็จ (Achievement) เป็นความปรารถนาขั้นต้นที่ประสบ ความสำเร็จตามเป้าหมายที่บุคคลนั้นตั้งไว้
5. ความต้องการมีอำนาจ (Power) เป็นความปรารถนาที่จะควบคุมกำหนดโชคชะตา ของคนอื่น ๆ
6. ความต้องการเป็นคนสำคัญ (Self - Expression) เป็นความต้องการที่จะมีอิสระ ในการแสดงออก เป็นที่รับรู้ของคนทั่วไป ว่าตนมีความสำคัญ
7. ความต้องการความรู้ (Need for Cognition) เป็นความปรารถนาที่จะให้ตน ได้ ได้รับความสำเร็จจากขบวนการเรียนรู้และสร้างระบบค่านิยมของตนเอง
8. การแสวงหาสิ่งต่าง ๆ (Variety Seeking) เป็นความต้องการต่อสิ่งเร้าและสิ่ง กระตุ้นให้เกิดความพอใจขึ้นไปอีก จากความต้องการพื้นฐานที่ได้รับรู้ ซึ่งจะออกมาในรูป แสวงหา

ทฤษฎีความต้องการของอเดย์และเดอริเซน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช , 2539 : 350) ความต้องการของผู้รับบริการหรือผู้บริโภคต่องานบริการจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของแต่ละธุรกิจ ซึ่งไม่เหมือนกัน เช่น ธุรกิจสายการบิน ผู้รับบริการต้องการความปลอดภัยความสะดวกในการเดินทาง ฯลฯ ธุรกิจบริการอาหาร ผู้รับบริการต้องการต้อนรับที่ดี อาหารอร่อย ความรวดเร็ว สถานที่สะอาด ฯลฯ แต่ถ้าเป็นการบริการของโรงเรียนอนุบาลผู้รับบริการต้องการความปลอดภัย สถานที่สะอาด การเอาใจใส่ของผู้ให้บริการ เป็นต้น Aday and Andersen ได้ศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้รับบริการต้องการ และหากได้รับสิ่งนั้นจะเกิดความพึงพอใจสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความสะดวกที่ได้รับบริการ (Convenience) ได้แก่ ระยะเวลาในการรอคอย เพื่อรอรับบริการไม่นาน ความเป็นระเบียบของหน่วยบริการ และลักษณะสถานที่ของหน่วยบริการ ฯลฯ
2. การประสานของงานบริการ (Coordination) ได้แก่ การได้รับบริการทั้งหมดตามความต้องการ ความสนใจของผู้ปฏิบัติงานต่อผู้บริการ เป็นต้น
3. อธิปไตยและความสนใจต่อผู้บริการ (Courtesy) ได้แก่ คำพูดเชิงบวก บุคลิกภาพหน้ายิ้มใส ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และความดูแลเอาใจใส่ตลอดเวลา

ข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ (Information) ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป เช่น วิธีการรับบริการกฎระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับการรับบริการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการ คุณภาพของบริการ (Quality of Service) ได้แก่ ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ราคาค่าใช้จ่าย (Cost) ได้แก่ ราคายุติธรรม สมเหตุสมผล ไม่เอาเปรียบผู้รับบริการ

ทฤษฎีการตัดสินใจใช้บริการ

จอห์น ฟาร์เลย์ และคณะ (มสธ. 2539 : 338) ได้พัฒนาทฤษฎีขึ้นจากการวิเคราะห์งานวิจัย และเรียกว่า "ทฤษฎีการตัดสินใจใช้บริการ" ซึ่งมีองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันและกัน 6 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ข้อเท็จจริงหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบริการ เป็นสิ่งที่ผู้รับบริการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารได้ 2 วิธี คือ

1. จากประสบการณ์ทางตรง หมายถึง ผู้รับบริการได้ใช้วิถีสัมผัสของตนเองสัมผัสกับบริการนั้นโดยตรง แล้วเกิดการรับรู้ว่าสิ่งนั้นตรงกับความต้องการของตนหรือไม่ และพอใจกับการบริการนั้นมากน้อยเพียงใด
2. จากประสบการณ์ทางอ้อม หมายถึง ผู้รับบริการได้รับข้อมูลข่าวสารจากคำบอกเล่าของผู้อื่น แล้วทำให้เกิดการรับรู้ว่าสิ่งนั้นตรงกับความต้องการของตนหรือไม่ และพอใจกับการบริการนั้นมากน้อยเพียงใด ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้รับบริการนึกถึงเครื่องหมายการค้า นั้น และเกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ เกิดความเชื่อมั่นในบริการนั้น

องค์ประกอบที่ 2 เครื่องหมายการค้า ทำให้ผู้รับบริการนึกถึงคุณภาพของบริการ เครื่องหมายการค้ามีอิทธิพลต่อความรู้สึกและความเชื่อมั่นในบริการนั้น ในปัจจุบันการโฆษณา

บริการจะมุ่งให้ผู้บริการศรัทธาต่อเครื่องหมายการค้า จนทำให้ผู้รับบริการนึกถึง น้ำมันที่มีคุณภาพดี ทั้งต่อการใช้งานและสิ่งแวดล้อม ต้องมีเครื่องหมายการค้าของบางจาก เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 3 เจตคติที่ดีต่อเครื่องหมายการค้า เป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อบริการ เจตคติที่ดีต่อเครื่องหมายการค้าจะมีอิทธิพลต่อความมุ่งมั่นที่จะใช้บริการนั้นต่อไป

องค์ประกอบที่ 4 ความเชื่อมั่นในบริการ เป็นการประเมินและตัดสินใจว่าบริการนั้นตรงกับความต้องการของผู้รับบริการหรือไม่ ความเชื่อมั่นในการรับบริการเกิดจากได้รับข่าวสารเกี่ยวกับบริการ และความศรัทธาต่อเครื่องหมายการค้าอันร่วมกัน ซึ่งมีอิทธิพลให้ใช้หรือไม่ใช้บริการนั้นต่อไป

องค์ประกอบที่ 5 ความมุ่งมั่นหรือตัดสินใจใช้บริการนั้น ซึ่งมีอิทธิพลมาจากเจตคติที่ดีต่อเครื่องหมายการค้า และความมุ่งมั่นในการใช้ ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการในที่สุด

องค์ประกอบที่ 6 การใช้บริการ เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ผู้รับบริการตัดสินใจใช้บริการ ทฤษฎีการตัดสินใจใช้บริการของฟาร์เลย์ สามารถอธิบายว่า ผู้รับบริการได้นำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์ เพื่อตัดสินใจในการใช้บริการ

จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจพอจะสรุปได้ว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดสวัสดิภาพนักเรียนสามารถสร้างขึ้นโดยอาศัยปัจจัยหลายประการ แต่ที่สำคัญที่สุด คือ บุคคลต้องมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่ได้รับ โดยอาศัยการตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ให้บริการ เพื่อให้การจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนประสบผลสำเร็จเป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครองต่อไป

6. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของผู้ปกครอง ดังที่ บัญชา จันทรรักษา (2540 : 67) กล่าวว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษา มองเห็นคุณค่าของการจัดการศึกษาชัดเจน และมีความคาดหวังที่จะให้โรงเรียนจัดการศึกษาให้กับบุตรหลานของตนอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ จากงานวิจัยของ บุศรา ใจชื้อกุล (2533 : 134 – 137) ยังพบว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างแตกต่างกัน มีความรู้และเจตคติในการดูแลสุขภาพเด็กวัยก่อนเรียนแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลลา ลำพูน (2542 : 64) กล่าวว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความต้องการเกี่ยวกับการจัดการดูแลเด็กวัยก่อนอนุบาลต่างกันด้วย

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน น่าจะมีส่วนสำคัญในการกำหนดความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียน จึงได้เลือกระดับการศึกษาเป็นตัวแปรต้น ที่ต้องศึกษา

2. อายุ

อายุเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดฐานะของบุคคลในสังคมไทย บุคคลที่มีอายุต่างกันจะมีความคิดเห็นและการปฏิบัติแตกต่างกัน (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2532 : 4) บุคคลสามารถนำมาใช้อภิปรายและทำนายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้จากการศึกษาของ ปรายมาศ ชุนภักดี (2533 : 97) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป พบว่า อายุของหัวหน้าฝ่ายเวชกรรมสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานด้านบริหาร ด้านบริการ ด้านวิชาการและด้านการประสานงาน ส่วนการวิจัยของสมจิตต์ แก้วเกรียงไกร (2538 : 115) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานและความเครียดในงานของผู้บริหารการพยาบาล พบว่าผู้บริหารการพยาบาล ที่มีอายุต่างกันมีแรงจูงใจในการทำงานไม่แตกต่างกัน นวลอนง ศรีธัญรัตน์ (2543 : 3) ที่กล่าวว่าอายุของบุคคลเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการพัฒนาและวุฒิภาวะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยคาดว่าอายุจะเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพในโรงเรียน ผู้วิจัยจึงเลือกอายุเป็นตัวแปรต้นในการวิจัยครั้งนี้

3. อาชีพ

ลักษณะอาชีพของผู้ปกครองแต่ละอาชีพมีความมั่นคงต่างกัน (กุลกานต์ เล็กสกุล. 2535 : 69) กล่าวว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพไม่มั่นคงจำเป็นต้องยุ่งเกี่ยวกับภาระกิจหาเลี้ยงครอบครัว และจะต้องให้ความสนใจในการประกอบอาชีพที่จะส่งผลต่อการอยู่รอดของชีวิตมากกว่าที่จะสนใจการศึกษาเล่าเรียนของบุตรหลานซึ่งถือเป็นเรื่องรอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ด้วยเหตุผล ตามที่ผู้วิจัยได้กล่าวข้างอ้างอิงและงานวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงเลือกที่จะใช้ ปัจจัยด้านชีวิตสังคม คือ ระดับการศึกษา อายุ และอาชีพ เป็นตัวแปรต้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ ดังนี้ ไทท์ (Tight. 1988) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุจากการสัญจรไปมาบนท้องถนนในเด็ก แถบเมืองใหญ่ ๆ ในประเทศอังกฤษ โดยมีจุดประสงค์ที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการเกิดอุบัติเหตุ ในการสัญจรไปมาบนท้องถนนในเด็กกับอัตราการเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุโดยทำการเก็บข้อมูลด้านอุบัติเหตุ จากเขตที่พักอาศัยในแถบ 5 เมืองใหญ่ ใน

ประเทศอังกฤษ ตามตัวแปร เพศ อายุ ลักษณะของสถานที่เกิดอุบัติเหตุ ระยะทางไกลจากบ้านความรุนแรงของอุบัติเหตุ ช่วงเวลาที่เกิด ผลจากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านอุบัติเหตุในการสัญจร ไปมาบนท้องถนน มีความสัมพันธ์ต่อการเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ

บุค (Bouck. 1993 : 95 A) ศึกษาในเรื่องการจัดหลักสูตรความปลอดภัยบนท้องถนน ให้กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาในประเทศอังกฤษ โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและศึกษานำร่องเกี่ยวกับหลักสูตรความปลอดภัยบนท้องถนน โดยทำการทดลองในนักเรียนชั้นประถมศึกษา 2 ซึ่งมีอายุระหว่าง 8 – 11 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง ในเมืองวิลท์เชอร์ ประเทศอังกฤษ ในปี ค.ศ. 1992 โดยในแต่ละโรงเรียนแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองในแต่ละโรงเรียน ได้รับโปรแกรมสวัสดิศึกษาในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่ได้รับโปรแกรมศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบแตกต่างจากกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ไลแอง (Liang. 2001) ได้ศึกษาการรับรู้และความพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอนุบาล : กรณีศึกษา ผู้ปกครองเด็กอนุบาลได้หวนในโรงเรียนอนุบาล พบว่าการศึกษาของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว มีอิทธิพลต่อการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอนุบาลของผู้ปกครอง ผู้ปกครองที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีพอใจในคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอนุบาลแตกต่างกัน การรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาระดับอนุบาลของผู้ปกครอง และความพอใจในคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอนุบาลของผู้ปกครอง เป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวก และพบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกและพื้นที่ว่าง สถานที่ตั้ง และความสะอาด หลักสูตรและปรัชญาการศึกษา คุณสมบัติของครูและค่าใช้จ่าย เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ปกครองใช้ในการเลือกโรงเรียนอนุบาล

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนของต่างประเทศสรุปได้ว่า ผู้ปกครองพอใจในคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอนุบาลของผู้ปกครองเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวกและนักเรียนจะประสบอุบัติเหตุในโรงเรียน ส่วนมากเกิดขึ้นที่สนามโรงเรียน เล่นกันบนอาคาร ชนิดของอุบัติเหตุส่วนใหญ่ คือ การพลัดตก หกล้ม

7.2 งานวิจัยภายในประเทศ

เชาวรัตน์ โทณผลิน (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ผู้ปกครองนักเรียนตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน

ผลวิจัยพบว่าปัจจัยที่ผู้ปกครองนักเรียนตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชนมากที่สุด คือ (1) ปัจจัยด้านการเรียนการสอน ได้แก่ โรงเรียนมีการใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี (2) ปัจจัยด้านบทบาทของครูปฐมวัย ได้แก่ ครูมีกิริยาท่าทาง การพูดจา ต่อให้นักเรียนเหมาะสม (3) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้บ้าน (4) ปัจจัยด้านการบริหารโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมีการอบรมสั่งสอน โดยส่งเสริมกิริยามารยาท และจริยธรรมที่ดีให้กับนักเรียน (5) ปัจจัยด้านการจัดสภาพ

แวดล้อมในโรงเรียน อาคารและสถานที่ ได้แก่ โรงเรียน มีการดูแลรักษาความสะอาดของ อาคาร สถานที่ เช่น ห้องน้ำ ห้องเรียน ห้องนอน ห้องอาหาร ตามลำดับและส่วนปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมนการเรียน ได้แก่ อัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ความเหมาะสมเป็นเกณฑ์การตัดสินใจของผู้ปกครองน้อยกว่า ปัจจัยอื่น ๆ

ชุลีพร อนุมาน (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ส่งเด็กเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสระบุรี

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็น ในการส่งเด็กเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดทุกด้าน อันดับสูงสุดแต่ละด้านคือ ด้านการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านกิจการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง มีดังต่อไปนี้คือ ครูสอนให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย ครูที่สอนนักเรียนอนุบาลแต่งกายสะอาดเรียบร้อย สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นระเบียบสวยงาม ร่มรื่น โรงเรียนสอนให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือตนเอง และผู้บริหาร ครู ต้อนรับผู้ปกครองด้วยไมตรีจิตที่ดีผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีความคิดเห็นด้านการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนทางด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านกิจการนักเรียนด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้ปกครองมีรายได้ในระดับปานกลางและระดับสูงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างจากผู้ที่มีรายได้ระดับต่ำกว่า

นัยนา ขอนนเวช (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาล ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูอนุบาล และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 1

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่ถึงประสงค์ของครูอนุบาล ด้านบุคลิกภาพ การสอน มนุษย์สัมพันธ์ คุณธรรมและจริยธรรม และการพัฒนาตนเอง ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูอนุบาล และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน และผลรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

พรพิมล แซ่ซี้ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลโชคชัย ลาดพร้าว กทม.

ผลวิจัยปรากฏว่า ผู้ปกครองมีความเห็นว่า โรงเรียนอนุบาลโชคชัยลาดพร้าวต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านการเรียนการสอน ในประเด็นครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนเล่นกีฬาและพูดหน้าชั้น และด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน ในประเด็นโรงเรียนเชิญผู้ปกครองมาร่วมประชุมชี้แจง เกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน โรงเรียนจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนการสอน และโรงเรียนชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับแนวการจัดประสบการณ์ในชั้นอนุบาลให้ผู้ปกครองทราบ

วิชุลดา งานปลอด (2540) ได้ศึกษาถึงความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาล จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาในระดับอนุบาล โดย (1) ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน คาดหวังให้เห็นการเตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนต่อในระดับประถมศึกษาโดยเสริมให้กล้าแสดงออกและมีทักษะในการติดต่อกับผู้อื่น การให้การบ้าน ควรให้ทุกวัน เป็น การคัดตัวเลข คัดพยัญชนะ เสริมทักษะทางคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ เน้นคุณธรรมด้านความขยันหมั่นเพียร (2) ด้านครูผู้สอน คาดหวังให้ครูเอาใจใส่ต่อเด็ก มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก กรณีที่เด็กมีปัญหาด้านการเรียน ครูควรเชิญผู้ปกครองมาพบ เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือนักเรียน ระดับการศึกษาของครูไม่จำเป็นต้องจบสาขาอนุบาล แต่มีความสามารถสอนได้หรือผ่านการอบรมด้านอนุบาล และเมื่อเด็กเลื่อนชั้นควรให้ครูคนใหม่ประจำชั้น (3) ด้านสื่อการเรียนการสอน คาดหวังให้ใช้สื่อประเภทความพร้อมทางคณิตศาสตร์และกิจกรรมอื่นโรงเรียนควรจัดหาสื่อเองมากกว่าที่จะให้ผู้ปกครองช่วยเหลือ และสื่อที่ใช้ควรเป็นสื่อที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ นักเรียน (4) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม คาดหวังให้มีห้องเรียนที่สะอาดถูกสุขลักษณะ อากาศถ่ายเทสะดวก มีเครื่องเล่นสนามไว้ในที่ที่เหมาะสม (5) ด้านการอำนวยความสะดวกและบริการอื่น ๆ คาดหวังให้มีการจัดบริการอาหารว่างและอาหารกลางวันให้ถูกต้องตามหลักโภชนาการ อาคารเรียนอนุบาลควรเป็นเอกเทศแยกจากอาคารอื่น โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน (6) ด้านการประเมินผล คาดหวังให้ทำการประเมินผลเดือนละครั้ง โดยใช้วิธีการตรวจผลงานเด็กและการสังเกตและนำเอาผลการประเมินไปพัฒนาเด็กให้ดีขึ้น

นภาพรณ อุณาภูล (2542) ได้ทำการวิจัย การศึกษาความต้องการของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพนักเรียนในโรงเรียนอนุบาล พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการสวัสดิภาพของนักเรียนด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านสนามเด็กเล่น ด้านรถโรงเรียนและด้านสวัสดิศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีสวัสดิภาพด้านรถโรงเรียนเป็นอันดับแรก

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่า มีการวิจัยเกี่ยวกับอุบัติเหตุในโรงเรียน ส่วนใหญ่สามารถป้องกันได้และผู้เกี่ยวข้องมีข้อมูลเบื้องต้นตลอดจนการจัดการด้านสวัสดิภาพของนักเรียนอย่างเพียงพอ และมีความสนใจอย่างจริงจังในการป้องกันไว้ก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องหาวิธีการป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ ไม่ให้เกิดขึ้นวิธีที่ดีที่สุด คือโรงเรียนจะต้องจัดสวัสดิภาพด้านต่าง ๆ ให้ถูกต้อง สอดคล้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครอง ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่จะนำมาจากแผนดำเนินการส่งเสริมให้โรงเรียนจัดสวัสดิภาพในโรงเรียนได้ถูกต้องและเป็นมาตรฐานอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครอง ในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรที่ศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้หาค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบ

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาใน โรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในจังหวัดปทุมธานี

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เฉพาะระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2545 จำนวน 83 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง

สำหรับผู้ปกครองที่จะใช้สัมภาษณ์ จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย จาก ผู้ปกครองทั้ง 83 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการจะศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ปกครอง ตามตัวแปรต้นที่ต้องการศึกษา ได้แก่ ระดับการศึกษา อายุ และอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนสอน และการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน มีลักษณะเป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าของ ลีเคิร์ท

(Likert's Rating Scale) ซึ่งเนื้อหาของคำถาม ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเองโดยครอบคลุมกรอบความคิด 2 ด้าน

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์
2. ด้านการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน ประกอบด้วย แบบสอบถาม 2 ส่วน คือ
  - 2.1 การจัดหาอาหารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
  - 2.2 การบริการรถรับส่งนักเรียน

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ ปลายเปิด ได้แก่ สิ่งที่น่าสนใจเพิ่มเติม ข้อเสนอแนะ และสิ่งที่ทางโรงเรียนควรปรับปรุง

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป

2. สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์โดยให้ครอบคลุมการจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ การจัดสวัสดิภาพอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การบริการรถรับส่งนักเรียน อยู่ในกรอบของนิยามศัพท์และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแก้ไขเป็นขั้นแรก

3. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงไปหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พิจารณาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน นำไปปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองนักเรียนที่โรงเรียนพระวิสุทธิวงส์ ตั้งอยู่ที่คลอง 13 ตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ที่ไม่ได้ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน

5. นำแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ และเป็นรายด้าน ด้วยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบัค (Cronbach) (ประกอบ การณสูตร. 2538 : 47) จากโปรแกรม SPSS for Windows ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา รวมทั้งฉบับ เท่ากับ .9466 และได้ค่าสัมประสิทธิ์ทั้ง 3 งาน ดังนี้

- 5.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ เท่ากับ .8756
- 5.2 ด้านการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน ประกอบด้วย แบบสอบถาม 2 ส่วน คือ
  - 5.2.1 การจัดหาอาหารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เท่ากับ .9215
  - 5.2.2 การบริการรถรับส่งนักเรียน เท่ากับ .9497

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านกระบวนการข้างต้นแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อให้ความเห็นชอบแล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียน โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงครูใหญ่โรงเรียนอนุบาลประทีป เพื่อขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองของนักเรียนช่วยตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. การส่งแบบสอบถามไปยังผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ปิดแสตมป์ด้านหลังแบบสอบถาม พร้อมทั้งจำหน่ายของส่งกลับคืนผู้วิจัย แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้นจำนวน 83 ฉบับ ได้รับกลับคืนครบทุกฉบับคิดเป็นร้อยละ 100
4. สัมภาษณ์ผู้ปกครองเป็นรายบุคคล จำนวน 40 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้เครื่องมือไมโครคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยดำเนินการดังนี้

1. สถิติเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
2. นำแบบสอบถามจากการรวบรวมข้อมูลมาจัดกระทำดังนี้ นำมาตรวจความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้ฉบับที่สมบูรณ์ 83 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. แยกแบบสอบถามออกเป็นกลุ่มตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อวัดสถานภาพของผู้ปกครอง ในด้าน ระดับการศึกษา อายุ อาชีพ ของผู้ปกครอง มาหาค่าความถี่และร้อยละ
4. นำแบบสอบถามในตอนที่ 2 มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	หรือ 5	ให้คะแนน	5
พึงพอใจมาก	หรือ 4	ให้คะแนน	4
พึงพอใจปานกลาง	หรือ 3	ให้คะแนน	3
พึงพอใจน้อย	หรือ 2	ให้คะแนน	2
พึงพอใจน้อยที่สุด	หรือ 1	ให้คะแนน	1
5. ศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์ การจัดสวัสดิภาพอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การบริการรถรับส่งนักเรียน นำ

นำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 แล้ว เทียบเคียงกับเกณฑ์ของ (รวิวรรณ ชินะตระกูล. 2542 : 182)

6. แปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย (รวิวรรณ ชินะตระกูล. 2542 : 182)

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึงมีความพึงพอใจน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึงมีความพึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึงมีความพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึงมีความพึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึงมีความพึงพอใจมากที่สุด

7. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ การจัดสวัสดิภาพอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การบริการรถรับส่งนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป จำแนกตาม ระดับการศึกษา อายุ และอาชีพของผู้ปกครอง วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การแปลความหมายมีความเข้าใจตรงกันในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์และอักษรย่อต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t – distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F – distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และแสดงค่าความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตาม ระดับการศึกษา อายุ อาชีพของผู้ปกครอง

ตอนที่ 4 สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและสิ่งที่โรงเรียนต้องแก้ไขปรับปรุง ในรูปของ ความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา อายุ อาชีพ ของผู้ปกครองนักเรียน ในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ จำแนกตามตัวแปรอิสระ ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษา		
-ต่ำกว่าปริญญาตรี	50	60.24
-ปริญญาตรี ขึ้นไป	33	39.76
รวม	83	100.00
2. อายุ		
-น้อยกว่า 30 ปี	29	34.90
-30 ปี หรือ มากกว่า	54	65.10
รวม	83	100.00
3. อาชีพ		
-รับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ	30	36.14
-กิจการส่วนตัวและเกษตรกรรม	26	31.33
-รับจ้าง	27	32.53
รวม	83	100.00

ตาราง 3 แสดงว่า จำนวนผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอ ลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อพิจารณาตาม ระดับการศึกษา พบว่า มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 60.24 และปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 33 คิดเป็นร้อยละ 39.76 พบว่า มีอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 34.90 อายุ 30 ปี หรือมากกว่า จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 65.10 และเมื่อพิจารณาตามอาชีพ พบว่า มีอาชีพรับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 36.14 กิจการส่วนตัว และเกษตรกรรม จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 31.33 และรับจ้าง จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 32.53

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ และการจัดสวัสดิภาพอาคารเรียนและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การบริการรถรับส่งนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเทียบเคียงคะแนนเฉลี่ยดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายความว่า มีความพึงพอใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายความว่า มีความพึงพอใจมาก
คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายความว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด

จำแนกเป็นโดยรวม รายด้านทุกด้าน ตามระดับการศึกษา อายุ และอาชีพ ดังปรากฏในตาราง 4 ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป จำแนกเป็นรายด้าน

ความพึงพอใจ	ผู้ปกครอง (N = 83)		ระดับ ความ พึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
1.ด้านการจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์	3.80	.4334	มาก
2.ด้านการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน ประกอบด้วย			
2.1 การจัดอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	3.89	.5325	มาก
2.2 การบริการด้านรถรับส่งนักเรียน	3.92	.5030	มาก
รวม	3.87	.4248	

จากตาราง 4 แสดงว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ และการจัดสวัสดิภาพอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การบริการรถรับส่งนักเรียน ระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการบริการด้านรถรับส่งนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.92) รองลงมา คือ การจัดสวัสดิภาพของนักเรียนด้านอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ($\bar{X}$ = 3.89) และการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 3.80)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

ในตอนนี้เป็นการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอน และการจัดสวัสดิภาพอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การบริการรถรับส่งนักเรียน ของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการทำการทดสอบ จำแนกตามระดับการศึกษา อายุ อาชีพของผู้ปกครอง โดยรวม และ รายด้าน ดังปรากฏในตาราง 5 – 7 ดังต่อไปนี้

ตาราง 5 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและ การจัดสวัสดิภาพของนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายด้านและโดยรวม

ความพึงพอใจ	ระดับการศึกษา				t
	ต่ำกว่าปริญญาตรี (N = 50)		ปริญญาตรีขึ้นไป (N = 33)		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การจัดการเรียนการสอน	3.84	.4744	3.75	.3629	.91
2. การจัดสวัสดิภาพด้านอาคารเรียน และ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	3.91	.5434	3.85	.5218	.48
3. การบริการด้านรถรับส่งนักเรียน	3.99	.5323	3.82	.4431	1.52
รวม	3.91	.4570	3.81	.3682	1.11

จากตาราง 5 แสดงว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนโดยรวม ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน จำแนกตามอายุ

ความพึงพอใจ	อายุ				t
	น้อยกว่า 30 ปี (N=29)		30 ปี หรือมากกว่า (N=54)		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การจัดการเรียนการสอน	3.87	.5008	3.77	.3928	1.03
2. การจัดสวัสดิภาพด้านอาคารเรียนและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	3.95	.4968	3.85	.5522	.79
3. การบริการด้านรถรับส่งนักเรียน	3.93	.5374	3.92	.4887	.06
รวม	3.92	.4524	3.85	.4115	.71

จากตาราง 6 แสดงว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน โดยรวม และรายด้านทุกด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสวัสดิภาพอาคารเรียนและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และการบริการด้านรถรับส่งนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัด การเรียนการสอนและ การจัดสวัสดิภาพของนักเรียน จำแนกตามอาชีพ เป็นรายด้านและโดยรวม

ความพึงพอใจ	อาชีพ						F
	รับราชการและ พนักงานรัฐวิสาหกิจ (N = 30)		กิจการส่วนตัว และเกษตรกรรม (N = 26)		รับจ้าง (N = 27)		
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
1. การจัดการเรียนการสอน	3.83	.35	3.88	.50	3.69	.44	1.38
2. การจัดสวัสดิภาพด้าน อาคารเรียนและ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	3.84	.62	3.99	.54	3.84	.42	.66
3. การบริการด้านรถรับส่ง นักเรียน	3.84	.51	4.10	.57	3.85	.38	2.43
รวม	3.84	.41	3.99	.49	3.80	.33	1.58

จากตาราง 7 แสดงว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน โดยรวม และรายด้านทุกด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสวัสดิภาพอาคารเรียนและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และการบริการด้านรถรับส่งนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและสิ่งที่โรงเรียนต้องปรับปรุง

ในตอนนี้เป็น การนำเสนอความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและสิ่งที่โรงเรียนต้องปรับปรุง ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้ปกครองนักเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะแก่โรงเรียนที่น่าสนใจ โดยสรุป ดังนี้

1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ จากจำนวนผู้ปกครอง 40 คน แสดงความคิดเห็น 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.80 ข้อคิดเห็นมีดังนี้ โรงเรียนควรปลูกฝังค่านิยมที่ดีในเรื่องมารยาทการรับประทานอาหาร การพูด การไหว้ การช่วยเหลือคนอื่น ๆ ในสังคม และเรื่องความรับผิดชอบในหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย สำหรับการเรียนการสอนควรเน้นพื้นฐานภาษาอังกฤษ มีสื่อ และอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย มีการจัดการแข่งขันกีฬาอนุบาลภายในโรงเรียน รวมทั้งต้องการให้ผู้บริหารและครูเยี่ยมเยียนบ้านผู้ปกครองด้วย

1.2 ด้านการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน ประกอบด้วย

1.2.1 การจัดสวัสดิภาพอาคารเรียนและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ จากจำนวนผู้ปกครอง 40 คน แสดงความคิดเห็น 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ข้อคิดเห็นมีดังนี้ โรงเรียนควรแยกเด็กเล็กกับเด็กอนุบาลออกจากกันเป็นสัดส่วน ควรเสริมอุปกรณ์เครื่องเล่นให้เพียงพอพร้อมกับจัดให้มีต้นไม้และสนามหญ้าเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนจัดให้มีห้องสมุดเล็ก ๆ สำหรับเด็กพร้อมกับหนังสือที่เหมาะสม

1.2.2 บริการด้านรถรับส่งนักเรียน จากจำนวนผู้ปกครอง 40 คน แสดงความคิดเห็น 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80 ข้อคิดเห็นมีดังนี้ โรงเรียนควรเพิ่มรถรับส่งนักเรียนในคลอง 1 คัน และนอกคลอง 1 คัน ทั้งนี้เพราะเขตบริการของโรงเรียนอนุบาลประทีป จะบริการเด็กนักเรียนทั้งในและนอกคลอง 13 อำเภอลำลูกกา

2. สิ่งที่โรงเรียนต้องปรับปรุง

2.1 ด้านการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ จากจำนวนผู้ปกครอง 40 คน แสดงความคิดเห็น 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ข้อคิดเห็นมีดังนี้โรงเรียนควรเพิ่มจำนวนครู หรือครูพี่เลี้ยง ปรับปรุงอุปกรณ์การเรียนการสอน และเมื่อเด็กทำกิจกรรมครูควรให้การดูแลเป็นอย่างดี

2.2 ด้านการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน ประกอบด้วย

2.2.1 การจัดสวัสดิภาพอาคารเรียนและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ จากผู้ปกครอง 40 คน แสดงความคิดเห็น 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60 ข้อคิดเห็นมีดังนี้ โรงเรียนควรขยายขนาดโรงเรียนเพิ่มจำนวนห้องเรียนและดูแลเครื่องเล่นให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ปลอดภัย

2.2.2 การบริการด้านรถรับส่งนักเรียน จากจำนวนผู้ปกครอง 40 คน แสดงความคิดเห็น 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.40 ข้อคิดเห็นมีดังนี้ โรงเรียนควรปรับปรุงราคาการรับส่งนักเรียนให้อยู่ในราคาที่เหมาะสม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป ซึ่งผู้ศึกษาได้ กำหนดประเด็นตามลำดับนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า
3. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูล
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป โดยจำแนกตามระดับการศึกษา อายุ และอาชีพของผู้ปกครอง
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

สมมุติฐานในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. ความพึงพอใจของผู้ปกครองในด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีปอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีปไม่แตกต่างกัน
3. ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีปไม่แตกต่างกัน
4. ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและสวัสดิภาพของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประทีปไม่แตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประทีปอำเภอ ลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอก

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เฉพาะระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2545 จำนวน 83 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง

สำหรับผู้ปกครองที่จะใช้สัมภาษณ์ จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายจากผู้ปกครองทั้ง 83 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็น แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประทีป แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ประกอบด้วย ระดับการศึกษา อายุ อาชีพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน ซึ่งพัฒนาแบบสอบถามมาจาก นภาพรรณ อุณากุล (2540 : 85 - 93) ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของ ลิเคอร์ท (Likert) ได้แก่ พึงพอใจน้อยที่สุด พึงพอใจน้อย พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจมาก พึงพอใจมากที่สุด จำนวน 36 ข้อ ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์ การจัด สวัสดิภาพด้านอาคารเรียนและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และการบริการรถรับส่งนักเรียน

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย สิ่งที่น่าสนใจเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ และสิ่งที่ทางโรงเรียนควรปรับปรุง ลักษณะแบบสัมภาษณ์ เป็นลักษณะปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for windows จำนวน ค่าสถิติ ดังนี้

1. หาค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา อายุ และอาชีพของผู้ปกครอง

2. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้า สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60.24 มีอายุ 30 ปี หรือมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 36.14
2. ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์การจัดสวัสดิภาพอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และการบริการรถรับส่งนักเรียนอยู่ในระดับมาก
3. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีปไม่แตกต่างกัน
4. ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีปไม่แตกต่างกัน
5. ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีปไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียน ผู้ศึกษาจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญ และอภิปรายผลจากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ พบว่า อยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประทีปมีความพึงพอใจเกี่ยวกับด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เป็นเช่นนี้ เพราะโรงเรียนส่งเสริมให้เด็กมีระเบียบวินัยมีความมั่นใจในตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออก มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น รู้จักตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รู้จักใช้คำพูดไพเราะต่อผู้อื่นนอกจากนี้โรงเรียนจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เล่นิทาน ร้องเพลงกิจกรรมเข้าจังหวะให้เด็กทุกวัน โรงเรียนจัดสื่อ และอุปกรณ์ มีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน จัดบรรยากาศภายในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอน สนับสนุนให้เด็กเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และโรงเรียนสอนให้เด็กทำงานที่ได้รับมอบหมาย อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของ ราศี ทองสวัสดิ์. (2542 : 2) กล่าวว่าขอบข่ายหลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาชั้นนั้น ต้องมุ่งพัฒนาเด็กโดยองค์รวมทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ยึดปรัชญาการศึกษา จัดให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดประสบการณ์ในรูปกิจกรรมที่บูรณาการ มีการจัดกิจกรรมอย่างสมดุล และประเมินพัฒนาการโดยการทำความเข้าใจกับการจัดกิจกรรม

2. ด้านสวัสดิภาพของนักเรียน ประกอบด้วย

2.1 การจัดอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน

อนุบาลประทีปมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ที่เป็นเช่นนี้ เพราะ โรงเรียนมีรั้วรอบป้องกันความปลอดภัยให้กับนักเรียนสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียนมีความสะอาด สวยงาม ถูกสุขลักษณะ มีอากาศถ่ายเทภายในอาคารและห้องเรียนดี มีการจัดสภาพห้องเรียนสะดวกต่อการเปลี่ยนกิจกรรม อาคารเรียนแบ่งเป็นสัดส่วน มีขนาดห้องเรียนกว้างขวางเหมาะสม ห้องนอนและเตียงนอนสะอาด การจัดวางของใช้อยู่ในระดับที่เด็กสามารถหยิบใช้ได้ โต๊ะเรียนมีขนาดเหมาะสมกับส่วนสูงของเด็ก มีอุปกรณ์ของเล่นอยู่ในสนามเด็กเล่นบริเวณโรงเรียนมีต้นไม้ร่มเงาเพียงพอ และมีครูดูแลในสนามเด็กเล่นอย่างใกล้ชิด เหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้เมื่อประกอบกันทำให้ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประทีป จัดสวัสดิภาพด้านอาคารและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพรณ อุณากุล (2540 : 68) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนเอกชน พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการการจัดสวัสดิภาพด้านอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ แนวคิดของ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2540 : 40) กล่าวว่า การจัดห้องเรียนและสิ่งแวดล้อม ต้องสะอาดไม่สกปรก หรือมีมดอับ ห้องน้ำแห้งสะอาด ไม่มีตุ่มน้ำ ถังน้ำที่กักน้ำที่เด็กอาจไปเล่นแล้วเป็นอันตรายหรือมีประตูล็อกที่เด็กอาจถูกขังอยู่ในห้องน้ำนั้นได้

2.2 การบริการรถรับส่งนักเรียน พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประทีปมีความพึงพอใจการบริการรถรับส่งนักเรียนอยู่ในระดับมาก แสดงว่าเป็นรถโรงเรียนชัดเจน คนขับรถโรงเรียน แต่งกายสะอาดเรียบร้อย มีมารยาทในการขับรถ มีครูดูแลความปลอดภัยของเด็กขณะอยู่ในรถและขึ้น - ลงรถ ในรถมีอุปกรณ์การสื่อสาร เช่น วิทยุมือถือ ที่นั่งในรถมีเพียงพอกับจำนวนเด็ก รถโรงเรียนออกตามเวลาและมีครูประจำรถ ครูควบคุมรถมีความสนใจต่อเด็ก ส่งเด็กถึงมือผู้ปกครอง โรงเรียนรับฟังปัญหาและมีการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับรถเสมอ จากเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้เมื่อมาประกอบกัน ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประทีปมีความพึงพอใจกับการบริการรถรับส่งนักเรียนอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2536 : 2 - 5) ได้ออกระเบียบการควบคุมดูแลการบริการรถรับส่งนักเรียนว่า ผู้ดำเนินการรถรับส่งนักเรียนมีหน้าที่ควบคุม ดูแล และเอาใจใส่ในเรื่องความปลอดภัย ในการรับส่งนักเรียน จัดให้มีเครื่องหมายตัวอักษรแถบแผ่นป้ายให้เห็นเด่นชัด รวมทั้งชื่อโรงเรียน และโทรศัพท์ติดต่อรถโรงเรียน คัดเลือกพนักงานขับรถที่มีคุณภาพและครูผู้ควบคุมดูแลนักเรียนรับนักเรียนจากที่อยู่อาศัยและการรับส่งนักเรียนตามจุดหมายที่ได้ตกลงกับผู้ปกครอง

3. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อายุ และอาชีพ มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีปไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองที่มีสถานะภาพระดับการศึกษา อายุ และอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและสวัสดิภาพของในโรงเรียนอนุบาลประทีป ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาล ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ กุชชงค์ กุณฑลบุตร (2524 : 150 -157) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติทางด้านอนามัยของประชาชนในเขตหมู่บ้านประมงในจังหวัดระยองพบว่าปัจจัยทางด้าน เศรษฐกิจ สังคมมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติทางด้านสวัสดิภาพอนามัย กล่าวคือ หัวหน้าครอบครัวที่มีการศึกษาดี หรือ หัวหน้าครอบครัวที่มีการศึกษาค่ำกว่าต่างก็มีความพึงพอใจที่ไม่แตกต่างกัน น้อมฤดี จงพยุหะ และคณะ (2518 :73) ที่กล่าวว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาดีย่อมมีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูและการให้คำแนะนำที่ดีแก่เด็กได้ดีกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อย เช่น การแบ่งเวลาให้ความอบอุ่น ดูแลสุขภาพรักษาพยาบาลเจ็บป่วย อบรมสั่งสอนเรื่องมารยาททางสังคม วัฒนธรรม ระเบียบต่าง ๆ และการแนะนำในการปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นการส่งเสริมในการสร้างพัฒนาการให้แก่เด็ก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ จาลโซ เบิร์นส์และริเวอร์ที่ว่าระดับการศึกษาของบุคคลไม่มีผลต่อการปฏิบัติทางสวัสดิภาพ (กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ 2530 :14) ที่ว่า การศึกษามีสหสัมพันธ์อย่างสูงกับการปฏิบัติ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าถ้าบุคคลได้รับการศึกษาสูงขึ้นจะมีการปฏิบัติที่มีเหตุผลขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สายใจ คุ่มขนาบ (2515 : 118 -123) ที่ว่า ครอบครัวที่หัวหน้ามีการศึกษามีการปฏิบัติทางด้านอนามัยดีกว่า ครอบครัวที่หัวหน้าไม่มีการศึกษา นอกจากนี้ จากเอกสารและการวิจัย ดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาค้นคว้า มีความเห็นว่าระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลไม่แตกต่างกัน

3.2 ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีปไม่แตกต่างกันเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบัน ถึงแม้ว่าในสังคมบางกลุ่มจะขาดโอกาสในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจแต่ละบุคคลสามารถรับความรู้ผ่านทางข่าวสารและจากสิ่งต่าง ๆ ในสังคม เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ฯลฯ จึงเป็นเหตุให้มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีบุญ ตติยากิตติ (2544 : 86) พบว่าอายุ แตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจและเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนและสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีปไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ย ตามข้อมูลส่วนตัว พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุ 30 ปี หรือมากกว่า จะมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนและสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีปมากกว่า ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองที่มีอายุ 30 ปี หรือมากกว่า เป็นวัยที่มีประสบการณ์ชีวิตมาก มีความรับผิดชอบสูงมีแนวคิดที่จะเข้าใจโรงเรียนและลูกตลอดจนมีแนวทางในการที่จะแนะนำโรงเรียนได้ดี (วราภรณ์ รักรวิชัย. 2540 : 32) จากเอกสารและงานวิจัย ดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาค้นคว้า มีความเห็นว่าอายุของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ

ใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาล ประทีปไม่แตกต่างกัน

3.3 ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีปไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมแห่งที่มีอิทธิพลในการเสริมสร้างคุณภาพของเด็ก ให้มีลักษณะนิสัย หรือบุคลิกภาพที่ต้องการ แต่ละครอบครัวต่างก็มีวิธีการดำเนินชีวิตเป็นของตนเองโดยเฉพาะ สุตภาพ กลีบบัว (2524 : 28) ได้กล่าวไว้ว่า จากการศึกษาความรู้ด้านสวัสดิภาพและภาวะสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานครพบว่านักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพต่างกัน มีความรู้ทางด้านสวัสดิภาพไม่แตกต่างกัน (เครือวัลย์ สุทธานินทร์ และคณะ. 2509 :102) อาชีพของบุคคลก็เป็นสิ่งหนึ่งที่กำหนดแนวคิดเจตคติรวมทั้งการปฏิบัติของบุคคล การปฏิบัติของคนหาเข้ากันเท่ากับคนที่มีอาชีพสูง ๆ ที่สังคมยกย่องจะแตกต่างกัน พวกที่มีอาชีพสูง ๆ นั้นมีแนวโน้มจะเป็นตัวบุคคลที่มีความคิดผูกมัดกับประเพณีระเบียบแบบแผนต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ส่งผลไปถึงการปฏิบัติด้วย (สุโท เจริญสุข. 2520 :41) เช่นอาชีพรับราชการ เป็นอาชีพที่มีความเป็นอยู่และสถานภาพทางสังคมโดยส่วนรวมดีกว่าคนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ โดยเฉพาะในชนบท คนที่รับราชการนั้นจะต้องทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน การประพฤติปฏิบัติจะต้องอยู่ในระเบียบแบบแผนและวินัย สิ่งเหล่านี้จะเป็นแบบอย่างที่ดีในการปลูกฝังพฤติกรรมสวัสดิภาพทางด้านความปลอดภัยให้แก่ลูก ๆ เท่าที่ควรซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสายใจ คุ่มขนาน (2515 : 22) พบว่าครอบครัวที่หัวหน้าประกอบอาชีพรับราชการ มีพฤติกรรมสวัสดิภาพดีกว่าครอบครัวที่ หัวหน้าประกอบอาชีพเกษตรกรรมในทำนองเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ผาสุวรรณ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และคณะ ได้กล่าวไว้ว่าอาชีพผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อความรู้ด้านสวัสดิภาพของนักเรียนในการที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ผาสุวรรณ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. 2523 : 50 – 51) จากเอกสารและงานวิจัยกล่าวมาแล้ว อาจสรุปได้ว่าอาชีพของผู้ปกครองไม่มีผลทำให้ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

ผู้ศึกษาค้นคว้ามีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนและสวัสดิภาพของนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ดังนี้

1. ผู้บริหาร ครูประจำชั้น ครูพี่เลี้ยงตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาได้ระดับก่อนประถมศึกษาควรนำผลการวิจัยไปปรับปรุงส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนและสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียน ตามความพึงพอใจของผู้ปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการจัดการเรียนการสอน ควรเน้นทางด้านมารยาท และระเบียบวินัยของนักเรียน การจัดสวัสดิภาพทางด้านอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ควรจัดหาอุปกรณ์ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

อุปกรณ์เรื่องเล่นมีความปลอดภัย และและด้านการบริการรับส่งนักเรียน รถโรงเรียนควรมีป้ายแสดงว่าเป็นรถโรงเรียนเพื่อความปลอดภัย ทางโรงเรียนควรรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากทางผู้ปกครอง

จากปัญหาที่กล่าวมาผู้ปกครองให้ความพึงพอใจในระดับที่น้อยมากเรียงตามลำดับ

2. การจัดการจัดการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษาควรจัดให้สอดคล้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครอง

3. ควรจัดสวัสดิภาพของนักเรียนให้แก่เด็กอย่างสม่ำเสมอ และดูแลอย่างทั่วถึงเพื่อความปลอดภัยของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลในระดับภูมิภาค เพื่อนำผลการวิจัยมากำหนดเป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการด้านการเรียนการสอนแลสวัสดิภาพของนักเรียนอันจะส่งผลต่อการรับคุณภาพและเป็นหลักคุณภาพของหน่วยงานทางการศึกษา

2. ควรมีการวิจัยถึงรูปแบบ วิธีการจัดการเรียนการสอนและการจัดการสวัสดิภาพของนักเรียน และการนำมาประยุกต์ใช้ในการดูแลเด็กระดับก่อนประถมศึกษาของคนรุ่นก่อน ๆ เพื่อรวบรวมภูมิปัญญาที่ไทยทรงคุณค่าได้มีการสะสมกันมานาน อันจะเป็นการทบทวน ประเมินผล แนวดำเนินการปัจจุบันที่ได้แนวคิดอิทธิพลและการจัดการจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2540). *หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พ.ศ. 2540*. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- . (2540). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พ.ศ. 2540*. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- กาญจนา ภาสุพันธ์. (2531). ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อมในวิทยาลัย
อาชีวศึกษาระบบอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 8. *ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.*
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อัสสัมชัญ.
- กมลลา ลำพูน. (2544). *การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเด็กวัยก่อนอนุบาลเกี่ยวกับการ
จัดบริการดูแลเด็กวัยก่อนอนุบาลในโรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏ*. *ปริญญาานิพนธ์
กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย)* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อัสสัมชัญ.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). *เอกสารการสอนชุดการศึกษาผู้ปกครองเด็กปฐมวัย* กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อัสสัมชัญ.
- คณะกรรมการการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ. (2537). *จำนวนที่ได้รับอุบัติเหตุ*. กรุงเทพฯ :
สำนักนายกรัฐมนตรี.
- คณะบรรณาธิการ. (2540, เมษายน). "ปฏิกิริยาน่ารู้สำหรับครูอนุบาล," *การศึกษาปฐมวัย*. 1(2) :
77 - 81.
- โฉมยง เหลลาโชติ. (2538 : กันยายน - ธันวาคม). "การรับรู้อันตรายจากอุบัติเหตุ
จักรยานยนต์ในเด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา อำเภอโพธาราม
จังหวัดราชบุรี," *สุขศึกษา*. 18 (77) : 25 - 30.
- ชุลีพร อนุมาน. (2539). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ส่งเด็กเข้าเรียนโรงเรียนเอกชน จังหวัด
สระบุรี*. *วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย)* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. อัสสัมชัญ.
- เชาวรัตน์ โทณผลิน. (2539). *ปัจจัยที่ผู้ปกครองนักเรียนตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนใน
โรงเรียนเอกชน เขตจตุจักร* กรุงเทพฯ. *วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.* กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัสสัมชัญ.
- นภาพรรณ อนุกุล. (2540). *การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพ
นักเรียนอนุบาล*. *ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย)*. กรุงเทพฯ :

- บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- นัยนา ขนนอนเวช. (2540) *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลและผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 1*. ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- นิคม ทาแดง. (2524). "การจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน," ใน*เอกสารการสนทนาวิชาการพฤติกรรมกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ : กราฟิเคอาร์ท.
- นิภา มนูญปัจจุ. (2527). *การวิจัยทางสุขศึกษา* กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- ประคอง กรรณสุด. (2538). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์* กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิมพ์ครั้งที่ 2.
- ปลายมาศ ชุนภักดี. (2533). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของฝ่ายเวชกรรมสังคมโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป*. ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- พรรษา หงษ์ภักดี. (2544). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อครูผู้สอนโรงเรียนอนุบาลนครพนม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม*. ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา
- พิณ คงพูน. (2529). *ความพึงพอใจต่อบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัด 14 จังหวัดภาคใต้*. ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- พิมพ์ แซ่ สารีวงศ์จันทร์. (2533). *การศึกษาการสร้างเสริมลักษณะนิสัยในการเล่นที่พึงประสงค์ให้แก่เด็กของครูอนุบาลกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- พรสุข หุ่นนิรันดร์. (2534). *เอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดและบริการสวัสดิศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภักดี ชูดีชูเดช. (2523). "สภาพปัจจุบันของเด็กไทย" ใน*รายงานการประชุมสมัชชาแห่งชาติ ครั้งที่ 1 ด้านการพัฒนาเด็ก*. กรุงเทพฯ : สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2540). "เด็กปฐมวัยในท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลง" *การศึกษาปฐมวัย*. 1(1). 43-51.

- ยุคลธร เขตพงษ์. (2544). ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการให้บริการของสถานบริการน้ำ
มันบางจาก : กรณีศึกษาห้างหุ้นส่วนจำกัด ทรีพีม้นคงบริการ สมุทรสาคร สารนิพนธ์
กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เอพี
กราฟฟิกส์ ดีไซน์.
- (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาระบบ
การพิมพ์.
- ราตี ทองสวัสดิ์. (2529). คู่มือการนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :
อักษรไทย.
- (2537). การบริหารวิชาการในสถานศึกษาปฐมวัย ในเอกสารประมวลสาระ
ชุดวิชาการบริหารสถานศึกษาปฐมวัย นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- (2540. กรกฎาคม). "การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็ก 3-6 ขวบ ,"
การศึกษาปฐมวัย. 1 (3) : 19 – 28.
- (2542). "หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา,." ในเอกสารประกอบการ
อบรมครูโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- วราภรณ์ รักวิจัย. (2542). "หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา,." เอกสารประกอบการ
อบรมครูโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- วรรณิ พฤกษาวัน. (2539). ความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียน สังกัด
กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สำนักการศึกษา.
- วัฒนา ปุณญฤทธิ. (2542). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย.
กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏพระนคร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ : ผู้เรียนสำคัญที่สุดสู่ความสำเร็จหรือกระบวนการ.
กรุงเทพฯ : SR Printing Limited Partnership.
- วิไล ธนวิวัฒน์. (2541). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับก่อน
ประถมศึกษาศึกษาในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- วิชุดา งามปลอด. (2540). ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรง
เรียนอนุบาล จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545. มกราคม- เมษายน). "การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย
แนวคิดและหลักการ," วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์. 1 (3) : 31-34.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช. (2529). เอกสารสอนชุดการจัดศูนย์และโรงเรียนปฐมวัย. พิมพ์ครั้งที่ 4
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. (2542). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย : ตามแนวคิดเรกจิโอเอมีเลีย. กรุงเทพฯ
: พริกหวาน กราฟฟิค.
- สุนิดา รัตนโกมล. (2539). ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์
ร้านค้า. โรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัด
นครศรีธรรมราช. ปรินญานิพนธ์ ศศ.ม. (ไทยศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้. อัดสำเนา.
- สมจิตร แก้วเกรียงไกร. (2538). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลปัจจัยด้านแรงจูงใจกับ
ความเครียดในงานของบริหารการพยาบาลโรงพยาบาลและศูนย์บริการสาธารณสุขใน
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. วท.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2523). จิตวิทยาการปรับตัว. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
----- (2532, ธันวาคม). " การพัฒนาบุคลากร," พัฒนาหลักสูตร. 2 (93) : 6.
- สุวัฒนา ไบเจริญ. (2540). ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการของธนาคารออมสิน สาขา
ขอนแก่น(ภาคคำ). ปรินญานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสารคาม. อัดสำเนา.
- ส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ. (2533). การจัดความปลอดภัยในโรงเรียน. กรุงเทพฯ :
ไอดีเอสแควร์.
----- (2530). การวิเคราะห์อุบัติเหตุในวิทยาลัยพลศึกษา. กรุงเทพฯ : อัดสำเนา.
- โสภภาพรรณ ชัยสมบัติ. (2525, ตุลาคม) " ก้าวแรกที่เด็กเข้าโรงเรียน," แม่และเด็ก : 12 (8) 93-97.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2530. พฤษภาคม). ระเบียบว่าด้วยการควบคุมดูแล
และการใช้รถโรงเรียน พ.ศ.2530. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
----- (2540). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544). กรุงเทพฯ :
สำนักงานฯ.
- (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สำนักนายก
รัฐมนตรี.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). *คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2543). *คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางอารมณ์ของนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานฯ.
- สมยศ นาวิการ. (2525). *การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา
- อารีรัตน์ ญาณะสร. (2544). *พฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การประกอบอาหารเป็นกลุ่ม*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- อุบลลักษณ์ ไชยชนะ. (2543). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการเรียนกับความสอดคล้องในการเลือกคณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- Cronbach, Lee Joseph. (1971). *Essential of Psychological Testing*. 3 rd ed. New York : Harper and Row.
- Ferguson, George A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education* th ed. Tokyo : Hill International Book.
- Good.C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw – Hill. Book Company
- Hurst, V. (1991). *Planning for Early Learning : Education in the first five Years*. London : Paul Chapman Publishing Ltd.
- Liang, Pi-Ming. (2001). *Parents' perceived quality of and satisfaction with early childhood programs: A study of Taiwanese parents who have a child enrolled in kindergarten*. (online). Thesis (Ph.D) The Pennsylvania State University Available : <http://www.lib.umt.com>.
- Morrison, G.S. (1982). *Education and Development of infants, and Preschoolers*. U.S.A. : Scott. Foresman and Company.
- Wallerstein, Harvey. (1971). *A Dictionary of Psychology*. Maryland : Penquin Book.

ภาคผนวก

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนด้าน
การจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม

การจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์	ผู้ปกครอง (N = 83)		ระดับ ความ พึงพอใจ
	$\bar{x}$	S.D.	
1. เด็กมีระเบียบวินัย	3.48	.6871	มาก
2. เด็กมีความมั่นใจตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออก	3.90	.7748	มาก
3. เด็กมีความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น	3.79	.7285	มาก
4. เด็กรู้จักตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ	3.77	.8311	มาก
5. เด็กรู้จักใช้คำพูดไพเราะ ต่อผู้อื่น	3.79	.8661	มาก
6. การจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	3.79	.7926	มาก
7. การจัดกิจกรรมเล่นิทาน ร้องเพลง และกิจกรรมเข้าจังหวะให้เด็กทุกวัน	4.00	.6984	มาก
8. การจัดสื่อ และอุปกรณ์ มีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน	3.65	.7059	มาก
9. การจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอน	3.87	.6878	มาก
10. การสนับสนุนให้เด็กเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น	3.97	.6621	มาก
11. เด็กทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ	3.91	.6663	มาก
12. เด็กมีมารยาทในการรับประทานอาหาร	3.71	.7412	มาก
รวม	3.80	.4334	มาก

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนด้าน

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนด้าน
การจัดสวัสดิภาพด้านอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ จำแนกเป็นรายชื่อ

การจัดอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	ผู้ปกครอง (N = 83)		ระดับ ความ พึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. บริเวณโรงเรียนมีรั้วรอบป้องกัน ความปลอดภัยให้นักเรียน	3.87	.7224	มาก
2. สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียนมีความ สะอาด สวยงาม ถูกสุขลักษณะ	3.89	.6628	มาก
3. การถ่ายเทอากาศภายในอาคารเรียน ห้องเรียน	3.93	.6505	มาก
4. การจัดสภาพห้องเรียนสะดวกต่อ การเคลื่อนไหวและเปลี่ยนกิจกรรม	3.89	.7158	มาก
5. การแบ่งอาคารเรียนเป็นสัดส่วน ห้องเรียน ห้องอาหาร ห้องน้ำ	3.92	.7289	มาก
6. ขนาดของห้องเรียนกว้างขวางเหมาะสม กับจำนวนเด็ก	3.93	.7383	มาก
7. ความสะอาดของห้องนอนและเครื่องนอน	3.81	.7009	มาก
8. การจัดวางของใช้อยู่ระดับที่เด็กสามารถ หยิบใช้ได้	3.98	.7240	มาก
9. การจัดขนาดของโต๊ะเรียน เก้าอี้ มีขนาด พอเหมาะกับส่วนสูงของนักเรียน	4.06	.6505	มาก
10. สนามเด็กเล่นมีอุปกรณ์ของเล่นใน สนามเด็กเล่น	3.66	.9275	มาก
11. บริเวณโรงเรียนมีต้นไม้ร่มเงาเพียงพอที่ จะให้เด็กวิ่งเล่น	3.87	.7714	มาก
12. การดูแลของครูในสนามเด็กเล่น	3.84	.7405	มาก
รวม	3.89	.5325	มาก

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนด้าน
การบริการรถรับส่งนักเรียน จำแนกเป็นรายข้อ

การบริการรถรับส่งนักเรียน	ผู้ปกครอง (N = 83)		ระดับ ความ พึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. รถโรงเรียนมีป้ายรถชัดเจนแสดงว่าเป็นรถโรงเรียน	3.69	.7922	มาก
2. คนขับรถโรงเรียนแต่งกายสะอาดเรียบร้อย	3.91	.6663	มาก
3. คนขับรถมีมารยาทในการขับรถ	4.03	.6707	มาก
4. ครูดูแลความปลอดภัยของเด็กขณะอยู่ในรถ และ ขึ้น - ลงรถ	4.10	.6986	มาก
5. การตรวจสอบจำนวนเด็กก่อนขึ้นรถ และ ลงรถ	4.03	.7061	มาก
6. ในตัวรถมีอุปกรณ์การสื่อสารเช่นวิทยุมือถือ	3.59	.8559	มาก
7. การบริการที่นั่งในรถ มีเพียงพอกับจำนวนเด็ก ไม่แออัด	3.85	.7511	มาก
8. รถโรงเรียนออกตามเวลาและมีครูประจำรถ	4.01	.6147	มาก
9. ครูควบคุมรถมีความสนใจต่อเด็ก	3.92	.6004	มาก
10. ครูควบคุมรถส่งเด็กถึงมือผู้ปกครอง	4.12	.6698	มาก
11. การรับฟังปัญหาและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับรถโรงเรียน	3.83	.6952	มาก
12. รถโรงเรียนมีความปลอดภัย	4.01	.7729	มาก
รวม	3.92	.5030	มาก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง

ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนใน
โรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

คำอธิบาย

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

1.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป โดยจำแนกตามระดับการศึกษา อายุ และอาชีพของผู้ปกครอง

1.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

2. แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งได้แก่ ระดับการศึกษา อายุ อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ และด้านการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน ประกอบด้วย การจัดสวัสดิภาพอาคารเรียนและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การบริการรถรับส่งนักเรียน

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ สิ่งที่แนะนำเพิ่มเติม ข้อเสนอแนะ สิ่งที่โรงเรียนควรปรับปรุง

3. การตอบแบบสอบถามนี้ ขอให้ท่านได้ตอบตรงความต้องการของท่านข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา และพัฒนาโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง

นิภารัตน์ รื่นสุข

(นางนิภารัตน์ รื่นสุข)

นิสิตปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง (....) ให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ระดับทางการศึกษา

- ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- ( ) สูงกว่าปริญญาตรี

2. อายุ

- ( ) น้อยกว่า 30 ปี
- ( ) 30 ปี หรือ มากกว่า

3. อาชีพ

- ( ) รับราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ
- ( ) กิจการส่วนตัว หรือเกษตรกรรม
- ( ) รับจ้าง

ตอนที่ 2

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัด
สวัสดิภาพในโรงเรียนอนุบาลประทีป

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกที่เป็น
จริงของท่าน (โปรดตอบทุกข้อ)

1	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด
2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
4	หมายถึง	พึงพอใจมาก
5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		1	2	3	4	5
	การจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์					
1	เด็กมีระเบียบวินัย.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	เด็กมีความมั่นใจตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออก..	.....	.....	.....	.....	.....
3	เด็กมีความ เชื่อเพื่อเชื่อแผ่ต่อผู้อื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	เด็กรู้จักตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับสิ่ง ต่าง ๆ	.....	.....	.....	.....	.....
5	เด็กรู้จักใช้คำพูดไพเราะ ต่อผู้อื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	การจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กช่วยส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	การจัดกิจกรรมเล่นิทาน ร้องเพลง และ กิจกรรมเข้าจังหวะให้เด็กทุกวัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	การจัดสื่อ และอุปกรณ์ มีเพียงพอกับจำนวนนัก เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	การจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนเอื้อต่อการ เรียนการสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
10	การสนับสนุนให้เด็กเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้ อื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	เด็กทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	เด็กมีมารยาทในการรับประทานอาหาร.....	.....	.....	.....	.....	.....

ด้านที่ 2 การจัดการเรียนและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		1	2	3	4	5
	การจัดการอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ					
1	บริเวณโรงเรียนมีรั้วรอบป้องกันความปลอดภัยให้นักเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียนมีความสะอาดสวยงาม ถูกสุขลักษณะ.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	การถ่ายเทอากาศภายในอาคารเรียน/ห้องเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	การจัดสภาพห้องเรียนสะดวกต่อการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนกิจกรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	การแบ่งอาคารเรียนเป็นสัดส่วน ห้องเรียน ห้องอาหาร ห้องน้ำ.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	ขนาดของห้องเรียนกว้างขวางเหมาะสมกับจำนวนเด็ก.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	ความสะอาดของห้องนอนและเครื่องนอน	.....	.....	.....	.....	.....
8	การจัดวางของใช้อยู่ระดับที่เด็กสามารถหยิบใช้ได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	การจัดขนาดของโต๊ะเรียน เก้าอี้ มีขนาดพอเหมาะกับส่วนสูงของนักเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
10	สนามเด็กเล่นมีอุปกรณ์ของเล่นในสนามเด็กเล่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	บริเวณโรงเรียนมีต้นไม้ร่มเงาเพียงพอที่จะให้เด็กวิ่งเล่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	การดูแลของครูในสนามเด็กเล่น.....	.....	.....	.....	.....	.....

ด้านที่ 3 การบริการรถรับส่งนักเรียน

ข้อ	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		1	2	3	4	5
	การบริการด้านรถรับส่งนักเรียน					
1	รถโรงเรียนมีป้ายรถชัดเจนแสดงว่าเป็นรถโรงเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
2	คนขับรถโรงเรียนแต่งกายสะอาด เรียบร้อย.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	คนขับรถมีมารยาทในการขับรถ.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	ครูดูแลความปลอดภัยของเด็กขณะอยู่ในรถ และ ขึ้น - ลงรถ.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	การตรวจสอบจำนวนเด็กก่อนขึ้นรถ และลงรถ.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	ในตัวรถมีอุปกรณ์การสื่อสาร เช่น วิทยุมือถือ	.....	.....	.....	.....	.....
7	การบริการที่นั่งในรถ มีเพียงพอกับจำนวนเด็กไม่แออัด.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	รถโรงเรียนออกตามเวลาและมีครูประจำรถ....	.....	.....	.....	.....	.....
9	ครูควบคุมรถมีความสนใจต่อเด็ก	.....	.....	.....	.....	.....
10	ครูควบคุมรถส่งเด็กถึงมือผู้ปกครอง.....	.....	.....	.....	.....	.....
11	การรับฟังปัญหาและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับรถโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	รถโรงเรียนมีความปลอดภัย.....	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 3

สัมภาษณ์

สิ่งที่แนะนำเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สิ่งที่ทางโรงเรียนควรปรับปรุง.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในการให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรพรรณ ตันท์เจริญรัตน์
อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์
อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ
อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. นายพนนต์ สุวรรณทัณฑ์
ศึกษานิเทศก์อำเภอรัญบุรี
5. ดร. กอบกิจ ตันท์เจริญรัตน์
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ

ภาคผนวก ค
หนังสือราชการ

ที่ ทม 10121/๗๔๕๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕๕ ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ครูใหญ่โรงเรียนพระวิสุทธีวงส์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางนิภารัตน์ ชื่นสุข นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพในโรงเรียนอนุบาลประทีป” โดยมี อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 60 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง คอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพ ในโรงเรียนอนุบาลประทีป ในระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางนิภารัตน์ ชื่นสุข ได้เก็บข้อมูล ในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

โทรสาร. 02-258-4119

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ทม 1012/๑๕๒๕

วันที่ ๑๕ ธันวาคม 2545

เรื่อง   ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน   คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางนิภารัตน์ ชื่นสุข นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพในโรงเรียนอนุบาลประทีป” - โดยมี อาจารย์สุพิศพรหม พัฒนพานิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพในโรงเรียนอนุบาลประทีป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ นางนิภารัตน์ ชื่นสุข และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ทม 10121 ๔๕๕๖

วันที่ ๔๕ ธันวาคม 2545

เรื่อง   ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน   ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณณ คัมภ์เจริญรัตน์

เนื่องด้วย นางนิภารัตน์ ชื่นสุข นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "ความพึงพอใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพในโรงเรียนอนุบาลประทีป" โดยมี อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพ ในโรงเรียนอนุบาลประทีป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางนิภารัตน์ ชื่นสุข และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์อรรณณ ะหวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 10121 ๙๕ ๕๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕๕ ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางนิภารัตน์ ชื่นสุข นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพในโรงเรียนอนุบาลประทีป” โดยมี อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ศาสตราจารย์ ดร.กอบกิจ ตัณฑ์เจริญรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพในโรงเรียนอนุบาลประทีป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ นางนิภารัตน์ ชื่นสุข และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 10121 ๑๔๕๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕๕ ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นายอำเภอธัญบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางนิภารัตน์ ชื่นสุข นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพในโรงเรียนอนุบาลประทีป” โดยมี อาจารย์สุทิพรรณ พัฒนพานิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายพนธ์ สุวรรณทัฬหี ศึกษาธิการอำเภอธัญบุรี เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพในโรงเรียนอนุบาลประทีป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ นางนิภารัตน์ ชื่นสุข และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

โทรสาร. 02-258-4119

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ทม 1012/ ๕๖๕๗

วันที่ ๔๕ ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง

เนื่องด้วย นางนิภารัตน์ ชื่นสุข นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "ความพึงพอใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพในโรงเรียนอนุบาลประทีป" โดยมี อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพ ในโรงเรียนอนุบาลประทีป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางนิภารัตน์ ชื่นสุข และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

กณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1012/ 3959

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

23 เมษายน 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ครูใหญ่โรงเรียนอนุบาลประทีป

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางนิภารัตน์ ชื่นสุข นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพในโรงเรียนอนุบาลประทีป" โดยมี อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 85 คน ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพในโรงเรียนอนุบาลประทีป ในระหว่างเดือนเมษายน 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางนิภารัตน์ ชื่นสุข ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

โทรสาร. 02-258-4119

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-9050481

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นาง นิภารัตน์ รื่นสุข
วันเดือนปีเกิด	3 พฤษภาคม 2512
สถานที่เกิด	อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	42/1 หมู่ที่ 7 ตำบลพีชอุดม อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี 12150 โทร. 0 2905 0481
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูใหญ่
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอนุบาลประทีป
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2528	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเทพลีลา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2531	อนุปริญญาศิลปศาสตร์ (อ.ศศ.) วิชาเอกบริหารธุรกิจ จากวิทยาลัยจันทระเกษม
พ.ศ. 2536	ปริญญาตรี (คบ.) วิชาเอกการประถมศึกษา จาก วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์
พ.ศ. 2545	ปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ